

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อม ใน
สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

มุกดา ลอยนภา

GRAD VRU
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. 2565

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

59B54650105_1447676835

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP IN 21TH CENTURY AND ROLES OF
SCHOOL ADMINISTRATORS ON ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN SCHOOL
UNDER THE CENTRAL PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

MUKDA LOYNAPA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION

GRADUATE SCHOOL

VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE PATHUM THANI

2022

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq: 33

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหาร
สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง
ชื่อนักศึกษา มุกดา ลอยนภา
รหัสประจำตัว 59B54650105
ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรุงธรรม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พิทักษ์ นิลนพคุณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรุงธรรม)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ฤทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 17 เดือน กันยายน พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

มุกดา ลอยนภา. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ช่อเพชร เบ้าเงิน รศ. ดร.อรสา จรุงธรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง 2) ศึกษาบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง มีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง จำนวน 373 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านและระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านวิสัยทัศน์ (3) ด้านการสื่อสาร (4) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (5) ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร 2) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านกายภาพ (3) ด้านการบริหารจัดการ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = .94$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย อำนวยความสะดวก ประเมินผล คาดการณ์ ให้คำปรึกษา และส่งเสริม สนับสนุน เพื่อขับเคลื่อนให้การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21, บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

GRAD VRU

Mukda Loynapa. (2022). The relationship between leadership in 21th century and roles of school administrators on environmental management in school under the central primary educational service area office. Master of Education (Educational Administration). Advisors: Asst. Prof. Dr.Chopetch Boutngern, Assoc. Prof. Dr.Orasa Charoontham

ABSTRACT

The study was a survey research. The purposes of this survey research were to 1) study leadership in the 21th century of school administrators, 2) study roles of school administrators on environmental management in school, and 3) investigate relationship between leadership in the 21th century and roles of school administrators on environmental management in school under The Central Primary Educational Service Area Office. The sample used in the study consisted of 373 school administrators under The Central Primary Educational Service Area Office, which randomly selected by Multi-Stage Random Sampling method. The instrument implemented in collecting the data was five-point rating scale questionnaire. Percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient were used as the statistical devices for analyzing the data.

The findings were as follows: 1) School Administrators' leadership in the 21th century was rated at a high level, and when considered as classified by aspects were at highest level 2 aspects and high level 3 aspect, in order of high level to low level were (1) Morality, (2) Vision, (3) Communication, (4) Creative Thinking, (5) Persistence, respectively; 2) School Administrators' roles on environmental management in school was rated at a highest level, and when considered as classified by aspects were at highest all aspect, in order of high level to low level were (1) Teaching and Learning Management, (2) Physical, (3) Administration and Management, respectively 3) School Administrators' leadership in the 21th century and roles of school administrators on environmental management in school overall and each aspects was found of being positively correlated ($r=.94$) with statistical significance at .01 level.

The body knowledge gained from this research was leadership in the 21th century of school administrators on Morality, Vision, Creative Thinking, and Persistence was very important to roles of school administrators on environmental management in school, especially on Communication and roles of school administrators on environmental management in school which found of being positively correlated that useful for environmental management in school in policy making, facilitating, evaluation, prediction, consulting, and supporting to drive the environmental management in school to be carried out effectiveness.

Keyword : Leadership in the 21th century, Roles of environmental management in school

144767835

VRU 1Thesis 5954650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหาร
สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กลางครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความเมตตาจากประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รอง
ศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรุงธรรม ที่ให้ความเมตตา ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ ตลอดจนช่วยตรวจสอบ
ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่กรุณาสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และให้
คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบความ
ตรงของแบบสอบถาม และได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามในการ
วิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทุกท่าน ขอขอบคุณเจ้าของผลงานที่
ผู้วิจัยได้ใช้ในการอ้างอิง และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานและเพื่อนร่วมเรียนทุกท่านที่ให้การสนับสนุนใน
หลายสิ่งหลายอย่าง

ขอขอบคุณอาจารย์ธงชัย ลอยนภา ผู้อำนวยการโรงเรียนประชุมวิทยาที่สนับสนุน
ทุนการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัยที่เป็นกำลังใจเสมอมา

มุกดา ลอยนภา

GRAD VRU

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในวิจัย	6
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21.....	10
2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	40
2.3 สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	56
2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	74
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	81

144767835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	92
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	92
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	94
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	95
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	111
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	111
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	112
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองโครงการวิจัย.....	135
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ.....	138
ภาคผนวก ง ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient).....	140
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูล.....	142
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	144
ประวัติผู้วิจัย.....	151

14476835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	21
ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	25
ตารางที่ 3 ประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ	62
ตารางที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	76
ตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	93
ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	99
ตารางที่ 7 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลาง	100
ตารางที่ 8 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลางด้านการสื่อสาร	101
ตารางที่ 9 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลางด้านวิสัยทัศน์	102
ตารางที่ 10 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลางด้านความคิดสร้างสรรค์	103
ตารางที่ 11 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลางด้านคุณธรรม จริยธรรม	104
ตารางที่ 12 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลางด้านความมุ่งมั่น พากเพียร	105
ตารางที่ 13 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง	106
ตารางที่ 14 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางด้านการบริหารจัดการ	106

144767835

VRU :Thesis 5954650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ตารางที่ 15 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางด้านกายภาพ.....107

ตารางที่ 16 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางด้านการจัดการเรียนการสอน108

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมใน
 สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
 ภาคกลาง109

GRAD VRU

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2 ระบบสังคมของเกทเซลล์และกูบา.....	43

GRAD VRU

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นกฎหมายลำดับศักดิ์สูงสุดแห่งราชอาณาจักรไทย ระบุไว้ในหมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 ว่า บุคคลมีหน้าที่ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลาย ทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560) ซึ่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นมีหลากหลายวิธีการ อาทิ การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก การบูรณะซ่อมแซม การบำบัดและการฟื้นฟู การใช้สิ่งอื่นทดแทน การเฝ้าระวังดูแลและป้องกัน การกำหนดนโยบายและวางแผนทางของรัฐบาล การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ส่งเสริมการศึกษาวิจัย ค้นหาวิธีการและพัฒนาเทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพประชาชน ทั้งนี้ในส่วนของการพัฒนาคุณภาพประชาชนกระทำได้โดยสนับสนุนการศึกษาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องตามหลักวิชา สามารถทำได้ทุกระดับอายุ ทั้งในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และนอกระบบโรงเรียนผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ เกิดความรักความหวงแหน และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง (วัฒนธรรม สุวัฒน์สังข์, 2555) ดังนั้น การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมควรเริ่มจากการปลูกฝังเจตคติ สร้างจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนอันเป็นกำลังหลักของชาติที่จะอยู่ต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 7 ที่กำหนดไว้ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 23 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, 2553)

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ในปลายศตวรรษที่ 20 มีหลักฐานการวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมของมนุษย์ทั้งหลายที่ตั้งอยู่บนฐานของระบบทุนนิยมและลัทธิบริโภคนิยมที่มุ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก คือสาเหตุสำคัญของการทำลายล้างสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อหลักฐานปรากฏขึ้นชัดเจน ช่วงรอยต่อของศตวรรษที่ 20 และ 21 บรรดาผู้นำประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ภายใต้การเชื่อมประสานขององค์การสหประชาชาติได้ออกมายอมรับว่า แนวทางการพัฒนาที่เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยกระตุ้นบริโภคนิยมอย่างไร้ขีดจำกัดและการละเลยการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่สามารถใช้เป็นแนวทางหลักของการพัฒนาอีกต่อไป จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน (พิชาย รัตนดิถ ฌ ฎุเกีต, 2562) จึงนับได้ว่าศตวรรษที่ 21 เป็นจุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง สำหรับประเทศไทยก็ได้มีการเคลื่อนไหวในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของทุกฝ่าย ทั้งหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ในการสนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ทางสังคม เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม ในส่วนของภาครัฐได้ให้ความสำคัญในเรื่องของสิ่งแวดล้อมมาเป็นอันดับแรก โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมและรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกันอย่างจริงจัง ในส่วนของภาคเอกชนได้เริ่มให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยมีการคำนึงถึงเรื่องผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนกระบวนการผลิตต่าง ๆ โดยมีการริเริ่มโครงการอนุรักษ์และพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน และสังคมส่วนรวม ของประเทศตลอดจนได้มี การจัดตั้งองค์กรใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นในรูปของมูลนิธิ ชมรม สมาคม เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันแสดงให้เห็นถึงการรวมพลังของประเทศเพื่อร่วมกันพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ วันที่ 4 ธันวาคมของทุกปี เป็นวันสิ่งแวดล้อมไทย ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการให้ความร่วมมือในการดำเนินการด้วย (ไทยทริบูน, 2559)

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุดและกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562) มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณได้ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในบ้าน และชุมชน สามารถปฏิบัติตน ตามบทบาท และหน้าที่ ในฐานะสมาชิกที่ดี ของบ้าน และชุมชน ตลอดจน อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ในชุมชนรอบ ๆ บ้าน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ด้วยการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดไว้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการชี้วัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโรงเรียน ดังนั้น ภาวะผู้นำและบทบาทที่เหมาะสมกับตำแหน่งของผู้บริหารสูงสุดในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งจะต้องมี

ภาวะผู้นำและบทบาทที่ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมคาดหวังว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำและบทบาทในหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับภาระงานและการบริหาร ทั้งนี้ภาวะผู้นำและบทบาทสำหรับการบริหารงานการศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคของเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภาวะผู้นำและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่อยู่ในช่วงของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำและบทบาทที่โดดเด่น เหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี มีทักษะ มีหน้าที่ และประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับคำกล่าวของระวีวรรณ ชันธาโรจน์ (2540) ที่ให้ความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษามากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารต้องมีบทบาทในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยกำหนดทิศทางในการทำงาน ให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้คณะทำงานประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยให้การสนับสนุน เสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีแก่คณะทำงาน

อย่างไรก็ตาม เท่าที่ผ่านยังไม่มีการศึกษาเลยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีภาวะผู้นำ และมีบทบาทในการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางเป็นอย่างไร ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดประเด็นที่น่าสนใจศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะมีภาวะผู้นำและมีบทบาทเป็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอย่างไร และเพื่อให้ได้ข้อค้นพบจากการวิจัยที่เป็นประโยชน์มากขึ้น จึงควรศึกษาด้วยว่า ภาวะผู้นำและบทบาทดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร เพื่อใช้ผลการวิจัยเป็นสารสนเทศสำหรับการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางอยู่ในระดับใด

1.2.2 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางอยู่ในระดับใด

1.2.3 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

1.3.2 เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

1.3.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีความสัมพันธ์กัน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง โดยมีแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.5.1 แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สืบเคราะห์จากแนวคิดของเท็อน ทองแก้ว (2550) วิจารณ์ พานิช (2552) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) เจริญ ภูวิจิตร (2559) ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2560) วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ (2561) ฮอยล์ อิงลิช และสเตฟฟี (Hoyle, English and Steffy, 2005) สมาคมการศึกษาระดับมัธยมศึกษานานาชาติ (NASSP, 2013) บาติลโล (Badillo, 2013) โทสมาสเตอร์ (Toastmaster, 2013) วิลเลียม (Williams, 2014) และชารอน (Shalom, 2014) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความมุ่งมั่น พากเพียร

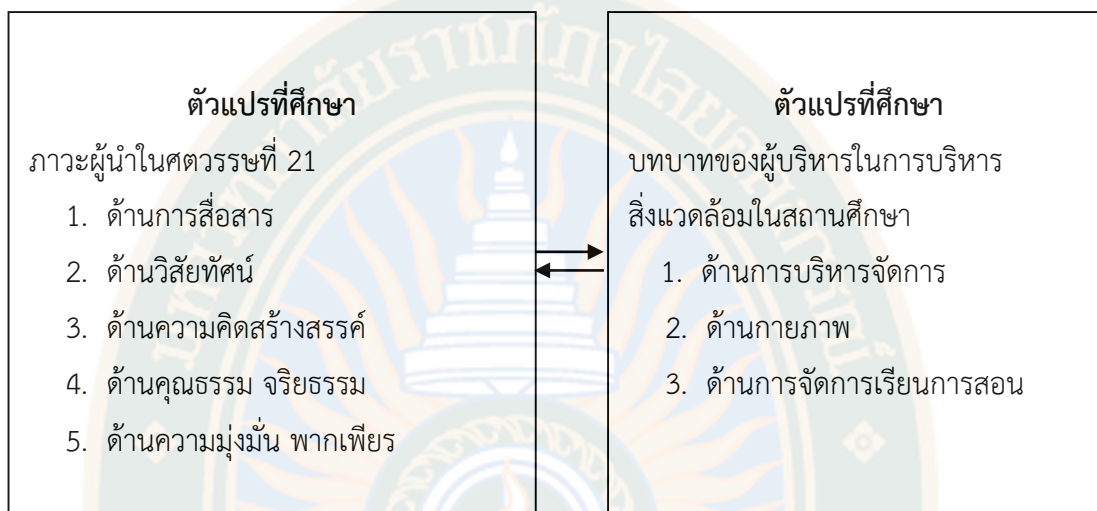
1.5.2 แนวคิดเรื่องขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่กำหนดขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน

14476835

VRU_1Thesis_59554650105_thesis / recv: 07052565_13:16:27 / seq: 33

กรอบแนวคิดในการวิจัยปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.6 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหา ด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ด้านการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความมุ่งมั่น พากเพียร และเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน

1.6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.6.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5,520 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

1.6.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 373 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

1.6.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.6.3.1 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1.6.3.1.1 ด้านการสื่อสาร

1.6.3.1.2 ด้านวิสัยทัศน์

1.6.3.1.3 ด้านความคิดสร้างสรรค์

1.6.3.1.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.6.3.1.5 ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร

1.6.3.2 บทบาทของผู้บริหารในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.6.3.2.1 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ

1.6.3.2.2 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

ทางกายภาพ

1.6.3.2.3 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ

เรียนการสอน

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในวิจัย

1.7.1 ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการ พฤติกรรม หรือลักษณะเฉพาะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกมาด้วยการใช้อิทธิพล โน้มน้าว สร้างความตระหนัก ให้ครู บุคลากร นักเรียน หรือบุคคลอื่นประพฤติปฏิบัติตาม

1.7.2 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 หมายถึง คุณลักษณะ ทักษะ หรือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับใช้บริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ประกอบด้วย การสื่อสาร วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม และความมุ่งมั่น พากเพียร

1.7.2.1 การสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน สรุปได้อย่างตรงประเด็นและชัดเจน ความสามารถในการด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี เจรจา ต่อรอง โน้มน้าว เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานเป็นทีม สามารถนำการประชุม นำเสนอในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้ทันต่อเวลาและเป็นปัจจุบันด้วยวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น

1.7.2.2 วิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ ความสามารถปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ การใช้หลักการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน บริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย บริหารงานให้บรรลุตาม

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

วิสัยทัศน์ มีผลสำเร็จของงานบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี กระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจร่วมกันกับบุคลากรอย่างเหมาะสม

1.7.2.3 ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ การวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถคิดสร้างสรรค์โดยไม่ยึดติดกับหลักการหรือข้อจำกัดเดิม ๆ และประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมและแก้ไขปัญหาอย่างได้ผล ก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการศึกษา

1.7.2.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยความตรงไปตรงมา ปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่น นำหลักการบริหาร หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้ความเคารพศรัทธาในเกียรติของตนและผู้อื่น มีความเป็นผู้นำกล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีสัมมาคารวะรู้จักบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

1.7.2.5 ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทุ่เมเท ภาระต้อรื้อร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เชื้อมั้นในตนเองและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้ออย่างมีเหตุผล มีจิตใจใฝ่บริการ มุ่งมั้นในการส่งเสริมความเจริญงอกงามของครูและนักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพ

1.7.3 สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรืออยู่รอบ ๆ สถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สังคสร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านบวกหรือด้านลบ ทั้งนี้ สิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะมีผลหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือสถานศึกษานั้น

1.7.4 บทบาทในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบาย การวางแผน การควบคุม การแก้ไข และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ให้อยู่ในสภาพที่ดีและถูกสุขลักษณะ โดยกำหนดขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านกายภาพ และด้านการจัดการเรียนการสอน

1.7.5 สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน และการนิเทศการประเมินผลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

1.7.6 สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งของวัตถุ อาคารสถานที่ อาคารประกอบ และบริเวณสถานศึกษา

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

1.7.7 สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ดำเนินงาน และการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

1.7.8 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

1.7.9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง หมายถึง สำนักงานประจำแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาในภาคกลางตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประกอบด้วย 21 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ชัยนาท นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรสงคราม สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี รวมถึงกรุงเทพมหานคร (ซึ่งเป็นเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเทียบเท่ากับจังหวัด)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง สำหรับผู้บริหารระดับสูงใช้กำหนดเป็นนโยบาย หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

1.8.2 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางเพื่อนำปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมต่อไป

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

GRAD VRU

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

2.1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

2.1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ

2.1.3 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.1 ทฤษฎีบทบาท

2.2.2 หลักการบริหาร

2.2.3 ความหมายของบทบาท

2.2.4 ความหมายของการบริหาร

2.2.5 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.6 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.7 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.8 บทบาทในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2.3.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2.3.2 ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2.3.3 ประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2.3.4 ขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.4.1 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.4.2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

2.4.3 ขอบข่ายการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

14476835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

2.1 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

ผู้ศึกษาเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ ความหมายของภาวะผู้นำ ความสำคัญของภาวะผู้นำ และ ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามลำดับดังนี้

2.1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

ทองใบ สุตขารี (2552) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้อำนาจหรืออิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มยอมปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมคิด บางโม (2555) ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำหมายถึง การที่ ผู้นำขององค์การใช้อิทธิพลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ทั้งนี้ อิทธิพลดังกล่าว อาจเป็นไปได้ทั้งในทางบวก และในทางลบ หรือในทางใดทางหนึ่ง

นิติพล ภูตะโชติ (2556) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของ บุคคลหนึ่ง แล้วพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น อีกทั้งพฤติกรรมนั้น ๆ จะทำให้เกิดผล สำเร็จตามเป้าหมายและเป็นไปตามที่ผู้นำต้องการ

ฐาปนา ฉินไพศาล (2559) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำคือกระบวนการที่มีอิทธิพล ต่อบุคคลและกลุ่ม เพื่อทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในที่นี้ อิทธิพลก็คืออำนาจที่ทำให้ บุคคลเต็มใจที่จะทำงาน โดยผู้นำนั้นจะต้องสามารถชี้แนะ กำหนดทิศทาง ชักชวน สอนงาน และให้ คำปรึกษาได้

เชอร์มาฮอร์น ฮันต์ และออสบอน (Schermerhorn, Hunt and Osborn, 2005) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของการใช้อิทธิพลระหว่าง บุคคล (Interpersonal Influence) เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มทำในสิ่งที่ผู้นำต้องการ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำหมายถึง กระบวนการ พฤติกรรม หรือลักษณะเฉพาะของผู้นำ ที่แสดงออกมาด้วยการใช้อิทธิพล โน้มน้าว สร้างความตระหนัก ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประพฤติ ปฏิบัติตาม ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ

สมคิด บางโม (2555) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า เมื่อบุคคลหลายคน ร่วมกันทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันก็ตาม ย่อมจะเกิดภาวะผู้นำขึ้น หรือมีบุคคลใด บุคคลหนึ่งในกลุ่มนั้นแสดงบทบาทเป็นผู้นำเสมอ อาจแสดงบทบาทในรูปของการสั่งการ ชี้แนะ หรือ ประนีประนอม ประสานงาน แล้วแต่กรณี ภาวะผู้นำเป็นสถานการณ์ที่จำเป็นมากสำหรับองค์การ

144767835

VRU - IThesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

การบริหารองค์การใด ๆ เนื่องจาก หากขาดผู้นำเสียแล้ว ย่อมจะทำให้องค์การนั้นดำเนินกิจกรรมไปด้วยความยากลำบาก องค์การซึ่งประกอบไปด้วยคนจำนวนมากย่อมจะวุ่นวายสับสน ต่างคนต่างทำงานไป ไม่ประสานกันหรือขัดแย้งกัน การบรรลุเป้าหมายขององค์การย่อมจะล่าช้าหรือไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

นิติพล ภูตะโชติ (2556) กล่าวว่า ภาวะผู้นำนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์การเป็นอย่างมาก เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างพฤติกรรมให้เกิดขึ้นกับบุคคลในองค์การ นอกจากนั้น ยังเกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลอีกด้วย ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ ความสำเร็จของงานทั้งหลายเกิดจากการขับเคลื่อนและผลักดันของผู้นำจนสามารถทำให้การทำงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายตามที่องค์การต้องการ

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นส่วนที่ดึงความรู้ความสามารถต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ กล่าวขยายความก็คือ แม้ผู้บริหารมีความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องงานมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าหากขาดภาวะผู้นำแล้ว ความรู้ความสามารถดังกล่าวมักจะไม่ได้ออกมาใช้หรือไม่มีโอกาสใช้อย่างเต็มที่ เพราะไม่สามารถกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ในหน่วยงาน หน่วยงานประกอบด้วยบุคคลจำนวนหนึ่งมารวมกัน ซึ่งจะมากหรือน้อย ก็แล้วแต่ขนาดของหน่วยงาน บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การศึกษา ประสบการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ การที่บุคคลซึ่งมีข้อแตกต่างในเรื่องดังกล่าวมาอยู่ร่วมกันในองค์กร สิ่งหนึ่งที่มักจะหลีกเลี่ยงไม่พ้น คือ ความขัดแย้ง ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในรูปใด ถ้าผู้บริหารในหน่วยงานมีภาวะผู้นำที่มีคนยอมรับนับถือแล้ว ก็มักจะสามารประสานหรือช่วยบรรเทาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในหน่วยงานได้ โดยการชักจูงประนีประนอม หรือประสานประโยชน์เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและร่วมกันฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อให้หน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้า กล่าวโดยสรุปก็คือ ภาวะผู้นำช่วยผูกมัดเชื่อมโยงให้สมาชิกของหน่วยงานมีเอกภาพนั่นเอง

3. ช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคคลทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร องค์กรจะต้องมีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายอย่างเพื่อที่จะทำให้สมาชิกตั้งใจและทุ่มเททำงานให้ เช่น บุคคลได้ทำงานตรงตามความถนัดและความสามารถ ผู้บังคับบัญชาต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็น การประเมินผลการปฏิบัติงานก็ต้องมีความยุติธรรม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ขาดเสียมิได้คือ ผู้บริหารขององค์กรจะต้องมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารจึงจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับ เกิดความศรัทธาและเกิดความเชื่อมั่นว่า ผู้บริหารไม่เพียงแต่นำองค์กรให้อยู่รอดเท่านั้น แต่จะนำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความสำเร็จมาสู่องค์กรอีกด้วย

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

4. เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานต้องเผชิญกับสภาวะคับขันหรือสภาวะที่อาจกระทบถึงความอยู่รอด ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะในสภาพเช่นนั้น ผู้บริหารจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง ความรอบคอบ ความเข้มแข็ง และกล้าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่ขาดประสิทธิภาพต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานรอดพ้นจากสภาวะคับขันดังกล่าว

ฐาปนา ฉินไพศาล (2559) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทำให้องค์การประสบความสำเร็จ บรรลุผลสำเร็จโดยใช้อิทธิพล การจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม นอกจากนี้ ภาวะผู้นำยังมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ต่อองค์การและพนักงาน รวมทั้งสามารถใช้อำนาจอิทธิพลต่าง ๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้อีกด้วย

สัมมา รธนิตย์ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารงานในทุกองค์กร เนื่องจากบุคคลที่เป็นผู้นำองค์กรจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมในการชักจูง โน้มน้าวผู้อื่นให้ดำเนินการร่วมกัน มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันจนประสบความสำเร็จที่เป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันของกลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรและสังเกตเห็นได้ทั่วไปจากพฤติกรรมการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันของมนุษย์ ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบทางการบริหารอย่างหนึ่งที่มีความเป็นพลวัต กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวอยู่ในองค์กร บางครั้งภาวะผู้นำช่วยกระตุ้นให้ผู้ตามทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูง แต่บางครั้ง ภาวะผู้นำก็ทำลายความเข้มแข็งขององค์กร ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำสามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร และการที่ภาวะผู้นำเป็นแรงผลักดันที่เป็นพลวัต จึงทำให้ภาวะผู้นำมีสภาพที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความต้องการขององค์กรและมวลสมาชิก

สรุปถึงความสำคัญของภาวะผู้นำได้ว่า ภาวะผู้นำทำให้การดำเนินกิจกรรมขององค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร ภาวะผู้นำเป็นส่วนที่ดึงศักยภาพในตัวผู้บริหารออกมาใช้ ภาวะผู้นำช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ในหน่วยงาน ภาวะผู้นำช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคคลทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร ภาวะผู้นำเป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค และภาวะผู้นำยังมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ต่อองค์การอีกด้วย

2.1.3 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะ ทักษะ หรือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางในครั้งนี้ ดังนี้

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

เทือน ทองแก้ว (2550) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้ผู้นำ ดังนี้

1. ศึกษาเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (Continual learning) มีความรู้ใหม่ที่สำคัญ ความรู้ทางเทคโนโลยี แะความรู้ทั่วไป หรือความรอบรู้ใหม่ ๆ สามารถพัฒนาตนเอง โดยตระหนักถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนโดยใช้ข้อมูลสะท้อนกลับและโอกาสจากคนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่

2. มีความคิดสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรม (Creativity and innovation) พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ให้กับองค์กร และประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงองค์กร สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยการออกแบบและการปรับเปลี่ยนโปรแกรมหรือกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้ในองค์กร

3. ตระหนักถึงผลกระทบจากภายนอก (External awareness) ผลกระทบจากภายนอก ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ และแนวโน้มทางสังคม ทั้งในระดับนานาชาติและภายในชาติที่มีต่อองค์กร มีความเข้าใจในการวางแผนระยะใกล้และระยะไกล และสามารถกำหนดตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ จนสามารถแข่งขันได้ในโลกธุรกิจปัจจุบัน

4. มีความยืดหยุ่น (Flexibility) ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและข้อมูลใหม่ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีทำงานตามข้อมูลใหม่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ หรืออุปสรรคที่ไม่คาดหวังและเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ รวมทั้งเปลี่ยนความตั้งใจได้

5. ปรับตัวได้ดี (Resilience) อดทนต่อความกดดัน มีความมั่นคง และมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ รวมทั้งมองคนในแง่ดี แม้ว่าจะอยู่ภายใต้ภาวะความยากลำบาก และสามารถกลับคืนสู่สภาพเดิมได้อย่างรวดเร็ว โดยรู้จักปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตส่วนตัวและสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข

6. เน้นการบริการ (Service maturation) สร้างและดำรงวัฒนธรรมขององค์กร สนับสนุนบุคคลอื่นได้ให้บริการที่จำเป็นอย่างมีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติตามได้ตามที่ต้องการที่แสดงถึงจิตวิญญาณในการบริการสาธารณะ สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้มีน้ำใจบริการ และช่วยเหลือจนบรรลุภารกิจ

7. มีความคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic thinking) กำหนดยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ มั่นคงด้วยกลยุทธ์ของธุรกิจการแข่งขันขององค์กรในยุคเศรษฐกิจของโลก รู้จักตรวจสอบนโยบายและการรายงานแผนเชิงกลยุทธ์ด้วยการมองในระยะยาวที่ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์ได้ตามลำดับก่อนหลัง สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถึงภัยคุกคามหรือโอกาสที่มี

8. มีวิสัยทัศน์ (Vision) มีวิสัยทัศน์ในระยะยาวและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างรวดเร็ว สามารถสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้อื่น และโน้มน้าวให้ผู้อื่นแปลวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ

144767835

VRU :Thesis 5954650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

9. มีคุณธรรม จริยธรรม (Moral) มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสและตรวจสอบได้

วิจารณ์ พานิช (2552) ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. มีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ
2. มีทักษะในการเรียนรู้
3. มีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) กล่าวถึง ภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ ดังนี้

1. ทักษะในการสร้างวิสัยทัศน์
2. ทักษะในการสร้างแรงจูงใจ
3. ทักษะในการสร้างทีมงาน
4. ทักษะในการสื่อสาร
5. ทักษะในการคิด

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2557) กล่าวถึง ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ ดังนี้

1. ทักษะด้านเทคโนโลยี เป็นทักษะที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งผู้เรียนและคนในยุคใหม่ โดยเฉพาะยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องเรียนรู้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร เพราะการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาอย่างรวดเร็วและอย่างกว้างขวาง

2. ความสนใจใคร่รู้และมีจินตนาการ ในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ความรู้และแหล่งความรู้จะมีมากมายมหาศาล ผู้เรียนในอนาคตจะต้องใฝ่รู้ สนใจใคร่รู้ในสิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ไม่เช่นนั้นจะไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงและมีจินตนาการต่อไปข้างหน้า จากความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงจำเป็นสำหรับการอยู่ในศตวรรษที่ 21

3. การคิดวิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนสนใจใคร่รู้และมีทักษะในการหาความรู้ผ่านเทคโนโลยีได้แล้ว ทักษะที่สำคัญและจำเป็น คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่ได้มาว่าอะไรดี อะไรเหมาะสม ไม่เหมาะสม อะไรเป็นความจริง อะไรเป็นความเท็จ ซึ่งผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะต้องให้ความสำคัญมากควบคู่ไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผลและชาญฉลาดพอ

4. ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม ทักษะในการคิดอะไรใหม่ ๆ ถือเป็นสิ่งจำเป็นมากเช่นกันในศตวรรษที่ 21 เพราะการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในทุกด้านและทุกรูปแบบ การแก้ปัญหาจึงต้องใช้ความคิดใหม่ ๆ อย่างมาก ซึ่งจะตามมาด้วยนวัตกรรมที่เกิดจากความคิดใหม่ ๆ นั้น นวัตกรรมถือเป็นผลผลิตทางความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1447678835

5. ทักษะในการสื่อสาร ศตวรรษที่ 21 เป็นศตวรรษใหม่ที่มีนวัตกรรมและผลผลิตใหม่ ๆ จะเกิดขึ้นมาก ยุคของศตวรรษที่ 21 จึงเป็นยุคของความร่วมมือ ยุคของเครือข่ายที่คนจะติดต่อถึงกันผ่านเทคโนโลยีและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ๆ ความสามารถทางด้านนี้ จึงมีความจำเป็นอยู่อย่างยิ่งเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ

6. การคิดในเชิงธุรกิจและทักษะการประกอบการ ซึ่งเป็นทักษะในเชิงของการดำเนินงานทางธุรกิจ และเป็นการค้า ซึ่งจะเป็นลักษณะของโลกยุคศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน การพัฒนาทักษะนี้จะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการทำงานทางด้านเศรษฐกิจและการค้าเป็นหลัก

7. ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก ทักษะนี้เป็นทักษะที่สะท้อนเครือข่ายของโลกยุคใหม่ที่มากับแนวคิดโลกาภิวัตน์และเครื่องจักรที่คนในสังคมโลกและวัฒนธรรมอื่น มีทั้งเป้าหมายเพื่อการอยู่ร่วมกันและเป้าหมายในเชิงเศรษฐกิจด้วยพร้อมกันไป

เจริญ ภูวิจิตร (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมีภาวะผู้นำ ดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกลักษณะที่เป็นตัวของตัวเอง แสดงออกชัดเจนเปิดเผย และมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. มีความเป็นผู้นำ กล่าวหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง
3. มีความซื่อสัตย์และคุณธรรมสูง รักและเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง
4. มีความสามารถในการสื่อสาร คล่องแคล่วในทักษะการเขียนและการพูด
ภาษาอังกฤษ
5. สามารถบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ สร้างความรับผิดชอบในการทำงานด้วยความยุติธรรม
6. มีความรู้ความสามารถทางการบริหารจัดการและด้านสังคม
7. มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาทางการศึกษา
8. มีความสามารถในการกำหนดระบบการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานอย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ
9. สามารถเข้าถึงความต้องการของครูผู้สอนเพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน
10. มีความเป็นผู้นำ มุ่งมั่นสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพันธมิตรของสถานศึกษา ได้อย่างกลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียว เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา
11. มีความเป็นผู้นำในการให้ความรู้ ต้องรู้ว่าอะไรดีและส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน และสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนิเทศในสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

12. มีศักยภาพในการจัดตั้งเครือข่ายและการวางแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ภายใต้โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

ชัยยนต์ เพาพาน (2559) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลในศตวรรษที่ 21 ควรมีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้

1. เป็นนักสร้างสรรค์ (Creative) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนที่มีความสามารถสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น ต้องผลักดันเพื่อประโยชน์ของนักเรียน และจะต้องหาวิธีการอย่างต่อเนื่อง

2. เป็นนักสื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่การสื่อสาร โดยการแบ่งปันข้อมูลผ่านหลายสื่อเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่กลุ่มผู้บริหารต้องเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

3. เป็นนักคิดวิเคราะห์ (Critical thinker) ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจในความคิดที่ครูหรือบุคลากรแสดงออกเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะด้านผลกระทบที่มีต่อโรงเรียนและนักเรียนในระยะยาว และจะได้รับประโยชน์เหล่านั้นมากที่สุดได้อย่างไร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารที่จะต้องนำเอาข้อมูลและความคิดต่าง ๆ มาใช้ในการตัดสินใจทั้งหมด

4. สร้างชุมชน (Builds community) ในที่นี้ หมายถึง การประสานเชื่อมโยงต่อกลุ่มคนที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น วิธีที่จะสร้างโอกาสให้กับบุคลากรเพื่อเชื่อมโยงต่อกับคนอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้นมันเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่เพียงแต่พัฒนาผู้นำในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นเห็นความเป็นผู้นำด้วย

5. มีวิสัยทัศน์ (Visionary) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ต้องมีวิสัยทัศน์ในการที่จะทำให้โรงเรียนเตรียมพร้อมที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนไปสู่อนาคตที่ต้องการ และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไปพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันได้ด้วย

6. สร้างความร่วมมือ และการติดต่อ (Collaboration and connection) ผู้บริหารต้องแสวงหา แบ่งปันข้อมูล และความรู้ที่เปิดเผยชัดเจน มีการค้นหาความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจกับคนอื่น มีการติดต่อกับโลกภายนอกผ่านทางบล็อกและสื่อทางสังคม และต้องสร้างการร่วมมือกับผู้อื่น

7. สร้างพลังเชิงบวก (Positive energy) ผู้บริหารต้องสร้างหลักการทั้งเชิงบวกเชิงรุก และวิธีการดูแลเอาใจใส่ ต้องใช้เวลาในการพบปะพูดคุยกับนักเรียน ครูและผู้ปกครองรับรู้และคุณค่าของพวกเขาโดยการพัฒนาความสัมพันธ์ที่แท้จริงให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารต้องสร้างสุขภาพตนเอง สวัสดิการและระดับพลังงานให้พร้อมเสมอ

8. มีความเชื่อมั่น (Confidence) ผู้บริหารต้องมีลักษณะความมั่นใจ (Confidence) เข้าถึงได้ง่าย (Approachable) มีความโดดเด่น (Be visible) ในฐานะที่เป็นผู้นำต้องมีความกล้าที่

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้มักจะอยู่ในความสงบเสมอ และมีความมั่นใจในการรักษาขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นในชุมชนโรงเรียน

9. มีความมุ่งมั่นและความพากเพียร (Commitment and persistence) ผู้บริหารต้องแสดงความมุ่งมั่นและความทุ่มเท (dedication) อย่างจริงจัง เพื่อผลักดันให้กับครูและนักเรียนเกิดความมุ่งมั่นทุ่มเทในงาน และอย่ายอมแพ้ (Never give up) เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้

10. มีความเต็มใจที่จะเรียนรู้ (Willingness to learn) ผู้บริหารต้องเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอเพราะการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป็นที่น่าตื่นเต้นและนำมาใช้เสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร และสังคมโรงเรียนผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Be a lifelong learner)

11. เป็นนักประกอบการ คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial, creative and innovative) ความสามารถในการคิดนอกกรอบเป็นพลังที่มีอำนาจของผู้บริหาร การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการกับความซับซ้อนทางสังคมในศตวรรษที่ 21 และต้องพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์การประกอบการ (Entrepreneurial organization) ได้ด้วย

12. เป็นนักริเริ่ม (Intuitive) ผู้บริหารต้องเรียนรู้ถึงความเชื่อมั่นในสัญชาตญาณ (instincts) ของตนเอง ความสามารถการเป็นนักคิด นักริเริ่มสร้างสรรค์ผู้บริหารสามารถการแก้ปัญหาให้สำเร็จอย่างไม่คาดฝันหรือจากการสังหรณ์ใจ (Intuitively) ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นจากความชาญฉลาดที่ดี

13. มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ (Ability to inspire) ผู้บริหารควรสร้างความกระตือรือร้นและความคิดเชิงบวกต่อบุคลากรในการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต สิ่งทั้งหมดนี้ต้องเน้นให้เกิดขึ้นในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

14. เจียมเนื้อเจียมตัว (Be humble) ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการทำหน้าที่ในโรงเรียนซึ่งงานผู้บริหารไม่ใช่เป็นรูปปั้นแต่เป็นงานที่เอื้อต่อทุกคนในโรงเรียนนั่นคือ ต้องมีสัมมาคารวะ การรู้จักบุคคลในชุมชน การเปิดโอกาสกับครู และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

15. เป็นตัวแบบที่ดี (good model) ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน ฝึกการสื่อสารที่ดี และคิดวิเคราะห์เป็นการใช้เทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพ และการปลูกฝังสร้างสรรค์นวัตกรรม จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้และความเสี่ยง

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2560) กล่าวว่า ทักษะที่แสดงถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

1. ฉลาด
2. มีทักษะทางมนทัศน์

3. มีความคิดสร้างสรรค์
4. ความเป็นนักการทูต และการมียุทธวิธี
5. พุดจาคล่องแคล่ว
6. มีความรู้เกี่ยวกับงานกลุ่ม
7. มีความสามารถในการจัดระเบียบงาน
8. มีทักษะทางสังคม
9. มีความน่าเชื่อถือ

วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ (2561) ได้สังเคราะห์ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ได้ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง
2. มีความร่วมมือ
3. มีการเสริมพลังอำนาจ
4. มีการให้และการบริการ
5. มีจินตนาการและนวัตกรรม
6. มีการเรียนรู้ด้วยกัน
7. มีการสร้างชุมชน
8. มีการสร้างเครือข่าย
9. มีการนำร่วมกัน
10. มีการสื่อสารที่เข้มแข็ง
11. มีการบริหารความก้าวหน้าส่วนบุคคลหรือในวิชาชีพ
12. มีความยืดหยุ่น

ฮอยล์ อิงลิช และสเตฟฟี (Hoyle, English and Steffy, 2005) กล่าวถึง ทักษะที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 (Skills for Successful 21st Century School Leaders) ไว้ว่า ประกอบด้วยทักษะ 10 ประการ ดังนี้

1. ทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์
2. ทักษะในการกำหนดนโยบาย และการปกครอง
3. ทักษะการสื่อสาร
4. ทักษะการบริหารจัดการองค์กร
5. ทักษะในการวางแผน และการพัฒนาหลักสูตร
6. ทักษะการเรียนรู้
7. ทักษะการประเมินผลงาน และการบริหารบุคลากร
8. ทักษะในการบริหารจัดการบุคคล

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

9. ทักษะการวิจัยทางการศึกษา การประเมินผลและการวางแผน

10. ค่านิยม และจริยธรรมของการเป็นผู้นำ

สมาคมการศึกษาในระดับมัธยมศึกษานานาชาติ (National Association of Secondary School Principals: NASSP, 2013) ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรประกอบด้วย

1. มีการทำงานเป็นทีม (Teamwork Skill)
2. มีทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills)
3. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking)
4. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skill)
5. มีทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skill)
6. มีทักษะด้านการเรียนรู้นวัตกรรม (Learning Innovation Skill)
7. มีทักษะด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy Skills)
8. มีวิสัยทัศน์ (Vision Skill)
9. เรียนรู้ได้เร็ว (Sensitivity Skill)
10. มีทักษะในการพิจารณาตัดสิน (Adjustment Skill)
11. ศีลธรรม (Morality)
12. ทำงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Orientation Skill)

บาดิลโล (Badillo, 2013) กล่าวถึง ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ไว้ในบทความที่ชื่อว่า 21st Century Leadership Skills ว่าประกอบด้วย

1. สื่อสารรู้เรื่อง (Sense-Making)
2. มีความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence)
3. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skill)
4. ความสามารถด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross-Cultural competency)
5. ความคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)
6. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New- Media Literacy)
7. สามารถประสานหลากหลายวิชาชีพ (Transdisciplinarity)
8. มีสภาพจิตเป็นนักออกแบบ (Design Mind-Set)
9. ความสามารถในการบริหารจัดการการรับรู้ (Cognitive Load Management)
10. ร่วมมือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Collaboration)

โทสมาสเตอร์ (Toastmaster, 2013) กล่าวถึง ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ประกอบด้วย

144767835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

1. มีลักษณะพิเศษ (Character)
2. มีวิสัยทัศน์ (Vision)
3. มีความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว (Passion)
4. มีทักษะการสื่อสาร (Communication)
5. มีทักษะในการสอนงาน (Coaching Skills)
6. มีความสามารถในการสร้างคุณค่า (Ability to Create Value)
7. ความสามารถจัดการกับความขัดแย้ง (Comfort with Ambiguity)
8. อาศัยความร่วมมือ (Collaboration)
9. เป็นนักแสวงหาความรู้ (Knowledge Seekers)

วิลเลียม (Williams, 2014) กล่าวถึง ภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21 ไว้ในบทความที่ชื่อว่า Leadership Skills in the 21st Century ว่าประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ (Vision)
2. ความมุ่งมั่น (Focus)
3. ทักษะการสื่อสาร (Communication)
4. การหยั่งรู้ (Intuitiveness)

ซารอน (Shalorn, 2014) กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ในบทความ Leadership Skills for the 21st Century ไว้ว่าประกอบด้วย

1. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
3. การสื่อสาร (Communication)
4. การสร้างฉันทามติ (Consensus Building)
5. ความกล้าหาญ (Courage)

GRAD VRU

14476835

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	นักการศึกษา นักวิชาการ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ												ความถี่		
	เทียนทองแก้ว (2550)	วิจารณ์ พานิช (2552)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555)	ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2557)	เจริญ ภูวิจิตร (2559)	ชัยยนต์ เพาพาน (2559)	ชาญชัย อัจฉินสมภาร (2560)	วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ (2561)	Hoyle English and Steffy (2005)	NASSP (2013)	Badillo (2013)	Toastmaster (2013)		Shalom (2014)	Williams (2014)
1. ศึกษาเรียนรู้เรื่องต่างๆอย่างต่อเนื่อง	✓				✓										2
2. มีความคิดสร้างสรรค์	✓		✓		✓	✓			✓	✓				✓	7
3. ตระหนักถึงผลกระทบต่อภายนอก	✓														1
4. มีความยืดหยุ่น	✓							✓							2
5. ปรับตัวได้ดี	✓														1
6. เน้นการบริการ	✓							✓							2
7. มีความคิดเชิงกลยุทธ์	✓														1
8. มีวิสัยทัศน์	✓		✓			✓		✓	✓	✓		✓	✓		8
9. มีคุณธรรม จริยธรรม	✓				✓				✓	✓					4
10. มีทักษะชีวิต		✓													1
11. มีทักษะในการเรียนรู้		✓							✓						2
12. มีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี		✓		✓											2
13. มีทักษะในการสร้างแรงจูงใจ			✓												1
14. มีทักษะในการสร้างทีมงาน			✓												1
15. มีทักษะในการสื่อสาร			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1
16. มีทักษะในการคิด			✓												1
17. สนใจใคร่รู้และมีจินตนาการ				✓											1
18. มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีความสามารถในการแก้ปัญหา				✓										✓	2
19. การคิดในเชิงธุรกิจและทักษะการประกอบการ				✓											1
20. ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก				✓											1
21. มีบุคลิกลักษณะที่เป็นตัวของตัวเอง					✓										1
22. มีความเป็นผู้นำ					✓	✓									2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	นักการศึกษา นักวิชาการ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ														
	เทียน ทองแก้ว (2550)	วิจารณ์ พานิช (2552)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555)	ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2557)	เจริญ ภูวิจิตร (2559)	ชัยยนต์ เพาพาน (2559)	ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2560)	วิโรจน์ สารัตนะ และคณะ (2561)	Hoyle English and Steffy (2005)	NASSP (2013)	Badillo (2013)	Toastmaster (2013)	Shalom (2014)	Williams (2014)	ความถี่
23. บังคับใช้กฎหมาย สร้างความ รับผิดชอบในการทำงานด้วยความยุติธรรม					✓										1
24. มีความรู้ความสามารถทางการ บริหารจัดการและด้านสังคม					✓										1
25. มีความรู้ความเข้าใจในหลัก ปรัชญาทางการศึกษา					✓										1
26. มีความสามารถในการกำหนดระบบ การบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็น ฐานอย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ					✓										1
27. สามารถเข้าถึงความต้องการของ ครูผู้สอนเพื่อช่วยให้นักเรียนประสบ ความสำเร็จในการเรียน					✓										1
28. มีศักยภาพในการจัดตั้งเครือข่ายและ การวางแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ภายใต้โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ					✓										1
29. เป็นนักคิดวิเคราะห์						✓				✓					2
30. สร้างเครือข่ายชุมชน						✓		✓							2
31. สร้างความร่วมมือ และการติดต่อ						✓		✓							2
32. สร้างพลังเชิงบวก						✓									1
33. มีความเชื่อมั่น						✓									1
34. มุ่งมั่นและพากเพียร						✓			✓		✓				3
35. เป็นนักริเริ่ม						✓									1
36. มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ						✓									1
37. เจียมเนื้อเจียมตัว						✓									1
38. เป็นตัวแบบที่ดี						✓									1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	นักการศึกษา นักวิชาการ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ												ความถี่		
	เทือน ทองแก้ว (2550)	วิจารณ์ พานิช (2552)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555)	ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2557)	เจริญ ภูวิจิตร (2559)	ชัยยนต์ เพาพาน (2559)	ชาญชัย อัจฉินสมภาร (2560)	วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ (2561)	Hoyle English and Steffy (2005)	NASSP (2013)	Badillo (2013)	Toastmaster (2013)		Shalom (2014)	Williams (2014)
39. ฉลาด							✓								1
40. มีทักษะมนโทัศน์							✓								1
41. มีความเป็นนักการทูต และการมียุทธวิธี							✓								1
42. พุดจาคล่องแคล่ว							✓								1
43. มีความรู้เกี่ยวกับงานกลุ่ม							✓								1
44. มีความสามารถในการจัดระเบียบงาน							✓								1
45. มีทักษะทางสังคม							✓								1
46. มีความน่าเชื่อถือ							✓								1
47. การเสริมพลังอำนาจ								✓							1
48. มีจินตนาการและนวัตกรรม								✓							1
49. มีการเรียนรู้ด้วยกัน								✓							1
50. มีการนำร่วมกัน								✓							1
51. มีการบริหารความก้าวหน้าส่วนบุคคลหรือในวิชาชีพ								✓							1
52. ทักษะในการกำหนดนโยบายและการปกครอง									✓						1
53. มีทักษะการบริหารจัดการองค์กร									✓						1
54. มีทักษะในการวางแผน และการพัฒนาหลักสูตร									✓						1
54. ทักษะการประเมินผลงาน และการบริหารบุคลากร										✓					1
55. มีทักษะในการบริหารจัดการบุคคล										✓					1
56. มีทักษะการวิจัยทางการศึกษา การประเมินผลและการวางแผน										✓					1
57. มีการทำงานเป็นทีม										✓					1
58. มีทักษะการแก้ปัญหา										✓					1
59. มีทักษะด้านการเรียนรู้วัฒนธรรม										✓					1

1447676835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	นักการศึกษา นักวิชาการ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ											ความถี่			
	เทือน ทองแก้ว (2550)	วิจารณ์ พาณิช (2552)	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555)	ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ (2557)	เจริญ ภูวิจิตร (2559)	ชัยนนต์ เพาพาน (2559)	ชาญชัย อัจฉินสมภาร (2560)	วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ (2561)	Hoyle English and Steffy (2005)	NASSP (2013)	Badillo (2013)		Toastmaster (2013)	Shalom (2014)	Williams (2014)
60. มีทักษะด้านการใช้ดิจิทัล										✓					1
61. เรียนรู้ได้เร็ว										✓					1
62. มีทักษะในการพิจารณาตัดสินใจ										✓					1
63. มีความฉลาดในการเข้าสังคม											✓				1
64. ความสามารถด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย											✓				1
65. มีความคิดเชิงประมวผล											✓				1
66. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่											✓				1
67. สามารถประสานหลากหลายวิชาชีพ											✓				1
68. มีสภาพจิตเป็นนักออกแบบ											✓				1
69. ความสามารถในการบริหารจัดการการเรียนรู้											✓				1
70. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้											✓	✓			2
71. มีลักษณะพิเศษ												✓			1
72. มีทักษะในการสอนงาน												✓			1
73. มีความสามารถในการสร้างคุณค่า												✓			1
74. มีความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง												✓			1
75. เป็นนักแสวงหาความรู้												✓			1
76. มีความมุ่งมั่น													✓		1
77. มีความสามารถในการหยั่งรู้													✓		1
78. มีการสร้างฉันทามติ														✓	1
79. กล้าหาญ														✓	1

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้พิจารณาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยเลือกภาวะผู้นำ

ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ประกอบด้วย มีความคิดสร้างสรรค์ (7) มีวิสัยทัศน์ (8) มีคุณธรรม จริยธรรม (4) มีทักษะในการสื่อสาร (11) และมุ่งมั่นและพากเพียร (3) แล้วปรับเปลี่ยนชื่อและกำหนดเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	นักรักศึกษา นักวิชาการ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ												ผู้วิจัย		
	เทือน ทองแก้ว (2550)	วิจารณ์ พานิช (2552)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555)	ไพฑูริย์ สินลาภรัตน์ (2557)	เจริญ ภูวิจิตร (2559)	ชัยยนต์ เพาพาน (2559)	ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2560)	วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ (2561)	Hoyle English and Steffy (2005)	NASSP (2013)	Badillo (2013)	Toastmaster (2013)		Shalom (2014)	Williams (2014)
1. ด้านการสื่อสาร			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ด้านวิสัยทัศน์	✓		✓			✓		✓	✓	✓		✓	✓		✓
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์	✓			✓		✓	✓			✓	✓			✓	✓
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	✓				✓				✓	✓					✓
5. ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร						✓				✓		✓			✓

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ ผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

1. ด้านการสื่อสาร

กองวิจัยทางการศึกษา (2545) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมการติดต่อกันระหว่างมนุษย์ที่อาศัยกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น เรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การเคลื่อนย้ายข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่ง (Sender) ไปยังผู้รับ (Receiver) ด้วยข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ผู้รับเข้าใจ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ระบุลักษณะอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการติดต่อประสานงาน โดยมีทักษะในการเขียนและสื่อสารด้วยคำพูด ด้วยวาจา และท่าทางที่สุภาพ สามารถประยุกต์ใช้การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารกับครู เพื่อประโยชน์ของนักเรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารกับผู้ปกครองชุมชนและบุคลากรในโรงเรียนได้

1447676835

VRU_eThesis 59554650105_thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

อุทัย บุญประเสริฐ (2546) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องความรู้และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสำหรับการสื่อสารในระดับที่เพียงพอ โลกปัจจุบันและอนาคตจะเป็นโลกที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และสารสนเทศอย่างชนิดหลีกเลี่ยงไม่ได้ หนีไม่พ้น จะมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและคอมพิวเตอร์กันแพร่หลายมาก จะมีการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการสื่อสารสนเทศใหม่ ๆ ในการสื่อสารส่งผ่านข้อมูลความรู้กันอย่างกว้างขวางจะกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ในการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลแผ่กว้างทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปจึงต้องรู้ทัน ก้าวทัน รู้จักและสามารถใช้ได้ไม่น้อยกว่าผู้อื่น ซึ่งนอกจากจะใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาโดยตรงแล้ว ยังอาจใช้เพื่อการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

เดชานูสิต กตัญญูทวีทิพย์ (2548) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ส่งไปยังผู้รับโดยอาศัยวิธีการส่งข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ กัน

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) นิยามการสื่อสารไว้ว่า หมายถึง การติดต่อส่งข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทศคนคิดต่าง ๆ จากบุคคลหนึ่งหรือหลายคนไปยังบุคคลหนึ่งหรือหลายคน และในการสื่อสารนั้น จะต้องเป็นผู้ส่งข่าวสารและมีผู้รับข่าวสาร

เนเชวิก (Knezevick, 1984 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีทักษะในการสื่อสาร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งการเป็นนักประชาสัมพันธ์ มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร สร้างภาพพจน์ที่ดี รู้และเข้าใจ การเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการที่หลากหลาย

เบเยอร์ (Beyer 1985 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ทั้งนี้ เนื่องจาก การสื่อสารและเทคโนโลยีจะช่วยให้การบริหารจัดการในสถานศึกษารวดเร็วขึ้น

เดสเลอร์ (Dessler, 1998 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) กล่าวถึง ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า หมายถึงการแลกเปลี่ยนสารสนเทศและส่งมอบสิ่งที่มีความสำคัญระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

บาทแมน และสเนล (Bateman & Snell, 1999 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) กล่าวว่า การสื่อสารหมายถึง การส่งมอบข้อมูล สารสนเทศ และสิ่งที่มีความหมายต่าง ๆ จากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง โดยใช้สัญลักษณ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเข้าใจตรงกัน

ผู้วิจัยสรุปเป็นนิยามของการสื่อสารในการวิจัยครั้งนี้ว่า การสื่อสารประกอบด้วยความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน สรุปได้อย่างตรงประเด็นและชัดเจน ความสามารถในการใช้อังกฤษเป็นอย่างดี เจริญ ต่อรอง โนม่น้าว เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานเป็นทีม สามารถนำการประชุม นำเสนอในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้ทันต่อเวลาและเป็นปัจจุบันด้วยวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น

2. ด้านวิสัยทัศน์

พรทิพย์ อัยยิมาพันธ์ (2547) กล่าวถึงลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ ไว้ว่าจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้กำหนดแนวทางหลัก (Path finding) ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงาน แม่แบบ (Blueprint of action) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนั้นไม่เพียงแต่ต้องรู้ถึงวิธีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและความมุ่งมั่นจากพนักงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถนำให้ผู้อื่น มีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ วิสัยทัศน์ และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่าง และผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงานมีแรงจูงใจและรู้สึกตื่นเต้นกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

2. เป็นผู้สร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล หรือ การทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือ การลงมือสร้างแผนหลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้แล้ว

3. เป็นผู้มอบอำนาจ (Empowering) หากผู้นำมีการมอบอำนาจให้แก่พนักงานอย่างจริงจัง จะทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิผล และเกิดผลลัพธ์ใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจากการที่สมาชิกของกลุ่มหรือพนักงาน สามารถแสดงความคิดเห็น และศักยภาพของตนได้อย่างอิสระ โดยผู้นำต้องสร้างสภาวะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริม และปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นในองค์การ

4. เป็นผู้สร้างตัวแบบ (Modeling) หัวใจของการเป็นผู้นำคือต้องสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีด้วย กล่าวคือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะระหว่างคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ เพราะไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

เศวต ตันพลีรัตน์ (2547) กล่าวถึงผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ไว้ว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสร้าง และประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์องค์การ สามารถโน้มน้าวผู้ร่วมงานให้ยอมรับ และมุ่งสู่วิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยเป็นผู้คิดริเริ่มความคิดใหม่ และนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างความท้าทายให้เกิดกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงในทางบวก สามารถสนับสนุนให้มีกระบวนการ ทำงานเป็นทีม และ

144767835

สร้างขวัญกำลังใจกับเพื่อนร่วมงานให้เกิดความรู้สึกอีกทีม เพราะความสำเร็จของผู้บริหารจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมุ่งมั่น ท่วมเทให้กับงานทั้งจิตใจ และหัวใจ โดยผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์จะมีลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้มีความสามารถในการสร้างและประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์องค์กร
โน้มน้าวผู้ร่วมงานให้ยอมรับและมุ่งสู่วิสัยทัศน์ขององค์กรร่วมกัน
2. เป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ
3. ชอบการทำทนายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการและกระบวนการขึ้นใหม่
4. ช่วยเหลือสนับสนุนผู้อื่นให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถและทุ่มเทความพยายาม
ให้กับงานอย่างเต็มที่ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมืออาชีพ
5. ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนอื่นได้เห็นเป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างที่คุณ
อื่นอยากทำตาม โดยแสดงให้เห็นถึงวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
6. ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกอีกทีมมีกำลังใจกับเพื่อนร่วมงานเพราะความสำเร็จ
ของผู้นำจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับงานทั้งจิตใจและหัวใจ

บุรุษย์ ศิริมหาสาร (2548) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ต้องมีความสามารถในการสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ในอนาคต และสานฝันให้เป็นจริง รวมทั้งทำให้วิสัยทัศน์ดังกล่าวน่าเชื่อถือและน่าดึงดูดใจสำหรับองค์กรหรือหน่วยงานในองค์กรได้เจริญก้าวหน้า และพัฒนาขึ้น วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่มีความชัดเจน และเป็นแรงกดดันทางด้านจินตนาการ ซึ่งทำให้เกิดนวัตกรรมในการปรับปรุงพัฒนา โดยคำนึงถึงธรรมเนียมปฏิบัติ และเชื่อมต่อการกระทำนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งองค์กรในศตวรรษที่ 21 มีความต้องการผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์อย่างยิ่ง ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์จึงประกอบด้วย

1. การสร้างวิสัยทัศน์เป็นการสร้างความคิด หรือภาพในอนาคต ที่เป็นตัวแทนวิสัยทัศน์ขององค์กร
2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์เกิดจากการสื่อสารวิสัยทัศน์กับเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ ร่วมขององค์กร ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกคน
3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์เป็นการปฏิบัติการล่วงหน้า (Proaction) ตามพันธกิจที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ให้เกิดขึ้นจริงในอนาคต

พิชาย รัตนดิถก ญ ภูเก็ต (2552) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีดังนี้

1. มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ โดยการกำหนดสิ่งที่องค์กรคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
2. มีความสามารถในการอธิบายวิสัยทัศน์ต่อบุคคลอื่น ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องทำให้วิสัยทัศน์ชัดเจนในรูปแบบของการกระทำและเป้าหมายที่ต้องปฏิบัติโดยการสื่อสาร

ด้วยการพูด และเขียนอย่างชัดเจนวิสัยทัศน์ที่ดีที่สุดมีแนวโน้มที่ไร้ประสิทธิผลถ้าผู้นำไม่มีการสื่อสารอย่างเข้มข้น

3. ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนได้ปฏิบัติตาม และเมื่อมีการประสานพลังกันอย่างเข้มข้นระหว่างผู้นำกับประชาชนประเทศก็จะมีพลังขับเคลื่อนก้าวไปสู่วิสัยทัศน์ได้ในที่สุด

สมชาย เทพแสง (2552) กล่าวถึงลักษณะของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์
2. กระจายวิสัยทัศน์ให้บุคคลนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีทักษะและความสามารถในการจูงใจเป็นที่ปรึกษา และให้กำลังใจบุคลากรในการปฏิบัติงานการได้รับการยอมรับ และไว้วางใจสร้างการยอมรับ และความน่าเชื่อถือให้กับบุคลากร

4. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความเพียรพยายาม และมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จ เป็นผู้ที่มีจิตใจในด้านการบริการพร้อมปรับปรุงพัฒนาการบริการให้เกิดความประทับใจ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์จริงใจในการทำงาน ให้ความไว้วางใจในการทำงานโดยปราศจากการควบคุม ให้อิสระในการทำงาน

5. เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดเชิงกลยุทธ์ สามารถพัฒนาระบบความคิด และได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี

6. มีการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรมุ่งเน้นการกระจาย และเพิ่มพลังอำนาจแก่บุคลากร มอบหมายงานให้ทั่วถึงและมีความเป็นธรรม

7. เป็นผู้ที่ดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจนทำให้บุคลากรดำเนินงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างตรงประเด็นตรงเป้าหมาย

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2553) กล่าวถึงวิสัยทัศน์กับผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ก็คือผู้ที่มีความสามารถของความเป็นผู้นำในการรู้จักและเข้าใจสภาพการณ์ขององค์การเป็นอย่างดี สามารถกำหนดบทบาทและทิศทางขององค์การได้อย่างชัดเจน รวมถึงขยายความคิดให้คนยอมรับยอมปฏิบัติตามมีการให้กำลังใจกับทุกคน และสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ว่า ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์จะมีความสามารถในการสร้างและสื่อสารภารกิจหลักขององค์การที่มาจากแรงบันดาลใจวิสัยทัศน์ระบบค่านิยมได้ ดังนั้น พฤติกรรมที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะแสดงพฤติกรรมคือสามารถอธิบายวิสัยทัศน์และภารกิจหลักขององค์การ

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ต่อคนอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้ทำให้แน่ใจว่าแผนกลยุทธ์ขององค์กรและการปฏิบัติงานสอดคล้องกันกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลัก

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) กล่าวถึง ความหมายของวิสัยทัศน์ไว้ว่า วิสัยทัศน์คือภาพฉายอย่างชัดเจนในการมองเห็นถึงอนาคต สะท้อนความปรารถนา ความฝัน และความตั้งใจที่จะไปถึงภาพนั้นด้วยความเชื่อมั่นว่า จะสามารถไปถึง

روبินส์ และคูลเลอร์ (Robbin & Coulter, 1998) กล่าวถึงลักษณะของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ว่า คือผู้บริหารที่สร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์กรโดยชี้ให้เห็นว่า องค์กรจะเจริญเติบโตและมีสภาพที่ดีขึ้นจากปัจจุบันอย่างน่าเชื่อถือ น่าสนใจ และมีความเป็นไปได้จริงวิสัยทัศน์เช่นนี้หากได้รับการเลือกและปฏิบัติอย่างเหมาะสมจะเป็นพลังขับเคลื่อนต่อการสร้างอนาคตขององค์กร ซึ่งในกระบวนการนี้ทักษะพรสวรรค์และทรัพยากรจะถูกนำมาใช้ไปอย่างเต็มที่เพื่อทำให้วิสัยทัศน์ปรากฏเป็นจริง

ดับบริน (Dubrin, 2006) กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ประกอบด้วย

1. การสร้างวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเตรียม และใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้มีข้อมูลข่าวสารให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ตามความจำเป็น โดยได้เสนอขั้นตอนที่จะนำไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ ได้แก่ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม วิเคราะห์องค์กร กำหนดทักษะที่จำเป็นในการดำเนินงานให้สำเร็จ ประเมินปัญหาและโอกาสที่เอื้ออำนวย ประเมินและตัดสินใจเลือก ทั้งนี้โดยใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างถูกต้องว่า ปัจจุบันโรงเรียนมีสภาพเป็นอย่างไร และต้องการให้เป็นอย่างไรในอนาคต

2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่เพียงแต่สร้างวิสัยทัศน์เท่านั้น แต่จะต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ให้คนอื่น ๆ รับทราบ และนำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการสื่อสารภาพที่คิด ขยายหรือขยายความคิด ความเชื่อ แนวคิดของตนให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ เข้าใจ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมขององค์กร ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกคน

3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์เป็นการนำวิสัยทัศน์เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริง โดยวิธีการแปลงวิสัยทัศน์ของตนเองไปสู่นโยบาย แผนกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษา ให้เกิดขึ้นจริงในอนาคต

ฮัทช์ (Hatch, 2009) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ คือผู้ที่คาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสภาพการณ์ในอนาคต ทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายขององค์กรโดยการเพิ่มประสิทธิภาพและความรับผิดชอบให้กับผู้ตามได้ร่วมตัดสินใจ ซึ่งผู้นำจะต้องเป็นผู้เทศน์ให้คำปรึกษาและสนับสนุนบุคลากรได้พัฒนาคุณภาพของผลผลิตและการบริการรวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างทำให้ผู้ตามเกิดความไว้วางใจ

ผู้วิจัยสรุปเป็นนิยามของวิสัยทัศน์ในการวิจัยครั้งนี้ว่า วิสัยทัศน์ประกอบด้วยความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ ความสามารถปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ การใช้หลักการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน บริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย บริหารงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ มีผลสำเร็จของงานบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี กระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจร่วมกันกับบุคลากรอย่างเหมาะสม

3. ด้านความคิดสร้างสรรค์

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ (2542) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้สองลักษณะ คือ

1. ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ยากแก่การให้คำจำกัดความที่แน่นอนตายตัว
2. ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงผลงาน ผลงานนั้นต้องแปลกใหม่และมีคุณค่า กล่าวคือ ใช้ได้โดยมีคนยอมรับ ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงกระบวนการคือการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งของหรือความคิดที่มีความแตกต่างกันมากเข้าด้วยกัน ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์เชิงบุคคล บุคคลนั้นต้องเป็นคนที่มีความแปลก เป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้ที่มีความคิดคล่อง มีความยืดหยุ่น และสามารถให้รายละเอียดในความคิดนั้น ๆ ได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) กล่าวถึง ประโยชน์ของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้แก้ปัญหาได้ลงตัวกับปัญหา โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพราะสถานการณ์ได้เปลี่ยนไปตลอดเวลาและแต่ละเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็มีความเฉพาะในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน ความแตกต่างนี้เองทำให้การใช้วิธีเดิม ๆ ตามความเคยชินอาจจะไม่ใช่ทางออกที่ราบรื่น แม้เป็นเหตุการณ์ลักษณะเดียวกันก็ตาม สิ่งที่เคยใช้ในการแก้ปัญหาาก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นคำตอบที่ดีที่สุดเสมอไป การแก้ปัญหาด้วยวิธีเดิม ๆ มักจะใช้ไม่ได้ผล ความคิดสร้างสรรค์จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในระดับโลก ระดับชาติ ระดับองค์กร ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้แก้ปัญหาเดิมด้วยวิธีการใหม่ทำให้ได้สิ่งที่ดีกว่า

2. ความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดนวัตกรรมที่ไม่หยุดยั้ง ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นต่อความอยู่รอดในโลกของการแข่งขันเสรีทางการค้า โลกของการแข่งขันทำให้ต้องมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง หากหยุดนิ่งเมื่อใดเท่ากับเดินถอยหลังทันที เทคโนโลยีในปัจจุบันจึงมีการแข่งขันกันในด้านความคิดสร้างสรรค์เพื่อผลิตสิ่งใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด สินค้าหรือบริการเดิมแม้ดูเหมือนไม่มีอะไรเสียหายในปัจจุบัน แต่หากไม่มีอะไรพัฒนานั้นก็เท่ากับว่าเป็นการเดินถอยหลังไปเรื่อย ๆ เพราะเมื่อมีสินค้าหรือบริการที่ดีกว่า ใหม่กว่า น่าสนใจมากกว่า ย่อมมีแรงดึงดูดใจผู้บริโภคได้มากกว่า

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

3. ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้ได้สิ่งที่ดีกว่าแทนการจมอยู่กับสิ่งเดิม ๆ ความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เพราะจะช่วยให้เรียนรู้ที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เป็นอยู่ และพยายามพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น การพยายามมองปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นอยู่จะทำให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันแทบทุกอาชีพต้องพึ่งพาคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพราะทุกองค์กรต่างต้องพัฒนาตนเองเพื่อก้าวสู่ออนาคต

4. ความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาด การพัฒนาศักยภาพ ด้านการคิดสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาสติปัญญาให้เฉลียวฉลาด แก้ปัญหาที่เข้ามาได้อย่างรวดเร็วและพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ได้โดดเด่นกว่าผู้อื่น ทำให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและก่อประโยชน์แก่สังคมได้อย่างมากมาย ดังนั้น การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกองค์กร เพราะความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้เห็นโอกาสใหม่ ๆ ความเป็นไปได้ใหม่ ๆ พบโอกาสความสำเร็จในการแก้ปัญหาและการทำสิ่งต่าง ๆ แทนการยึดติดรูปแบบเดิม ซึ่งไม่ได้ช่วยให้ก้าวไปข้างหน้าแต่อย่างใด หากองค์กรพัฒนาศักยภาพของความคิดสร้างสรรค์ของทุกคนก็จะทำให้มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

อารี พันธุ์ณี (2545) กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะนอกกรอบอันนำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ด้วยการดัดแปลง ประยุกต์ความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎี หลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้มีไข่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่แต่ต้องควบคู่กันไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น อีกทั้ง ได้กล่าวถึงประโยชน์ของความคิดสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อตนเอง

1.1 ลดความเครียดทางอารมณ์ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องการแสดงออกอย่างอิสระทั้งความคิดและการปฏิบัติ มีความมุ่งมั่นจริงจังในสิ่งที่คิดหากได้ทำตามที่คิดจะทำให้ลดความเครียดและความกังวล เพราะได้ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองซึ่งลักษณะต่าง ๆ ที่บุคคลที่สร้างสรรค์ต้องการตอบสนอง ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า เผลียดกับสิ่งที่ท้าทายความสามารถ เป็นต้น

1.2 มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเป็นสุข บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เมื่อได้ทำสิ่งที่ตนได้คิด ได้เล่น ได้ทดลองกับความคิดจะรู้สึกพอใจตื่นเต้นกับผลงานที่เกิดขึ้นจะทำงานอย่างเพลิดเพลินทุ่มเทอย่างจริงจังและเต็มกำลังความสามารถและทำอย่างเป็นสุข แม้จะเป็นงานหนักแต่จะเป็นเรื่องที่ย่างและเบา จะเห็นได้ว่าการทำงานของศิลปิน นักวิทยาศาสตร์และนักสร้างสรรค์

สาขาต่าง ๆ จะใช้เวลาทำงานติดต่อกันครั้งละหลาย ๆ ชั่วโมงและทำอย่างต่อเนื่องนานหลายปีจนค้นพบบางสิ่งบางอย่างที่สามารถผลิตผลงานสร้างสรรค์ขึ้นมาได้

1.3 มีความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง การได้ทำในสิ่งที่ตนคิด ได้ทดลองได้ปฏิบัติจริง เมื่องานนั้นประสบความสำเร็จจะทำให้บุคคล เกิดความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง หากงานนั้นไม่สำเร็จบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเข้าใจและยอมรับผลที่เกิดขึ้น ได้เรียนรู้และค้นพบบางสิ่งบางอย่าง ความไม่สำเร็จช่วงนี้จะ เป็นพื้นฐานให้เกิดความมุมานะพยายามและมีความกล้าที่จะก้าวไปข้างหน้าเพื่อความสำเร็จต่อไป

2. ความสำคัญต่อสังคม

2.1 ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะผลงานสร้างสรรค์นำมาซึ่งความแปลกใหม่ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า ถ้าสังคมหยุดนิ่งจะทำให้สังคมนั้นล้าหลัง

2.2 เครื่องจักร รถยนต์ รถแทรกเตอร์ เครื่องวิดน้ำ เครื่องนวดข้าว เครื่องเก็บผลไม้ เครื่องบด สิ่งเหล่านี้ช่วยในการผ่อนแรงของมนุษย์ได้มากช่วยลดความเหนื่อยยาก ลำบากและทรมานได้มาก ไม่ต้องทำงานหนัก ทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น

2.3 ช่วยให้เกิดความสะดวกสบาย รวดเร็ว การค้นพบรถจักรยานยนต์ รถยนต์ เรือที่ใช้เครื่องจักร รถไฟ เครื่องบิน ยานอวกาศ ทำให้การคมนาคมติดต่อกันการเดินทาง ขนส่งสะดวกสบาย ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

2.4 ความปลอดภัยในชีวิตและการมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น การค้นพบทางการแพทย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ชีวิตมนุษย์ไม่ต้องเสี่ยงอันตราย การค้นพบยารักษาโรค วัคซีน เป็นต้น การค้นพบความรู้ใหม่ ๆ ในเรื่องโภชนาการ การออกกำลังกาย การดูแลรักษาสุขภาพอนามัยทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้คนมีชีวิตยืนยาวขึ้น

2.5 ช่วยประหยัดเวลา แรงงานและเศรษฐกิจ ผลการค้นพบในด้านต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การแพทย์ การศึกษา การเกษตรช่วยให้มนุษย์มีเวลามากขึ้นสามารถนำพลังงานนำไปใช้ทำอย่างอื่นเพื่อก่อให้เกิดรายได้และเพิ่มพูนเศรษฐกิจได้มากขึ้น มีเวลาหาความรู้ ชื่นชมกับความงาม สุนทรียภาพและศิลปะได้มากยิ่งขึ้น

2.6 ช่วยในการแก้ปัญหาสังคม เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นต้องคิดหรือหาวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นให้หมดไป

2.7 ช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและดำรงไว้ซึ่งมนุษยชาติความคิดสร้างสรรค์ ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ศิลปะ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เป็นต้น ช่วยยกมาตรฐานการดำรงชีวิต ทำให้มนุษย์เป็นสุขและสามารถสร้างสรรค์สังคมให้เจริญขึ้นตามลำดับ

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2545) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์คือ กระบวนการทางปัญญาในระดับสูงที่ใช้กระบวนการทางความคิดหลาย ๆ อย่าง มารวมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ หากมนุษย์ไม่มีความคิดสร้างสรรค์คงดำเนินชีวิตอย่างซ้ำซากจำเจ ไม่มีความแตกต่างกับสิ่งมีชีวิตอื่น แต่มนุษย์มีความสามารถในการคิดและสร้างสรรค์ เช่น ภาษา ที่เป็นเครื่องมือที่มนุษย์สร้างและสมมติขึ้น เป็นระบบสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการสื่อสาร เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอารยธรรมของมนุษย์ วัฒนธรรมทุกแขนงเช่นศิลปะ ดนตรี วรรณคดี ประเพณี ศาสนา รวมถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีล้วนเป็นผลิตผลที่ออกมาจากความคิดสร้างสรรค์ทั้งนั้น ความคิดสร้างสรรค์ทำให้มนุษย์สามารถเผชิญปัญหา วางแผนและจัดการชีวิตของตนเองได้โดยมิยอมจำนนต่อธรรมชาติหรือโชคชะตาสามารถประดิษฐ์อาวุธ เพื่อป้องกันตัวเอง หาเครื่องนุ่งห่มป้องกันหนาว คิดค้นยาปฏิชีวนะ สามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย

2. ความสำคัญต่อประเทศชาติ ประเทศใดมีบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นจำนวนมาก นับได้ว่ามีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อประเทศชาติซึ่งจะสามารถนำพาประเทศชาติของตนให้เกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าไปได้ในทุก ๆ ด้าน

3. ความสำคัญต่อองค์กร ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะภาคธุรกิจเอกชนนั้นต้องมีการพัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างประสิทธิผลให้แก่องค์กร

4. ความสำคัญต่อปัจเจกบุคคล ความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดผลสำเร็จประการใดประการหนึ่งของแต่ละบุคคลการคิดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ หากไม่มีความสามารถในการคิดบุคคลก็จะไม่สามารถดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นกระบวนการทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดเดิม และเป็นความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

ลักขณา สรีวัฒน์ (2549) กล่าวถึง ของความคิดสร้างสรรค์ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองของบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดละเอียดลออและคิดริเริ่มผสมผสานกันจนเกิดเป็นการคิดได้หลายทิศทาง ทั้งนี้การคิดสร้างสรรค์มีคุณค่าดังนี้

144767835

VRU - IThesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

1. ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้สามารถแก้ปัญหาได้ มีนักปรัชญาชาวจีน กล่าวว่า “ทุกวันนี้คือวันใหม่ แม้ปลายังไม่ว่ายอยู่ในที่เดิม” แนวคิดเชิงปรัชญาที่กล่าวมานั้นสะท้อนให้เห็นว่า สถานการณ์ที่ดูเหมือนเดิมแต่ไม่ใช่สถานการณ์เดิม ปัญหาที่ดูเหมือนเดิมแต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาใหม่ ไม่ใช่ปัญหาเดิม เช่นเดียวกับสถานการณ์ที่เราเผชิญในชีวิตของเรา หากเรามองว่าเหมือนเดิมทุกวัน เช่นเดินเข้าห้องเรียน แต่แท้จริงแล้วไม่เหมือนเดิมเพราะทุกสิ่งหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามกาลเวลาของมัน เราจึงถูกหลอกด้วยความคล้ายคลึงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ อันเป็นเหตุให้มีการสนองตอบ ด้วยวิธีการเดียวกันถ้าสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปไม่มากนักและเรา ก็สามารถทำซ้ำ ๆ จนรู้สึกว่าจะไม่จำเป็นต้องคิดใหม่เลย เพราะเราสามารถประยุกต์คำตอบเดิมให้กับปัญหาใหม่และประสบความสำเร็จทุกครั้ง ผลที่เกิดจากการคิดและรู้สึกเช่นนี้จะทำให้เราขาดความตระหนักว่าสถานการณ์ได้เปลี่ยนไปตลอดเวลา และสิ่งที่เราเคยใช้ในการแก้ปัญหาย่อมมิได้หมายความว่าคำตอบที่ดีที่สุดเสมอไป ที่แย่ไปกว่านั้นคือเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปแล้วแต่เราไม่รู้ว่าเปลี่ยนเพราะยังคิดว่าเหมือนเดิมโดยเฉพาะหากเมื่อสถานการณ์เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงอย่างมากแต่เราไม่ยอมเปลี่ยนความคิดหรือเปลี่ยนการกระทำเดิมอาจทำให้เราต้องเผชิญกับอุปสรรคร้ายแรง นั่นคือ สภาพของการไม่เกิดการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นควรมีการคิดใหม่เพื่อฝ่าขอบเขตให้ออกไปจากความคิดเดิมเพื่อให้ออกไปจากปัญหาที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันให้ได้และพบสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต

2. ความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดนวัตกรรมที่ไม่หยุดยั้ง ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อความอยู่รอดของบุคคลสังคมในโลกแห่งการแข่งขันเสรีทางการค้า เพราะตลาดเสรีนั้นย่อมมีการแข่งขันสูง คนที่ผลิตสิ่งใดก็ตามชนิดหนึ่งเมื่อได้รับการยอมรับสูงผลที่เกิดขึ้น ก็คือจะมีผู้ค้ารายอื่น ๆ เข้ามาร่วมในตลาดสินค้าประเภทเดียวกัน และเมื่อมีจำนวนมากราคาสินค้านั้นย่อมลดลงและหากปรับตัวไม่ทันยังคงขายสินค้าชนิดนั้นอยู่อาจประสบภาวะขาดทุนได้ ดังนั้น หากรักษาความสามารถในการแข่งขันผู้ผลิตสินค้าจึงจำเป็นต้องผลิตสินค้าใหม่ที่ดีกว่าคู่แข่งมีทั้งความแปลกใหม่ ประโยชน์ใช้สอย คุณภาพและราคาที่ดีกว่าเดิม โลกของการแข่งขันทำให้ต้องมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งเพราะหากหยุดนิ่งเมื่อใดเท่ากับเป็นการเดินถอยหลังทันที เทคโนโลยี ในขณะนี้จึงมีการแข่งขันในด้านความคิดสร้างสรรค์ เพื่อผลิตสิ่งใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด ด้วยความแปลกใหม่คุณภาพดี และราคาที่ถูกลงกว่าเดิมมีแรงดึงดูดใจผู้บริโภคได้มากกว่า ดังนั้นเราจึงเห็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มากมายในปัจจุบันที่เราอาจไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าสติปัญญาของมนุษย์จะสามารถสร้างสรรค์ขึ้นมาได้

3. ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้ได้สิ่งที่ดีกว่าแทนสิ่งที่มีอยู่เดิม ความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้เพราะจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่จะไม่พอใจในสิ่งที่เป็นอยู่และพยายามพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น การพยายามมองปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นอยู่จะทำให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ในยุคเทคโนโลยีแห่งการสื่อสาร เช่น ปัจจุบันนี้แทบทุกอาชีพต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์ เพราะทุกองค์กรต่างก็ต้อง

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

พัฒนาตนเองเพื่อก้าวสู่นาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพที่เป็นอยู่ในเวลาที่ดีกว่า ดังนั้น การพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ในขณะที่สิ่งอื่น ๆ ที่เราปฏิเสธมันด้วยนั้นยังพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งจะเป็นการพาตัวเองถอยหลังนั่นเอง

4. ความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาด ตามแนวคิดของ โรเบิร์ต เจ สเติร์นเบิร์ก (Robert J. Sternberg) ที่ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดที่ประสบความสำเร็จ (Successful Intelligence) ไว้ว่า คนเราฉลาดได้นั้นต้องประกอบไปด้วยความฉลาด 3 ด้าน ได้แก่ ความฉลาดในการสร้างสรรค์ ความฉลาดในการวิเคราะห์ และความฉลาดในการปฏิบัติจริง 3 ประการ คือ

4.1 ความฉลาดในการสร้างสรรค์ (Creative Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการไปไกลกว่าสิ่งที่กำหนดมาแล้ว แต่สร้างสรรค์แนวคิดที่แปลกใหม่และน่าสนใจให้เกิดขึ้นแต่ต้องใช้อย่างสมเหตุ และประยุกต์เข้ากับความสามารถในการวิเคราะห์ และความฉลาดในการปฏิบัติจริงได้ด้วย จึงนับว่าเป็นความฉลาดที่ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

4.2 ความฉลาดในการวิเคราะห์ (Analytical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินแนวคิดที่เกิดขึ้นรวมทั้งความสามารถในการนำมาแก้ปัญหาและตัดสินใจนักคิดสร้างสรรค์ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ความคิดของตนและประเมินข้อดีของมันได้ไม่เช่นนั้นแล้วเขาอาจจะยังใส่ความคิดที่ใช้การไม่ได้แทนที่จะใส่ตามความคิดดี ๆ อีกชนิดหนึ่งซึ่งจะเป็นผลกลับกลายเป็นว่าเขาเสนอความคิดที่แย่ลงกว่าเดิมแทนที่จะเสนอความคิดที่ดีกว่าเดิม

4.3 ความฉลาดในการปฏิบัติจริง (Practical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการแปลทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และแนวคิดที่เป็นนามธรรมสู่การบรรลุผลสำเร็จภาคปฏิบัติ ถ้ามองในเรื่องของนักลงทุนแล้วผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์ต้องสามารถขายตัวของตัวเองได้ สิ่งที่เกิดความคิดจะต้องทำ ก็คือ ต้องออกไปชักจูงให้คนอื่นเห็นคุณค่าในแนวคิดนั้น สามารถนำเสนอความคิดออกมาเป็นภาคปฏิบัติให้คนอื่นเห็นคุณค่าและต้อนรับความคิดนั้น ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพด้านการคิดสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาสติปัญญาให้เป็นคนฉลาดแก้ปัญหาที่เข้ามาได้อย่างรวดเร็ว และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ได้โดดเด่นกว่าผู้อื่น ซึ่งจะทำให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่สังคมได้อย่างมากมาย การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ จึงจำเป็นสำหรับทุกคน เพราะความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้เห็นโอกาสใหม่ ๆ ความเป็นไปได้ใหม่ ๆ พบโอกาสแห่งความสำเร็จในการแก้ปัญหาและการทำสิ่งต่าง ๆ แทนการยึดรูปแบบเดิม ๆ ซึ่งไม่ได้ช่วยให้ก้าวไปข้างหน้าแต่อย่างใด แต่ถ้าเราพัฒนาศักยภาพของสมองในส่วนของการคิดสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพ เราก็จะพบว่าทุก ๆ ปัญหาที่มีคำตอบดี ๆ ที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมรอเราตลอดเวลา

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

วีณา ประชากุล (2549) กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดคิดมาก่อน มีลักษณะเป็นผลงานที่ริเริ่มโดยไม่มีตัวแบบหรือหุ่นให้เช่นการวาดภาพ การแต่งเพลง การแต่งคำประพันธ์ โดยแสดงออกอย่างมีกฎเกณฑ์ทั้งทางวิทยาศาสตร์และศิลปะสามารถคิดได้อย่างเชื่อมโยงและประสานสัมพันธ์กันได้ดี

แมทลิน (Matlin, 1992) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า หมายถึง การแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาแบบปลายเปิด โดยใช้วิธีการที่แตกต่างจากวิธีปกติ และก่อให้เกิดประโยชน์

มัวร์ (Moore, 2005) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อค้นหาข้อมูลที่ยังไม่เคยเรียนรู้ ไม่เคยรู้ หรือยังไม่เคยเข้าใจ

ผู้วิจัยสรุปเป็นนิยามของความคิดสร้างสรรค์ในการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า วิสัยทัศน์ประกอบด้วย ความสามารถในการคิดเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ การวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถคิดสร้างสรรค์โดยไม่ยึดติดกับหลักการหรือข้อจำกัดเดิม ๆ และประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันนำไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมและแก้ไขปัญหาอย่างได้ผล ก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการศึกษา

4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ประภาศรี สีหอาไพ (2540) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม คือ สภาพความดีทั้งหลายซึ่งฝังลึกอยู่ในจิตใจของบุคคล และเป็นคุณสมบัติที่มีอาจหาได้ในสัตว์โลกชนิดอื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่คุณคนส่วนใหญ่รับว่าดีงาม ซึ่งส่งผลให้เป็นประโยชน์และความดีงามที่ดีที่แท้จริงต่อสังคม จริยธรรมหมายถึง สิ่งที่คุณคนหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติในสังคม และทำให้บุคคลมีการพัฒนาจนกระทั่งมีลักษณะ พฤติกรรมเป็นของตนเอง มาตรฐานการตัดสินใจของสังคมจะเป็นเครื่องตัดสินว่าการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้น เป็นเรื่องผิดหรือถูก

สุเทพ พงศ์ศรีรัตน์ (2544) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี ต้องมีลักษณะเด่นประการหนึ่ง คือ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ถื่อคุณธรรม และยึดมั่นในหลักการ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ระบุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ประการหนึ่งว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ และสุจริต

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

อุทัย บุญประเสริฐ (2546) กล่าวว่า ความเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรมจะเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษานั้นอยู่ในสถานะที่อาจให้คุณให้โทษต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและผู้ใต้บังคับบัญชาได้ค่อนข้างมากเสมอ มีอำนาจอนุมัติ กำหนดการแต่งตั้งตำแหน่งภายใน แต่งตั้งกรรมการต่าง ๆ ที่เป็นกรรมการภายในของสถานศึกษา และอาจเป็นผู้เสนอการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญบางอย่างได้ในอนาคต ผู้รับผิดชอบการประเมินการสอนและการทำงานของบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน จะมีอำนาจตรวจสอบการทำงานในสถานศึกษาได้ในทุกเรื่อง ทุกชั้น ทุกตอน ความเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการบริหารสถานศึกษาที่จะสร้างความไว้วางใจจากครูและบุคลากรได้ค่อนข้างมาก จะนำมาซึ่งขวัญและกำลังใจ ความกระตือรือร้นในการทำงานและการให้ความร่วมมือ การไม่ต้องกังวลหรือเกรงการแบ่งพวก การเลือกปฏิบัติ การที่จะได้รับการประเมินอย่างเที่ยงธรรม ตรงกับสภาพความเป็นจริงในผลงานและการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน ความสามัคคี การดำเนินงานร่วมกัน อย่างราบรื่น และการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน นโยบายและวิสัยทัศน์ กับการพัฒนาโรงเรียน อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบันและอนาคตจะต้องรู้และเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล จะต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในการเรียนการสอนของโรงเรียน ในการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ไม่คดโกง ไม่คอร์รัปชัน

ธีระ รุณเจริญ (2549) ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดีมีปฏิภาณไหวพริบดี มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบสูงมีใจเปิดกว้าง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม มีความอดสาหะวิริยะ อดทน มีความเสียสละ มีความสม่ำเสมอ มั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร มีความกล้าในการพูด และการปฏิบัติ มีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีสุขภาพดีเป็นผู้ประสานงานที่ดี เป็นนักพัฒนาและนักบริการสังคม รู้จักพัฒนาตนเองและสังคมมีความเป็นประชาธิปไตยมีความรักในสถาบันของชาติ และอนุรักษ์ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2553) ระบุถึงคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารประการหนึ่งว่า ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความประพฤติที่ดี มีความซื่อสัตย์ ไม่ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด อดทนต่อปัญหา และมีเมตตาที่จะช่วยเหลือสั่งสอน รวมทั้งมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งจะเป็นแบบอย่างของการสร้างวัฒนธรรมที่ดีงามให้เกิดขึ้นในองค์กร

บาร์ฮาร์ท (Barthart, 1976 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555) ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้ว่า หมายถึง ระบบของ แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติที่ดี

144767835

VRU :Thesis 5954650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

กูด (Good, 1985 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555) ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม ว่าหมายถึง ความดีงามของลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมที่ได้กระทำตามกันมาจนเป็นความเคยชิน คุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามความคิดและตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวกับความประพฤติและหลักศีลธรรม

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1999 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิด ชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติและปฏิบัติในสังคม และทำให้บุคคลมีการพัฒนา จนกระทั่งมีลักษณะพฤติกรรมเป็นของตนเองมาตรฐานการตัดสินใจของสังคม จะเป็นเครื่องตัดสินว่าการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นเรื่องที่ผิดหรือถูก

ผู้วิจัยสรุปเป็นนิยามของคุณธรรม จริยธรรมในการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า คุณธรรม จริยธรรมประกอบด้วย สามารถในการปฏิบัติงานด้วยความตรงไปตรงมา ปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่น นำหลักการบริหารหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้ความเคารพศรัทธาในเกียรติของตนและผู้อื่น มีความเป็นผู้กล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีสัมมาคารวะรู้จักบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

5. ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร

ถวิล อรัญเวศ (2544) กล่าวถึง ลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะมีคือ ต้องตั้งใจมุ่งมั่น และมีความจริงจัง ในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เต็มใจทำงาน ทำงานให้สนุก และมีความสุขในการทำงาน และมีใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ในการทำงาน ไม่โลเลที่จะดำเนินงานตามที่ได้วางแนวทางไว้

กรมวิชาการ (2545) ให้ความหมายของคำว่า ความมุ่งมั่น ไว้ว่าหมายถึง ความสามารถในการใช้พลังกาย พลังใจ ด้วยความพยายามในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม อีกทั้งยังไม่ยอมแพ้กับอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างง่ายดาย

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ระบุถึงลักษณะอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ มีความรับผิดชอบงานสูง และไม่ย่อท้อต่อปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ

เรวัต ชาติวิเศษ (2548) กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติและทัศนคติพิเศษอย่างหนึ่งก็คือ การเป็นนักต่อสู้ กล่าวคือ มีความพร้อมที่จะแข่งขันในทุกระดับ ในทุกรูปแบบ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ แม้จะมีความเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นก็ตาม

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ให้ความหมายของความมุ่งมั่น พากเพียรว่า หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่ที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งผู้ที่มีมุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มี คุณลักษณะ ซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเท กำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความ รับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

สมชาย เทพแสง (2552) กล่าวถึงคุณลักษณะเด่นของผู้บริหารประการหนึ่งว่า ควรเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความเพียรพยายาม และมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จ เป็นผู้ที่มีจิตใจในด้านการบริการพร้อมปรับปรุงพัฒนาการบริการให้เกิด ความประทับใจ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์จริงใจในการทำงาน ให้ความไว้วางใจในการทำงานโดยปราศจาก การควบคุม ให้อิสระในการทำงาน

เจริญ ภูวจิตร (2559) กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมีความมุ่งมั่นสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพันธมิตรของสถานศึกษา ได้อย่างกลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียว เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการ ดำเนินงานของสถานศึกษา

ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ให้ข้อคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ในศตวรรษที่ 21 ควรมีความมุ่งมั่นและความพากเพียร ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องแสดงความมุ่งมั่นและความ ทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อผลักดันให้กับครูและนักเรียนเกิดความมุ่งมั่นทุ่มเทในงาน และอภัยยอมแพ้ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยสรุปเป็นนิยามของความมุ่งมั่น พากเพียร ในการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า ความ มุ่งมั่น พากเพียร ประกอบด้วย ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทุ่มเท กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เชื่อมมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง อย่างมีเหตุผล มีจิตใจใฝ่บริการ มุ่งมั่นในการส่งเสริมความเจริญงอกงามของครูและนักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพ

2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ศึกษานำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีบทบาท หลักการบริหาร ความสำเร็จของบทบาท ความหมายของการบริหาร ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และบทบาทในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา ดังนี้

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

2.2.1 ทฤษฎีบทบาท

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2542) กล่าวว่า ทฤษฎีบทบาทเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับปัจเจกบุคคล เป็นเครือข่ายของสถานภาพและความคาดหวัง ส่วนปัจเจกบุคคลผู้ครองสถานภาพและแสดงบทบาทตามสถานที่ครอบครองจะมีลักษณะที่สำคัญ 2 อย่าง คือ

1. ลักษณะเกี่ยวกับตน (Self – related characteristics) ได้แก่ ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลตามที่เขาคิดว่าเป็นหรือมีลักษณะเช่นนั้น (Self - conception) ลักษณะนั้นจะมีผลต่อการประพฤติตามสถานภาพที่เขาดำรง และจะเป็นฐานในการเลือกความคาดหวังประเภทต่าง ๆ มาเป็นแนวในการประพฤติตามสถานภาพ

2. ความสามารถและทักษะในการแสดงบทบาท (Role playing skills and capacities) ความสามารถเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของแต่ละบุคคล ส่วนทักษะเป็นสิ่งที่เรียนรู้ภายหลัง แต่ทั้งสองสิ่งก็เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หากไม่มีความสามารถเป็นทุนทักษะก็ไม่อาจเกิดได้ ด้วยทักษะและความสามารถในการแสดงนี้เองทำให้บุคคลแสดงบทบาทได้แตกต่างกัน

จางง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2551) ได้กล่าวถึงทฤษฎีบทบาทไว้ว่า เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงต่อกัน ซึ่งการแสดงบทบาทตามที่กำหนดเช่นเดียวกับการแสดงละครหรือบทภาพยนตร์ตามบท (Script) บท ในที่นี้คือสถานภาพและบรรทัดฐาน ซึ่งบรรทัดฐานหรือความคาดหวังหรือความคาดหวังของสังคมก็มีหลายแบบ ตั้งแต่บังคับให้กระทำหรือห้ามกระทำ จนถึงว่าคาดหวังว่า ควรทำ หรือไม่ควรทำนอกจากที่สังคมภายนอกคาดหวังให้บุคคลแสดงบทบาทตามสถานภาพหนึ่ง ๆ แล้ว อาจเกิดความตึงเครียดขึ้นได้ การแสดงบทบาทหนึ่ง ๆ ย่อมไม่อาจตอบสนองต่อความคาดหวังของบุคคลอื่น ๆ ได้ทุกฝ่าย นอกจากสถานภาพและบรรทัดฐาน (ความคาดหวังของสังคม) ยังมีปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนกำหนดบทบาทของบุคคล คือ ตัวตน (Self) หรือการรับรู้ของบุคคล บุคคลแต่ละคนย่อมมีการรับรู้หรือเข้าใจในบทบาทของ สถานภาพหนึ่ง ๆ แตกต่างกัน ดังนั้น บทบาทที่บุคคลแสดงจริง (Enacted Role) จึงเป็นผลรวมของบทบาทตามความคาดหวังของสังคม (Expected Role) กับบทบาทความรับรู้ของตน (Perceived Role) อย่างไรก็ตามทฤษฎีบทบาทเน้นความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม (สถานภาพและบรรทัดฐาน) มากกว่าปัจจัยทางด้านการรับรู้ของตนเอง

มงคล นาฏกระสูตร (2552 อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2555) กล่าวว่า ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการคิดและพัฒนามาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction) จากการทำงานของนักสังคมวิทยาอเมริกา 3 ท่าน คือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) วิลเลียม ไอ โทมัส (William I. Thomas) และจอร์จ เฮอร์เบิร์ต เมด (George Herbert Mead) โดยทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ จะเน้นที่ตัวผู้กระทำและการตีความหมายของความจริงทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งภายในหรือลักษณะทางพฤติกรรม (The Aspect of Human Behavior)

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ซึ่งในบรรดานักทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นี้ จอร์จโดคเตนที่สุด ในทัศนะของจอร์จ ความคิด ประสบการณ์ และพฤติกรรม มีส่วนสำคัญต่อสังคมมนุษย์ สร้างความสัมพันธ์ฝ่ายระบบสัญลักษณ์ (Symbols) และสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุด คือ ภาษาสัญลักษณ์ ไม่ได้หมายถึงวัตถุประสงค์หรือเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังสามารถหมายถึง การกระทำจากวัตถุประสงค์และเหตุการณ์นั้นด้วย เช่น คำว่า เก้าอี้ เมื่อพูดถึงเก้าอี้ นอกจากหมายถึงที่นั่งแล้ว ยังแสดงถึง การนั่ง ท่าทางที่นั่ง และการครองตำแหน่งอีกด้วย และถ้าไม่มีสัญลักษณ์ มนุษย์จะมีปฏิสัมพันธ์กันไม่ได้ และจะไม่มีคำว่าสังคมเกิดขึ้นมา ชีวิตในสังคมสามารถดำเนินไปได้ ถ้าการตีความสัญลักษณ์รวมมาใช้โดยสมาชิกในสังคมร่วมกัน แต่ถ้าไม่มีก็สื่อสารกันไม่ได้ ดังนั้นสัญลักษณ์รวม จึงเป็นวิธีเดียวที่มนุษย์ปฏิสัมพันธ์กันได้ ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงต้องรู้จักความหมายของสัญลักษณ์ที่ไปสัมพันธ์กับผู้อื่น วิธีนี้ จอร์จ เรียกว่า การรับรู้บทบาท (Role Taking) หมายถึง การรู้จักบทบาทของผู้อื่นจะทำให้เราทราบความหมายและความตั้งใจของผู้อื่น และสามารถตอบสนองการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างดี มนุษย์เรียนรู้ว่าตัวเองเป็นใครในระหว่างกระบวนการเรียนรู้บทบาท ในที่สุดบทบาทที่บุคคลแสดงออกจะกลับมาเป็นตัวเอง โดยการหล่อหลอมและปรับให้เหมาะสมกับความเป็นตัวตนของเขา จากการรับรู้บทบาทนี้ จอร์จได้พัฒนาแนวคิดเรื่องตัวตนขึ้นมา เขากล่าวว่าความคิดเรื่องตัวตนเกิดขึ้นได้ เมื่อบุคคลคิดออกไปนอกตัว แล้วมองสะท้อนกลับมา เหมือนผู้อื่นมองเรา จะเท่ากับบทบาทของผู้อื่น (Role of Another) การรับรู้บทบาทนี้ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิดต้องมาเรียนในภายหลังและเรียนรู้ตอนเป็นเด็ก และการพัฒนาความสำนึกในตัวตน (Consciousness of Self) เป็นสิ่งสำคัญของความเป็นมนุษย์ เป็นพื้นฐานของความคิด การกระทำ และการสร้างสังคม ถ้าปราศจากความคิดเรื่องตัวตนแล้ว มนุษย์จะไม่สามารถตอบสนองและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ เนื่องจากบุคคลมีหลายสถานภาพและหลายบทบาท ดังนั้น บุคคลจะมีบทบาทเฉพาะสถานะที่หลากหลาย บทบาทเฉพาะสถานะ คือ การที่บุคคลประเมินการกระทำของตัวเองในบทบาททางสังคมบทบาทใดบทบาทหนึ่ง บทบาทเฉพาะสถานะบางบทบาทมีความสำคัญมากกว่าบทบาทอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับการให้ความหมายของตัวบุคคลเอง (Self-Definition) ด้วยเหตุนี้ บรรทัดฐานและค่านิยมที่บุคคลยึดถือ (Hold) จะมีผลต่อบทบาทเด่น (Dominant Roles) ของบุคคล โดยบทบาทเด่นจะถูกสร้างขึ้นเมื่อบุคคลกำหนดลำดับความสำคัญของบทบาทต่าง ๆ และเลือกที่จะแสดงบทบาทที่สำคัญที่สุด และถ้าบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังมีความสัมพันธ์ สังคมก็จะราบรื่น แต่ถ้าบทบาทที่ปฏิบัติจริงไม่สอดคล้องหรือไม่ตรงกับบทบาทที่คาดหวังแล้ว ย่อมทำให้เกิดสภาพของความขัดแย้งในบทบาท (Role Conflict) เกิดความตึงเครียด และต่อต้านพฤติกรรมที่คนอื่นคาดหวัง ประกอบกับหากองค์กรไม่ได้กำหนดบทบาทไว้อย่างชัดเจน เป็นความคลุมเครือในบทบาท (Role Ambiguity) จะส่งผลเสียถึงการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกในองค์กร เพราะการไม่รู้แน่ชัดในบทบาทหรือขาดความชัดเจนในบทบาท จะทำให้เกิดความลังเล ไม่แน่ใจว่าจะแสดงบทบาทอย่างไร ซึ่งส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผลงาน เกิดความสูญเสียทั้งเวลาและทรัพยากร เนื่องจากบุคคลมี

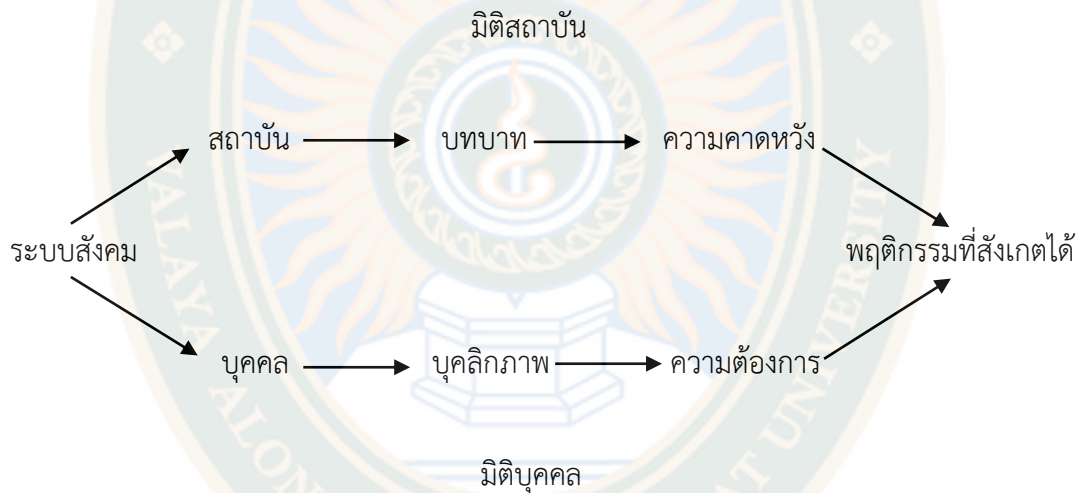

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

หลายสถานภาพ แต่ละสถานภาพก็มีบทบาทที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม บุคคลเลือกที่จะดำรงสถานะตามบทบาทที่เขาเหล่านั้นประเมินการกระทำของตนเองในบทบาททางสังคมบทบาทใด บทบาทหนึ่ง ให้เป็นบทบาทเด่นมากกว่าบทบาทอื่น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับให้ความหมายของตัวเอง ด้วยเหตุนี้ ค่านิยม ความเชื่อที่บุคคลยึดถือ จึงมีผลต่อบทบาทเด่นของบุคคล

การ์ตี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวถึง ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory) ของเกทเซลส์และกูบา (Getzels & Guba) ไว้ว่า เกทเซลส์และกูบาได้เสนอทฤษฎีระบบสังคม ประกอบด้วย 2 มิติ คือ มิติสถาบัน (Nomothetic Dimension) และมิติบุคคล (Ideographic Dimension) แต่ละมิติ ส่วนต่าง ๆ จะมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้ระบบสังคมบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระบบสังคมของเกทเซลส์และกูบา

จากภาพที่ 2 มิติสถาบันเป็นมิติทางสังคมวิทยา ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบสังคม สังคมมีสถาบันเป็นหน่วยหลัก แต่ละสถาบันมีบทบาทหน้าที่ต้องกระทำเพื่อให้สังคมดำรงอยู่บทบาทเหล่านี้ถูกกำหนดโดยความคาดหวังที่มีต่อบทบาทนั้น ๆ

1. สถาบัน (Institution) สถาบันเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อความอยู่รอดของสังคม สถาบันมีหลายขนาดและหลายประเภท นับตั้งแต่ กระทรวง ทบวง กรม จนถึงหน่วยงานระดับเล็ก แต่ละสถาบันมีบทบาทที่จะต้องกระทำ

2. บทบาท (Role) บทบาทเป็นตำแหน่งหน้าที่ในสถาบัน เป็นผู้สวมบทบาทจะต้องกระทำ ผู้สวมบทบาทมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ บทบาทแต่ละบทบาทเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน เป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ บทบาทจะขึ้นอยู่กับความคาดหวังที่มีต่อบทบาท

3. ความคาดหวัง (Expectation) ความคาดหวังเป็นความคิดของบุคคลที่มีต่อบทบาทนั้น ความคาดหวังอาจจะมาจากบุคคลที่สวมบทบาทหรือคนอื่นที่อยู่ภายในหรือภายนอกสถาบัน

สำหรับมิติบุคคล เป็นมิติทางจิตวิทยาเป็นมิติที่อธิบายลักษณะของบุคคลในระบบสังคม มิตินี้ประกอบด้วย บุคคล บุคลิกภาพ และความต้องการ

1. บุคคล (Individual) หมายถึง มนุษย์ผู้หนึ่งซึ่งมีความแตกต่างจากบุคคลอื่นทั้งในสรีระวิทยาและจิตวิทยาบุคคล มีบุคลิกภาพและความต้องการแตกต่างกัน

2. บุคลิกภาพ (Personality) บุคลิกภาพเป็นโครงสร้างของบุคคลในเชิงจิตวิทยา เป็นองค์ประกอบที่มีพลวัตภายในบุคคล ประกอบด้วย ความต้องการเป็นหลัก ความต้องการเป็นตัวควบคุมการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม บุคคลแสดงออกต่อโลกภายนอกในลักษณะที่ต่างกันโดยขึ้นอยู่กับการรับรู้ ความต้องการ นิสัย ความสามารถ ความรู้ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคล สิ่งเหล่านี้รวมเป็นบุคลิกภาพ ส่วนประกอบสำคัญของบุคลิกภาพ คือ ความต้องการ

3. ความต้องการ (Need-dispositions) ความต้องการเป็นความโน้มเอียงที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อเป้าหมายและหวังผลอย่างใดอย่างหนึ่งจากการกระทำนั้น ความต้องการเป็นพลังภายในที่กำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ของพฤติกรรม ทำให้บุคคลแสดงออกแตกต่างกัน นอกจากกระทบต่อพฤติกรรม ทำให้บุคคลแสดงออกแตกต่างกัน นอกจากกระทบต่อวัตถุประสงค์แล้ว ความต้องการยังมีผลกระทบต่อวิธีของสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมิตินี้สถาบันและมิติบุคคลทำให้เกิดพฤติกรรมที่สังเกตได้ของบุคคล สูตรแห่งความสัมพันธ์ คือ

$$B = f(R \times P)$$

$$B = \text{Behavior}$$

$$f = \text{Function}$$

$$R = \text{Role}$$

$$P = \text{Personality}$$

ระบบสังคมทั้งระบบมีพฤติกรรม = f (บทบาท X บุคลิกภาพ) หากระบบสังคมที่สถาบันกำหนดบทบาทมาก บุคคลจะแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของตนเองได้น้อย บางระบบตรงกันข้ามระบบต่างก็มีสัดส่วนของบทบาทและบุคลิกภาพแตกต่างกัน เช่น องค์การทหาร สถาบันกำหนดบทบาทไว้มาก ทหารต้องมีระเบียบวินัยสูง ทุกคนต้องปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนด สัดส่วนของบุคลิกภาพมีน้อย องค์การที่เกี่ยวข้องกับศิลปิน กำหนดบทบาทโดยสถาบันมีน้อย ศิลปินแสดงออกตามบุคลิกภาพได้มาก สำหรับองค์การทางการศึกษา สัดส่วนระหว่างบทบาทและบุคลิกภาพมีความ

ใกล้เคียงกัน สถานศึกษาต่างก็มีสัดส่วนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะและการบริหารของสถานศึกษานั้น ๆ

สรุปทฤษฎีของคำว่าบทบาทได้ว่า บทบาทมีความสัมพันธ์กับสังคมหรือกับสถาบัน โดยมีสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น สถานภาพ บรรทัดฐาน บุคลิกภาพ ความคาดหวัง การรับรู้ ค่านิยม ความเชื่อ ระบบของสังคมหรือสถาบัน ความต้องการ ฯลฯ มาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่แสดงออกมา

2.2.2 หลักการบริหาร

ปราชนญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2545) การบริหารคือกระบวนการที่อาศัยหลักในการบริหาร คือ การวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ และการควบคุม

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหลักการที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546) กล่าวว่า หลักการบริหารประกอบด้วย กระบวนการของการวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการบังคับบัญชา และการควบคุม ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การเพื่อการบรรลุในเป้าหมายที่กำหนดไว้

สัมมา รณินธ์ (2560) กล่าวว่า ในการบริหารจะให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ หลักการบริหารประกอบด้วย

1. การวางแผนเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ชัดเจน
2. การวางแผน และนำเทคนิคในการบริหารงาน
3. การจัดโครงสร้าง และวางระบบงาน
4. การใช้ทรัพยากร และการใช้จ่ายที่คุ้มค่า
5. การใช้อำนาจสั่งการ และการควบคุม
6. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน

เซอร์เมอร์ฮอร์น (Schermmerhorn, 1996) กล่าวว่า หลักการบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม สมาชิกในองค์การและทรัพยากร เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่องค์การกำหนด

สรุปได้ว่า หลักการบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุม การใช้ทรัพยากร และการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การ เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

2.2.3 ความหมายของบทบาท

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) ให้ความหมายว่า บทบาทหมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลตามตำแหน่งของบุคคลที่เกิดขึ้นในหน่วยงานหรือองค์กร

สุวรรณา เพ็งเที่ยง (2559) กล่าวว่า บทบาท คือ พฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไป

ลินด์เกรน (Lindgren, 1973 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง แบบแผนของการกระทำที่ชี้บ่งถึงตำแหน่งหรือสถานภาพ

กิบสัน ไอแวนชีวิช และดอลเนลลี่ (Gibson, Ivanzevich, & Donnelly, 1988 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) ให้ความหมายว่า บทบาทคือ แบบแผนพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลตามตำแหน่งที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

روبบินส์ (Robbins, 1998 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) กล่าวว่า บทบาทคือ แบบแผนพฤติกรรมที่คาดหวังในบุคคลบุคคลหนึ่งตามตำแหน่งหน้าที่หนึ่ง ๆ ในหน่วยงานสังคมนั้น

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำ การประพฤติปฏิบัติ ของบุคคลตามตำแหน่ง หรือตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ

2.2.4 ความหมายการบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ใช้ทักษะในการดำเนินงานภายในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงหลักการบริหารไว้ดังนี้

สมคิด บางโม (2555) กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นศิลปะการใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ขององค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวว่า การบริหารหมายถึงกิจกรรมของคนที่ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สัมมา รณิธย์ (2560) กล่าวว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คลีฟฟ์ (Kleeve, 1989 อ้างถึงใน สัมมา รณิธย์, 2560) ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง ศิลปะในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้รับผลสำเร็จ โดยผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ หากแต่เป็นผู้ใช้ศิลปะ ทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนเป็นผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารได้ตัดสินใจเลือกแล้ว

เฮอร์เซย์ บลันชาร์ด และจอห์นสัน (Hersey, Blanchard and Johnson, 2001) กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

โรนัลด์ และดาเรส (Ronald and Daresh, 2001) กล่าวถึงความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การกำกับ ติดตาม ควบคุม ดูแล การจัดการหรือการดำเนินงานต่าง ๆ โดยบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนตรงตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่าหลักการบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้งานนั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคนิคและวิธีต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ และอุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่

2.2.5 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

วิโรจน์ สารรัตน์ และสัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ (2545) ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ในเชิงอุปมาอุปไมยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นนักการศึกษา เป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารจัดการ เป็นผู้มีความเชื่อ และเป็นผู้มีหลักการในตัวเอง

ธีระ รุญเจริญ (2546) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่นำโรงเรียนให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนโดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เอื้อโดยเฉพาะ รวมทั้งอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลและทุกฝ่าย ทุกสถาบัน ทุกองค์การที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา

อาคม วัดไธสง (2546) กล่าวถึง ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับการพฤติกรรมของคนอื่น การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาอาจใช้การจูงใจ การสั่งการ หรือการใช้กฎระเบียบในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นหลัก ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้วย

สุนทร โคตรบรรเทา (2551) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำให้บุคคลทางการศึกษาตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สัมมา รชนีธย์ (2560) กล่าวว่า ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในองค์กรทางธุรกิจเรียกว่า ผู้จัดการ แต่ในองค์กรของรัฐเรียกว่า ผู้บริหาร ส่วนคำว่า สถานศึกษา หมายถึง องค์กรหรือสถาบันที่ทำหน้าที่จัดและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันแล้ว ผู้บริหาร

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

สถานศึกษาจึงหมายถึง บุคคลที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานขององค์กรหรือสถาบันที่ทำหน้าที่จัดและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึงบุคคลที่รับผิดชอบการบริหารจัดการในสถานศึกษา โดยใช้ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะเฉพาะตัว ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ เพื่อให้การบริหารจัดการในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2.2.6 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ ปราชญา กล้าผจญ และสัมมนา รัตนธัย (2545) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวขององค์กร โดยเฉพาะภายในองค์กรภาคเอกชนนั้น เห็นได้ชัดว่าความอยู่รอดขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ดังนั้นภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน การธนาคาร การบริหาร ธุรกิจการค้า การอุตสาหกรรม รวมทั้งการศึกษาเอกชนตั้งแต่อนุบาลถึงอุดมศึกษา จึงต้องสรรหา ผู้บริหารที่มีฝีมือหรือมีความสามารถสูง เพื่อความสำเร็จในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

อำนาจ ไชยปิ่น (2550) กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำองค์กรที่จะสามารถนำพาองค์กรให้ขับเคลื่อนต่อไปให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพภายใต้ภาวะการณ์ปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านการเมือง หรือด้านเศรษฐกิจ

พระมหาสมบูรณ สุธัมโม (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดใน สถานศึกษาที่จะสามารถบันดาลให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ ครอบคลุมในกระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำที่จะชี้แนะ สั่งการ และวางกรอบทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่เป็นไปตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ

วาสนา เต่าพาลี (2559) กล่าวถึง ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาคือศูนย์กลางขององค์กรทั้งหมดของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ความตื่นตัว ความมียุทธวิธี ประสพการณ์ ลักษณะเจ้าความคิด ความเป็นเลิศทางวิชาการ การอุทิศตนเอง ความเสียสละ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดในสถานศึกษา เนื่องจาก ผู้บริหารเป็นผู้ที่จะต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการสถานศึกษา ควบคุม ดูแล กำกับติดตาม การทำงานของบุคลากร เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

2.2.7 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรงใน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ ประกอบด้วย
 - 1.1 มีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ
 - 1.2 มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
 - 1.3 สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที
 - 1.4 มีวิสัยทัศน์
 - 1.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 1.6 ใฝ่เรียนใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
 - 1.7 รอบรู้ทางด้านการศึกษา
 - 1.8 ความรับผิดชอบ
 - 1.9 แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
 - 1.10 รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
 - 1.11 ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
 - 1.12 คำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย
 - 2.1 เข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน
 - 2.2 มีความรู้ระบบงบประมาณ
 - 2.3 เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
 - 2.4 มีความซื่อสัตย์ สุจริต
 - 2.5 มีความละเอียดรอบคอบ
 - 2.6 มีความสามารถในการตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล
 - 2.7 หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
 - 2.8 รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ
3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย
 - 3.1 มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ในการบริหารงานบุคคล
 - 3.2 เป็นแบบอย่างที่ดี

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

- 3.3 มีมนุษยสัมพันธ์
- 3.4 มีอารมณ์ขัน
- 3.5 เป็นนักประชาธิปไตย
- 3.6 ประณีประนอม
- 3.7 อุดหนุน อดทน
- 3.8 เป็นนักพูดที่ดี
- 3.9 มีความสามารถในการประสานงาน
- 3.10 มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน
- 3.11 กล้าตัดสินใจ
- 3.12 มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร
4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย
 - 4.1 เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
 - 4.2 เป็นผู้ที่ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี
 - 4.3 มีความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศ ที่ทันสมัย
 - 4.4 เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
 - 4.5 รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบ แก่ผู้ที่เหมาะสม
 - 4.6 มีความคล่องแคล่ว ว่องไวและตื่นตัวอยู่เสมอ
 - 4.7 มีความรับผิดชอบงานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค
 - 4.8 กำกับ ติดตามและประเมินผล

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึกในด้านทิศทางและเป้าหมาย มีความคาดหวังในครู บุคลากรโดยเฉพาะผู้เรียน ให้ความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอน ติดตามดูแลการ ปฏิบัติงาน จูงใจครูและบุคลากรให้พยายามทำให้ดีที่สุด

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. บทบาทผู้อำนวยการที่อำนวยความสะดวก ได้แก่
 - 1.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรรู้คุณค่าในงานอาชีพ ความสนใจ และทักษะที่เป็นจุดขายของตน
 - 1.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนอนาคตด้านการงาน

ในระยะยาว

- 1.3 สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นเพื่อเปิดโอกาส ให้บุคลากรแต่ละคนแสดงความสนใจเกี่ยวกับอนาคตด้านการงานของตนได้

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

1.4 ช่วยให้ผู้บุคลากรมีความเข้าใจและสามารถแสดงความต้องการของตนเองเกี่ยวกับอนาคตด้านการทำงานได้

2. บทบาทผู้ประเมิน ได้แก่

2.1 แจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการทำงานและผลการปฏิบัติตัวของสมาชิกในองค์กรอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา

2.2 แจ้งให้ผู้บุคลากรทราบความคาดหวังและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน

2.3 รับฟังความคิดเห็นของผู้บุคลากรว่าสิ่งใดมีความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบันและความมุ่งหวังในการปรับปรุงการทำงานต่อไป

2.4 ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการท างาน ผลการปฏิบัติตัวและเป้าหมายในงานอาชีพ

2.5 เสนอแนะกิจกรรมที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปรับปรุงการทำงานและการปฏิบัติตัวของตนได้

3. บทบาทผู้คาดการณ์ มีดังนี้

3.1 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร อาชีพ และอุตสาหกรรม

3.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรสามารถให้ข้อมูลและเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้

3.3 ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นและการพัฒนาใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของบุคลากร

4. บทบาทผู้ให้คำปรึกษา มีดังนี้

4.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรแสดงเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตด้านการทำงานที่ตนต้องการได้

4.2 ช่วยเหลือบุคลากรในการคัดเลือกเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตด้านการทำงานที่สามารถปฏิบัติได้จริง

4.3 เชื่อมโยงเป้าหมายในด้านการงานที่มีประสิทธิภาพให้เข้ากับความต้องการทางธุรกิจและความเป้าหมายขององค์กร

4.4 แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนรวมทั้งอุปสรรคที่มีผลต่อความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5. บทบาทผู้ส่งเสริมสนับสนุน มีดังนี้

5.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรแต่ละคนสามารถพัฒนาแผนงานโดยละเอียดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรประสบความสำเร็จด้วยการประสานงานกับบุคคลในสาขาอาชีพอื่น ๆ ในองค์กรหรืออุตสาหกรรม

144767835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

5.3 อภิปรายถึงความสามารถและเป้าหมายในหน้าที่การงานของบุคลากรกับบุคคลที่สามารถหยิบยื่นโอกาสดี ๆ ให้กับบุคลากรเหล่านั้นได้

5.4 สนับสนุนให้บุคลากรรู้จักใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการสร้างแผนงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

สุรพล วังสินธ์ (2545) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทหน้าที่แห่งการเป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ และเป็นผู้ดำเนินการจัดงบประมาณ เพื่อสนับสนุนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

เนเชวิช (Knezevich, 1984 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2557) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน ทำหน้าที่ชี้แจง ทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน มีความรู้มีทักษะในการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการ
2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการจูงใจกระตุ้นและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมรวมของมนุษย์มีทักษะในกระบวนการกลุ่ม
3. บทบาทของนักวางแผน สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น มีความรู้เข้าใจในการวางแผน
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้รอบรู้วิธีเทคนิคการตัดสินใจ
5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ สามารถออกแบบขยายงาน กำหนดโครงสร้างขององค์การขึ้นใหม่ มีความเข้าใจพลวัตขององค์การและพฤติกรรมขององค์การ
6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มาสู่สถาบัน จะเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร ควรเปลี่ยนสถานการณ์ใด เมื่อใด
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน มีความเข้าใจรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์เข้าใจเครือข่ายของการสื่อสาร รู้จักวิธีนิเทศงาน การรายงาน การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร สามารถในการสื่อสาร ทั้งการพูด และการเขียนการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารสามารถในการประชาสัมพันธ์
9. บทบาทเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องเข้าใจถึงสาเหตุ สามารถต่อรอง โกล่เกลี่ย สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้นำสามารถเข้าใจปัญหาวิจัยและแก้ปัญหาได้
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ สามารถวิเคราะห์ระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้องเข้าใจ นำทฤษฎีการบริหารมาใช้

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน ต้องมีความเข้าใจในระบบการเรียนรู้ เข้าใจวิธีการสร้าง การพัฒนาหลักสูตร การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

13. บทบาทเป็นผู้บริหารงานบุคคล มีเทคนิค ในการเป็นผู้นำ การเจรจาต่อรอง ประเมินผลงาน และการปฏิบัติงาน

14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร มีความสามารถการบริหารการเงินงบประมาณ บริหารวัสดุ ครุภัณฑ์ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา หาดทรัพยากรสนับสนุนจากภายนอก

15. บทบาทเป็น ผู้ประเมินผล สามารถประเมินความต้องการ การประเมินระบบวิธี ทางสถิติ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร วิธีสร้างภาพพจน์ ที่ดีรู้และเข้าใจการเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ

17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ มีความสามารถในพิธีการต่าง ๆ ในสังคม

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำ เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้ประเมิน กำกับติดตาม และดูแล เป็นผู้คาดการณ์และให้คำปรึกษา และเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน ให้กับบุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานศึกษาดำเนินงานในงานสำคัญ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษา การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

2.2.8 บทบาทในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

ระวีวรรณ ชันธาโรจน์ (2540) ให้ความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการบริหาร สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษามากที่สุด เนื่องจาก ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยกำหนดทิศทางในการทำงาน ให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมที่จะทำให้คณะทำงานประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยให้การสนับสนุน เสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีแก่คณะทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ระบุบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. การบริหารจัดการในสถานศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการ ให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทุกฝ่าย โดยส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ทุกคนได้ทำงานกันอย่างมีความสุข มีการสนับสนุนทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน รวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศกำกับติดตามผลในระหว่างดำเนินการ ผู้บริหารต้องกำกับและติดตามผลว่า เป็นไปตาม

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

เป้าหมาย หรือแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอุปสรรคปัญหาอะไร หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหา จะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. การบริหารจัดการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกัน เช่น เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน คณะอนุกรรมการต่าง ๆ หรือมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น

3. การบริหารจัดการให้องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหาร สถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะดึงบุคลากร และงบประมาณ จากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษา เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชน ป่าไม้ สาธารณสุข ทหาร ตำรวจ องค์กรบริหารส่วนตำบล ฯลฯ หน่วยงานเหล่านี้มีทั้งบุคคลที่มีความสามารถเฉพาะด้านและมีงบประมาณสนับสนุน ขึ้นอยู่กับความสามารถของสถานศึกษาที่จะหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานเหล่านี้มีส่วนร่วมให้ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) เสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยบุคลากรใน สถานศึกษา นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และร่วมจัดทำแผนพัฒนา สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

2. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษา มี การบูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษาในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และครูผู้สอนจะต้องเขียนแผนการสอนที่ ระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม ไปพร้อม ๆ กับวัตถุประสงค์ เนื้อหาและ กิจกรรมที่มีอยู่แล้วในหลักสูตร สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ นั้นครูต้องสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุและ ผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการสอนในสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง โดยนำผู้เรียนเข้าไปศึกษาใน สิ่งแวดล้อมจริง เช่น ในชุมชน ในป่า ฯลฯ เพื่อให้เด็กเกิดความซาบซึ้งและทัศนคติที่ดีต่อการ อนุรักษ์ และสอนโดยให้ผู้เรียนได้นำไปปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งกิจกรรม การเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. การจัดการอาคารเรียน บริเวณสถานศึกษา และห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียน การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา มีการวางแผนผังของสถานศึกษา จัดห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณ สถานศึกษาให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีการทาเกษตรกรรมผสมผสาน ทั้งนี้เพื่อให้เอื้อและเป็นสื่อในการเรียนการสอนเรื่องสิ่งแวดล้อม

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

4. สร้างบรรยากาศ และความรู้สึกที่ดีระหว่างบุคลากร นักเรียน และชุมชน บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน มีความรักความสามัคคีและเอื้ออาทรต่อกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษา และคนในชุมชนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

5. กำหนดให้บุคลากรในสถานศึกษา และนักเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อมสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

6. เชิญชวนชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน และพัฒนาการจัดกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7. มีนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการจัดการและการกำจัดขยะ รวมทั้งสามารถนำไปปฏิบัติจริง เช่น ลดการซื้อสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะ จัดหาถังขยะจัดหาถัง แยกประเภทขยะ นำขยะที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ หรือนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

8. กำหนดมาตรการในการประหยัดพลังงานในสถานศึกษาและดำเนินการอย่างจริงจัง เช่น เลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน และตรวจสอบบำรุงรักษาให้ใช้การได้ดีอยู่เสมอ รวมทั้ง จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการประหยัดพลังงาน เช่น ตัดแต่งต้นไม้รอบอาคารต่าง ๆ ให้โปร่ง เพื่อให้อาคารได้รับแสงจากภายนอก ภายในอาคารควรใช้สีที่สว่างเพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้า รมรงค์ให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาช่วยกันประหยัดพลังงาน ทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

9. กำหนดมาตรการในการประหยัดน้ำ และดำเนินการอย่างจริงจัง เช่น มีการบำบัดน้ำเสีย นำน้ำที่ผ่านการใช้หรือบำบัดแล้วมาใช้อย่างเหมาะสม กักเก็บน้ำจากธรรมชาติไว้ใช้บริโภค และบริโภค สรรวจซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ใช้การได้ดีอยู่เสมอ รมรงค์ให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาช่วยกันประหยัดน้ำทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

10. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมหลักสูตร เช่น การจัดตั้งชมรมสิ่งแวดล้อม การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การใช้เสียงตามสาย และการประกวดต่าง ๆ ทางสิ่งแวดล้อม เช่น การวาดภาพ การเขียนบทกลอน การประกวดคำขวัญ การโต้วาที ฯลฯ

11. มีการประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาซโรจน์ (2546) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาเพราะสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีและเหมาะสมจะช่วยให้นักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ คณาธิการโรง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น เป็นสุข มีขวัญกำลังใจในการทำงาน การเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

2. ในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กลวิธีในการบริหารที่ดีและเหมาะสมเพื่อที่จะทำให้บรรยากาศการบริหารและบรรยากาศการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น บุคคลทุกฝ่ายมีความสุข ความพึงพอใจ และมีแรงจูงใจในการทำงาน

สรุปได้ว่า บทบาทในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบาย การวางแผน การควบคุม การแก้ไข และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ให้อยู่ในสภาพที่ดีและถูกสุขลักษณะ

2.3 สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความหมายของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ตามลำดับดังนี้

2.3.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

อำภา บุญช่วย (2542) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ สถานศึกษา

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาซโรจน์ (2546) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นสภาพที่เกิดจากผลกระทบของสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏอยู่ในสถานศึกษา อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ อาจเป็นรูปธรรมมองเห็นและจับต้องได้ หรือเป็นนามธรรมมองไม่เห็นจับต้องไม่ได้

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2547) กล่าวถึงความหมายของสิ่งแวดล้อมขององค์กร ซึ่งสถานศึกษาก็เป็นองค์กร ไว้ว่า หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ล้อมรอบองค์กรและสามารถส่งผลกระทบต่อการทำงานและการเข้าถึงทรัพยากรที่หายาก ได้แก่ วัตถุดิบ คนงานที่มีความเชี่ยวชาญ ข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการปรับปรุง เทคโนโลยี การสนับสนุนจากลูกค้า และผู้มีส่วนร่วม สถาบันการเงิน และคู่แข่ง เป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ (2549) กล่าวถึงความหมายของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ภายในระบบสถานศึกษาที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็ง รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ต้นสังกัดของสถานศึกษาด้วย

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ มนุษย์ มีทั้งที่ดีและไม่ดี เช่น โรงเรียนสร้างสวนดอกไม้ให้ เป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่นักเรียน ชุมชนที่มีการทะเลาะวิวาทกันหรือเล่นการพนัน เป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี แก่เด็ก ส่วนสถานศึกษาให้ความหมายว่าเป็นคำเดียวกับโรงเรียน ดังนั้น สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจึง มีความหมายว่า สิ่งต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ สถานศึกษา มีทั้งที่ดีและไม่ดี

สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรืออยู่รอบ ๆ สถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สังคมนำมาสร้างขึ้นมาไม่ว่าจะเป็น ด้านบวกหรือด้านลบ ทั้งนี้ สิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะมีผลหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือสถานศึกษานั้น

2.3.2 ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ธเนศ ขำเกิด (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษา จะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ หากสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นไปด้วยดีแล้ว สถานศึกษาจะไม่ใช่อสถานที่หลบเลี่ยง ความเบื่อบานทรรษาจากตัวนักเรียน แต่จะเป็นสถานที่สร้างความทรรษาใหม่ ๆ ที่รุ่มรื่นสมดังความต้องการตามวัยของนักเรียน นักเรียนจะศึกษาเล่าเรียนเต็มความรู้ ความสามารถ มีความรักและเข้าใจ ตนเอง รู้สึกชื่นชมกับความงามของโลกรอบ ๆ ตัว และสร้างความงามให้แก่คนอื่น

กรมวิชาการ (2545) ระบุว่า กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษามีผลต่อการปลูกฝัง คุณลักษณะนิสัยที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนี้

1. การที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนที่สะอาด ทาสีอ่อนโยน แสงนุ่มนวล มีต้นไม้ กระจก มีรูปภาพที่ดูแล้วสบายใจ มีซุ้มหรือมุมสงบได้หาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีความคุ้นเคยกับความ สะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีความกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้น เกิดความเชื่อมั่น มีความรักและไม่อยากให้อาคารเรียนและสถานศึกษาสกปรก เกิดความเคยชินกับความ สะอาด ความสวยงาม ความเป็นระเบียบน่าอยู่ที่สถานศึกษา จนซึมซับสิ่งดี ๆ ที่ได้รับ เกิดความ รับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง จนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์เหล่านี้เชื่อมโยงสู่การปฏิบัติใน ชีวิตประจำวันได้

2. สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของผู้เรียนทุกด้านได้มากที่สุด คือ ครู เพราะครู สามารถประสานเชื่อมโยงการอบรมเลี้ยงดูให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีอย่างต่อเนื่อง ครูจึงนับเป็น สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ นักเรียน

144767835

VRU - IThesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

3. เพื่อน เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญมากในการสร้างเจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของนักเรียนรองจากครู โดยเฉพาะวัยรุ่น วัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี เข้ากับเพื่อนและครูได้ดี มีความรักและเข้าใจเพื่อน ชอบสถานศึกษามักจะเรียนรู้ด้วยความสุข มีความคิดสร้างสรรค์ และพร้อมที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

4. การจัดศูนย์วิชาการในห้องเรียน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนได้มากที่สุด ตามความสนใจ ความต้องการและความถนัด อีกทั้งยังมีผลต่อการเสริมสร้างเจตคติในการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถเรียนร่วมกับเพื่อนในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ และยังเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอีกหลายรูปแบบ อาทิ ความรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้ได้เองจากสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์ นอกจากนี้ ยังมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนต่อนักเรียน ทำให้กระบวนการเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. บรรยากาศในชั้นเรียน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง บรรยากาศการเรียนที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนเต็มความสามารถ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ให้แนวคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า การสร้างสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญเพราะจะพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน ส่งเสริมด้านการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้อยู่ในห้องเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นการเสริมสร้างครูให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ สร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนหรือนักเรียนกับนักเรียน

ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมไว้ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น เช่น น้ำ ใช้เพื่อบริโภคและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ อากาศ ใช้เพื่อการหายใจของมนุษย์และสัตว์ ดิน เป็นแหล่งที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตบนบก แสงแดด ให้ความร้อน และช่วยในการสังเคราะห์แสงของพืช

2. สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ จะช่วยปรับให้สิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม เช่น มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของมันได้ เช่น ช่วยให้ปลาอาศัยอยู่ในน้ำลึกมากได้ ช่วยให้ต้นกระบองเพชรดำรงชีวิตอยู่ในทะเลทรายได้

3. สิ่งมีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อม เช่น มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ หากปรับตัวไม่ได้จะอพยพไปอาศัยอยู่ที่อื่น

1447676835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

4. สิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไปตามการกระทำสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น เช่น เมื่อสัตว์กินพืชมีจำนวนมากเกินไป พืชจะลดจำนวนลง อาหารและที่อยู่อาศัยจะขาดแคลน เกิดการแก่งแย่งกันสูงขึ้น ทำให้สัตว์บางส่วนตายหรือลดจำนวนลง ระบบนิเวศก็จะกลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้ง

5. สิ่งแวดล้อมจะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นในแง่ของการถ่ายทอดพลังงาน ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ย่อยสลาย ในแง่ของการอยู่ร่วมกัน เกื้อกูลกัน หรือเบียดเบียนกัน

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์ (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพการดำรงชีวิตประจำวันของคนในสถานศึกษาได้

2. สิ่งแวดล้อมที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะช่วยพัฒนาคนในสถานศึกษาได้อย่างรอบด้าน

3. สถานศึกษาที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน กรมอนามัย (2546) กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามโครงการสถานศึกษาส่งเสริมสุขภาพซึ่งสอดคล้องกับนโยบายขององค์การอนามัยโลก (WHO) ว่า สถานศึกษาต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเน้นการดำเนินการตามศักยภาพทั้งหมดที่สถานศึกษาและชุมชนมีอยู่

สุปรีชา หิรัญโร (2548) กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมของนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน ก่อให้เกิดความจงรักภักดีและความภาคภูมิใจต่อสถาบัน ซึ่งจะมีผลไปถึงความพยายามที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้กับตนเองและสถาบันได้อีกด้วย นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษายังมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทศนคติ ค่านิยม สติปัญญาและสังคมของนักเรียนและครูอีกด้วย

สรุปความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาได้ว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อนักเรียน คณะครู ผู้บริหาร และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาคนทุกคนในสถานศึกษาให้นำศักยภาพของตนออกมาใช้ ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ที่กำหนดไว้

2.3.3 ประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

อำภา บุญช่วย (2542) แบ่งประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ไว้ 2 ประเภท คือ

1. การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ทั้งนี้ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดังนั้น ห้องเรียนควรมีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ในทางบวกเพื่อพัฒนาตนเอง ให้มีทัศนคติอันกว้างต่อสังคมที่นักเรียนปฏิสัมพันธ์ด้วย

2. การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน ทั้งนี้ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน เป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียน บรรยากาศสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่นักเรียนได้สัมผัสอยู่ทุกวัน อาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณสถานศึกษาควรได้รับการปรับปรุง ตกแต่ง ให้สวยงาม เพราะสิ่งเหล่านี้เอื้อต่อการเรียนการสอน ถ้าหากบริเวณสถานศึกษาร่มเย็น สดชื่น มีสีสัน ก็เป็นสิ่งจูงใจให้นักเรียนอยากมาสถานศึกษา มีความรัก ห่วงแทน ภาคภูมิใจในสถานศึกษาของตน และเสริมสร้างการเรียนรู้แก่นักเรียน

ธนศ ขำเกิด (2544) แบ่งประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณสถานศึกษา อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

2. สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา เรียนสนุก สอนสนุก ครูรักเด็ก เด็กรักครู รักเพื่อน ไม่มีบรรยากาศแห่งความน่ากลัว หวาดผวา วิตกกังวล ทุกคนอยากมาสถานศึกษา

3. สิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ได้แก่ ระบบการบริหาร การจัดการภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กำหนดขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์ (2546) แบ่งประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แยกออกเป็นสองประเภท คือ

1.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต คือ คนทุกคน พืช และสัตว์ทุกชนิดที่มีในสถานศึกษา

1.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น สภาพอากาศ แสงแดด อุณหภูมิ ทัศนียภาพของลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะที่ตั้ง รวมทั้งปรากฏการณ์ธรรมชาติ

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สิ่งที่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ซึ่งปรากฏอยู่ในสถานศึกษาในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น สถานที่ สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ห้องต่าง ๆ และส่วนประกอบ

สาธารณูปโภค ลักษณะบริการด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในสถานศึกษา

2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายถึง สิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการอยู่ และปฏิบัติงานร่วมกันของคนในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา (2549) กำหนดประเภทของสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุทั้งหลาย เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องประกอบ ครุภัณฑ์และวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ สิ่งซึ่งชี้วัดถึงลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงาม ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะดวก ฯลฯ การที่จะจัดสภาพของปัญหาหรือ ความต้องการจำเป็นแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับแนวความคิดและดุลยพินิจของบุคลากรภายในโรงเรียนนั้น ๆ ที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น แต่ก็ควรอยู่ภายใต้หลักการของการร่วมคิดร่วมทำ ซึ่งเป็นการเสริมสร้าง ความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วม ความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะนักเรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูอาจารย์ควรยอมรับว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถ และเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรัก ความผูกพัน และปรารถนาดีต่อโรงเรียนภายใต้การแนะนำ ของผู้บริหารและครู-อาจารย์

2. สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศทางการเรียนการสอน ทั้งในและนอก ห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ และประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศแห่งความกลัวและหวาดผวาวิตกกังวล ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า อยากรมา โรงเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมทางวิชาการที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล เน้นให้นักเรียนเป็น ศูนย์กลางของการเรียนการสอน แล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเองให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนการสอน แล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเองให้เกียรติซึ่งกันและกันส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะทำให้ทุกคนมีความสุขมีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง

3. สิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียน ให้มีการ ปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันของบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็น มิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกันลักษณะการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่ วิธีการกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพ ปัจจุบันปัญหาที่กำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของในโรงเรียนการมอบหมาย

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

งานแล้วติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถ้ามได้ ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่อง ชมเชย มีการสร้างขวัญ กำลังใจ จัดสวัสดิการไว้หลายรูปแบบ การจัดบรรยากาศทั้งทางกายภาพวิชาการและการบริหารจัดการ ต่างก็เอื้อซึ่งกันและกัน ซึ่งโรงเรียนควรตระหนักและสร้างเสริมให้ เกิดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนเป็น วิทยาลัยที่น่าอยู่น่าเรียน แล้วทุกคนจะอยู่อย่างมีความสุข

จากแนวคิดที่นำเสนอมา สรุปเป็นตารางประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ได้ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ

ประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	อำนาจ บัญชา (2542)	ธเนศ ขำเกิด (2544)	สพช. (2545)	สมประสงค์ และเสรี ลาโชโรจน์ (2546)	สพป.พะเยา (2549)	ความถี่
1. สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน	✓					1
2. สิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน	✓					1
3. สิ่งแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ		✓	✓		✓	3
4. สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ		✓	✓		✓	3
5. สิ่งแวดล้อมด้านวิชาการ		✓	✓		✓	3
6. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ				✓		1
7. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น				✓		1

จากตารางที่ 3 ประเภทของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน (ความถี่เท่ากับ 1) สิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน (ความถี่เท่ากับ 1) สิ่งแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ (ความถี่เท่ากับ 3) สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ (ความถี่เท่ากับ 3) สิ่งแวดล้อมด้านวิชาการ (ความถี่เท่ากับ 3) สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (ความถี่เท่ากับ 1) และ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (ความถี่เท่ากับ 1) ซึ่งเมื่อพิจารณาความถี่แล้ว จะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมด้านวิชาการ มีความถี่มากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ สิ่งแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมด้าน วิชาการ เป็นขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของการวิจัยในครั้งนี้

2.3.4 ขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ขอบเขตของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาสำหรับศึกษาบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางในครั้งนี้นำประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ ด้านกายภาพ และด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.4.1 ด้านการบริหารจัดการ

สุวพร ตั้งสมรพงษ์ (2542) กล่าวว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจัดเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ระบบการบริหารมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการกิจต่าง ๆ นโยบายการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถาบัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ดังนั้น จึงควรสื่อสารให้บุคลากรในสถาบันรับทราบ บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาการบริหารต้องมีความยืดหยุ่น ไม่ยึดติดในรูปแบบจนมากเกินไป และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนได้

ทองคำ ผดุงสุข (2544) กล่าวถึงขั้นตอนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย การประชุมปรึกษาหารือโดยสมาชิกทุกคนให้ข้อเสนอแนะต่อส่วนรวม มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดกิจกรรมและผู้รับผิดชอบ หลังจากนั้นดำเนินการตามแผน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ และประเมินสรุปผลเมื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัน เวลา ที่กำหนดไว้แล้วนำไปปฏิบัติ

เริงวรรณ เสวกรวรรณ (2544) กล่าวว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาจึงต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสมเพื่อสนองความต้องการด้านความเข้าใจ ความร่วมมือ และเจตคติของบุคลากร วิธีที่นิยมปฏิบัติ คือ การเยี่ยมชั้นเรียน และการให้คำแนะนำปรึกษาหารือ

สนอง เครือมาก (2544) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาก็คือ การวางแผนให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด และเป็นแผนระยะสั้น มาดำเนินการตามความจำเป็นและให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเลือกวิธีที่ดีที่สุด ทำให้เกิดการประหยัดในการใช้ทรัพยากรและระยะเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กำหนดแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสิ่งแวดล้อมน้อมเกล้าฯ ตามพระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถของสถานศึกษาในสังกัดในด้านการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาสำรวจตรวจสอบและศึกษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาและชุมชน
2. จัดประชุมปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนร่วมในโครงการสิ่งแวดล้อมน้อมเกล้าฯ ทุกฝ่าย

3. จัดทำแผนปฏิบัติการโครงการสิ่งแวดล้อมน้อมเกล้าฯ โดยกำหนดรายละเอียดกิจกรรมและปฏิทินการดำเนินการให้ชัดเจน

4. ดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ/เอกชนและท้องถิ่น

5. ประชาสัมพันธ์โครงการสิ่งแวดล้อมน้อมเกล้าฯ ด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม

6. ประเมินผลการดำเนินงาน ปรับปรุง และเผยแพร่ผลงาน

7. รายงานความก้าวหน้าของโครงการตามแบบรายงานที่กำหนด ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง นรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์ (2546) เสนอหลักการในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา 4 ขั้นตอน คือ

1. ป้องกันไม่ให้สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่เป็นคุณค่าต่อสถานศึกษาถูกทำลาย
2. การจัดการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาให้หมดไป
3. สร้างหรือพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีหรือมีคุณภาพที่เหมาะสม
4. ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานแล้วให้คงอยู่

นอกจากนี้ ยังเสนอให้สถานศึกษาประยุกต์หลักการ 8 Rs ซึ่งเป็นหลักการสากลที่ใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมาใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งหลัก 8 Rs มีดังนี้

1. re-think หมายถึง การคิดก่อนใช้ สถานศึกษาควรฝึกให้บุคลากรทุกคนรู้จักคิดวิเคราะห์ให้ได้ผลเสียและผลกระทบต่าง ๆ ตระหนักในคุณค่า และมีเจตคติที่ถูกต้องในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา

2. re-use หมายถึง การนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งมีทรัพยากรหลายอย่างในสถานศึกษาที่ถูกทอดทิ้ง แต่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้

3. re-duce หมายถึง การลดการใช้ โดยสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้ทุกคนรู้จักการประหยัดใช้เท่าที่จำเป็น

4. re-pair หมายถึง การซ่อมแซมสิ่งที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ทิ้งไว้ให้รกรุกตา โดยไม่เกิดประโยชน์ ซึ่งจะเป็นมลพิษทั้งด้านอาคารสถานที่และด้านจิตใจ

5. re-cycle หมายถึง การหมุนเวียนหรือแปรสภาพให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้

6. re-claim หมายถึง การดำเนินการให้สิ่งที่ไม่ใช้ประโยชน์ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยได้

7. re-cover หมายถึง การปรับสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์อยู่ในสภาพที่ถูกทอดทิ้งไม่เกิดประโยชน์ให้อยู่ในสภาพที่เกิดประโยชน์ได้

144767835

8. re-ject หมายถึง การคัดค้านหรือต่อต้านพฤติกรรมที่อาจทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้

ณัฐยานัน พลศรีเมือง (2550) เสนอแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 และ มาตรา 40 ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ หมายถึง อันกระบวนการพัฒนางานทุกงานในโรงเรียนให้สอดคล้อง และส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อสร้างจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งการป้องกันแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ซึ่งสถานศึกษาควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษามาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษา
2. ศึกษาเอกสารแนวดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา
3. ปฏิบัติตามแนวทางต่อไปนี้
 - 3.1 กำหนดนโยบาย เป้าหมาย สภาพความสำเร็จด้านสิ่งแวดล้อม
 - 3.2 จัดทำแผนพัฒนางานทั้งโรงเรียนให้มีความสอดคล้องร้อยรัดกัน เช่น งานที่

เกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนและงานการประกันคุณภาพการศึกษา งานด้านข้อมูลสารสนเทศ งานการพัฒนาบุคลากรให้มีความตระหนัก มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม งานนิเทศติดตามประเมินผล งานประชาสัมพันธ์ ชุมชน และอาคารสถานที่ สำหรับผู้บริหาร เพื่อให้มีการนำแผนงานไปใช้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ องค์กรจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อบุคลากร ระบบการทำงาน ยุทธวิธี ทรัพยากร และโครงสร้างขององค์กรในแต่ละองค์กร ในโครงสร้างและความรับผิดชอบ องค์กรต้องมีเอกสารที่บรรยายถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบและอำนาจของบุคลากรในระดับต่าง ๆ ในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูงต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารต้องให้ทรัพยากรที่จำเป็นในการเริ่มปฏิบัติและควบคุมระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมองค์กรต้องให้การฝึกอบรมต่อพนักงานทุกคน ในการทำงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและพนักงานจึงจำเป็นต้องมีการศึกษา การอบรม และประสบการณ์ที่เหมาะสม ผู้บริหารควรกระตุ้นให้เขาเหล่านั้นปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ด้วยการให้รางวัล หรือแสดงความยินดี ประกาศเกียรติคุณ เมื่อเขาทำได้สำเร็จตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญสี่ประการ ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน และการนิเทศการประเมินผลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

1447676835

VRU :Thesais 59B54650105 thesais / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

2.1.4.2 ด้านกายภาพ

ณรงค์ ณ เชียงใหม่ (2540) กล่าวถึงสิ่งที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพไว้ ดังนี้

1. พื้นที่สร้างสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีพื้นที่พอเพียงต่อการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น สร้างตัวอาคารเรียนและอาคารประกอบ และต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 3,200 ตารางเมตร (2 ไร่) หรือตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด บริเวณสถานศึกษาควรมีต้นไม้ใหญ่อยู่บ้างตามสมควรเพื่อที่จะได้ใช้เป็นร่มเงา และควรปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อให้เกิดความสวยงาม และสถานศึกษาควรอยู่ห่างไกลจากย่านชุมชนเกินกว่า 2 กิโลเมตร

2. อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง อาคารควรสร้างให้พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความอดทนแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักนักเรียนและอุปกรณ์จำนวนมากสำหรับอาคารประกอบ เช่น อาคารอเนกประสงค์ โรงอาหาร จะต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นประการสำคัญอากาศถ่ายเทได้ดี

3. ห้องเรียนและเครื่องใช้ในห้องเรียน ห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 6 x 8 เมตร หรือ 9 x 7 เมตร บรรจุนักเรียนได้ 30-40 คน การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ไม่ควรจัดแบบที่ติดพื้นตายตัว ต้องให้สามารถเคลื่อนที่ได้เพื่อความเหมาะสมต่อการจัดกลุ่มหรือต้องการใช้ห้องเพื่อประโยชน์อย่างอื่น

4. การถ่ายเทอากาศและแสงสว่าง ควรจัดให้มีช่องลมและประตูหน้าต่างให้เพียงพอในห้องเรียน แสงสว่าง ห้องเรียนควรมีแสงสว่างพอเพียงแก่การเรียนการสอน แสงสว่างน้อยหรือมากเกินไป จะทำให้เกิดผลเสียแก่สายตาของเด็กนักเรียน ควรให้พอเหมาะแก่สายตาและถูกทิศทาง คือเข้าทางด้านซ้ายและขวาของนักเรียน

5. ห้องพยาบาล เป็นห้องที่จำเป็นที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานด้านสุขภาพของนักเรียน เช่น การตรวจโรคของแพทย์ การปฐมพยาบาล การวัดส่วนสูง ควรจัดอย่างน้อย 1 ห้อง และควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน หากนักเรียนมีเกินกว่า 1,000 คน ควรมีเรือนพยาบาลโดยเฉพาะต่างหาก ภายในห้องพยาบาลควรจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฐมพยาบาล

6. โรงอาหาร ทุกสถานศึกษาควรจัดให้มีโรงอาหารหรือที่รับประทานอาหารไว้เพื่อให้เด็กได้รับประทานอาหารเป็นระเบียบเรียบร้อย

7. โรงครัว เป็นแหล่งสำคัญที่จะประกอบอาหารให้สะอาดถูกหลักอนามัย ปลอดภัยจากโรคติดต่อ ควรพิจารณาในเรื่อง สถานที่ตั้ง พื้นห้อง ประตูหน้าต่าง แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ

8. สนาม ควรอยู่ด้านหน้าของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนวิชาพลศึกษา และการออกกำลังกาย ควรมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของบริเวณสถานศึกษา ของเล่นสำหรับเด็กควรจัดให้เท่าที่สามารถจัดให้มีได้ และต้องได้รับการตรวจตราและจัดการซ่อมแซมให้ปลอดภัย

14476835

VRU - IThesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

9. น้ำดื่มน้ำใช้ เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับนักเรียน สถานศึกษาควรจัดให้มีน้ำสะอาดไว้ให้เด็กใช้และดื่มให้เพียงพอ ประมาณคนละ 3 – 4 ลิตร/คน/วัน

10. ส้วมและที่ปัสสาวะ สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องจัดให้มีส้วมที่ถูกสุขลักษณะ และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ต้องฝึกให้เด็กรู้จักใช้ให้ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติในบ้านได้ถูกต้อง

11. การกำจัดขยะมูลฝอย การระบายน้ำ และการดูแลรักษาความสะอาด สถานที่ทั่วไป ห้องเรียนทุกห้องควรมีตะกร้าไว้สำหรับใส่เศษกระดาษ และมูลฝอยเปียกอื่น ๆ สำหรับน้ำโสโครกจากห้องน้ำ จากน้ำล้างมืออื่น ๆ ควรได้จัดทำท่อต่อลงถังเกรอะ บ่อซึมแยกต่างหาก

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ให้แนวทางในการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพไว้ ดังนี้

1. จัดทำผังบริเวณสถานศึกษา
2. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบดำเนินงานดูแลรักษา
3. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัด
4. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน
5. จัดตั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินการ
6. ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรได้เข้าร่วมกิจกรรม
7. เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนับสนุน การจัดสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของครู

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ระบุถึงกรอบการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาว่าควรดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนาปรับปรุงอาคารเรียน และอาคารประกอบ มีปริมาณเพียงพอเหมาะสมมีห้องเรียนห้องพิเศษเพียงพอและมีคุณภาพ มีสภาพที่ดี สะอาด เน้นสถานที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติหรือทำกิจกรรม
2. พัฒนาบริเวณ/สถานที่ของสถานศึกษาให้น่าอยู่ ร่มรื่น สวยงาม มีสถานที่พักผ่อนเล่นกีฬา มีป้ายชื่อสถานศึกษาที่เหมาะสม มีถนนและบริเวณใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ที่เพียงพอเหมาะสม
3. สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษามีความร่มรื่น สวยงาม ปราศจากมลภาวะ ตกแต่งบริเวณให้สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน มีความสะอาดเรียบร้อย มีป้ายชื่อบอกทาง อาคารสถานที่ มีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกต้องเป็นระบบ
4. มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดมีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอ มีน้ำดื่มไม่น้อยกว่า 1 ลิตร/วัน/คน (อุปโภคและการเกษตร) ที่เพียงพอ มีแหล่งน้ำ และที่เก็บกักน้ำอย่างเหมาะสม

144767835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพของสถานศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. สถานศึกษารับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด ดำเนินการพัฒนาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยจัดทำแผนงานและโครงการด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา
2. พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อการเป็นแบบอย่างที่ดี
3. พัฒนาอาคารสถานที่ บริเวณสถานศึกษา ให้ร่มรื่น สวยงาม สะอาดและปลอดภัย เพื่อสถานศึกษาจะได้มีอาคารสถานที่ที่ถูกสุขลักษณะตามความเหมาะสม
4. สถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติในด้านการประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า และการกำจัดขยะมูลฝอย เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการประหยัดน้ำ การประหยัดไฟฟ้า และการกำจัดขยะ

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์ (2546) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการบริหารสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การบริหารจัดการด้านภูมิทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ ซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาและคำนึง ได้แก่ สถานที่ตั้ง การวางแผนเขตทางสัญจร สุนทรียภาพและสิ่งแวดล้อม การตกแต่งบริเวณคูให้สวยงาม และการกำหนดบริเวณเป็นเขตหรือเป็นสัดส่วนเฉพาะ
2. การบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารควรมีการวางแผนดำเนินการ และจัดอาคารสถานที่ ห้องและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารควรดำเนินการ ได้แก่ แผนภูมิ บริเวณอาคารสถานที่ แผนภูมิอาคาร การควบคุมตรวจสอบอาคาร การประเมินผลอาคารสถานที่และการบำรุงรักษา
3. การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย ผู้บริหารควรจัดให้มีระบบและมาตรการต่าง ๆ ในด้านความปลอดภัย เช่น การให้ความรู้ในการรักษาความปลอดภัยจัดมาตรการป้องกันอันตราย จัดวิธีป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร การป้องกันเพลิงไหม้ เป็นต้น

สมทรง อินสว่าง (2546) กล่าวไว้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพที่ตีนั้น มีหลักสำคัญ ดังนี้

1. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ การที่เด็กต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาแต่ละวันเป็นเวลาหลายชั่วโมงย่อมมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ ถ้าสถานศึกษาจัดสภาพสิ่งแวดล้อมไม่ปลอดภัย อุบัติเหตุที่พบบ่อยในสถานศึกษามีลักษณะต่าง ๆ กัน ได้แก่ การพลัดตกหกล้ม การถูกของแหลมของมีคม อุบัติเหตุจากการเรียนการสอน การเล่นเกม การทดลองทางวิทยาศาสตร์ อุบัติเหตุจากการ

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ชำระหนี้ของอาคารเรียนและสิ่งก่อสร้างในสถานศึกษา อุบัติเหตุจากการจราจรบริเวณทางเข้าทางออกของสถานศึกษาและภายในสถานศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดการป้องกันอุบัติเหตุในสถานศึกษานั้น อาจดำเนินการดังนี้

- 1.1 จัดสถานที่ ตัวอาคาร และสิ่งแวดล้อมให้ถูกหลักสุขาภิบาล
 - 1.2 หมั่นตรวจสอบอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง และสภาวะแวดล้อมเสมอ ๆ ถ้าพบสิ่งชำรุด ทรุดโทรมควรรีบเร่งแก้ไขซ่อมแซมทันที
 - 1.3 ติดป้ายประกาศเตือนนักเรียนให้รู้จักระมัดระวังอุบัติเหตุอันตรายต่าง ๆ
 - 1.4 จัดหาอุปกรณ์ป้องกันและควบคุมอุบัติเหตุในสถานศึกษา เช่น เครื่องมือดับเพลิง
 - 1.5 จัดให้มีการสอนสวัสดิศึกษาในสถานศึกษา
2. ความปลอดภัยจากโรคติดต่อ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นที่ชุมนุมของนักเรียน ซึ่งมาจากครอบครัวที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ถ้านักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นโรคติดต่อ ย่อมมีโอกาสแพร่กระจายในหมู่นักเรียนด้วยกันได้ง่าย นอกจากนี้ นักเรียนอาจนำโรคติดต่อจากสถานศึกษาไปสู่อำนาจและชุมชนที่ตนอาศัย ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อ นั้นจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
- 2.1 น้ำดื่ม น้ำใช้ จัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด มีคุณภาพตามมาตรฐาน น้ำดื่มมีปริมาณเพียงพอไว้ใช้ในสถานศึกษา
 - 2.2 อาหาร มีการควบคุมดูแลการจัดอาหารกลางวันในสถานศึกษา หรือการจำหน่ายอาหารในสถานศึกษาโดยอาหารที่นำมาจำหน่ายควรมีลักษณะสด สะอาด ถูกหลักอนามัย มีคุณค่าทางอาหารและมีราคาพอสมควรที่เด็กนักเรียนจะซื้อรับประทานได้ ผู้ปรุงและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาหารต้องมีสุขภาพอนามัยดี ไม่เป็นโรคติดต่อ มีสุขนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน รักษาร่างกายให้สะอาดอยู่เสมอ เล็บมือตัดให้สั้น ใช้ผ้าเช็ดหน้าปิดปากเวลาไอหรือจาม สวมตาข่ายคลุมผม และมีผ้ากันเปื้อน
 - 2.3 การกำจัดอุจจาระ ปัสสาวะ สถานศึกษาควรจัดให้มีห้องส้วมที่สะอาด ถูกหลักสุขาภิบาล และมีจำนวนเพียงพอ ห้องส้วมต้องหมั่นดูแลให้สะอาดอยู่เสมอ
 - 2.4 การกำจัดขยะมูลฝอย สถานศึกษาควรมีถังรองรับขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะไว้ใช้ ลักษณะของถังควรทำด้วยวัสดุที่คงทนแข็งแรง ไม้รั่วซึม มีฝาปิดมิดชิด และขยะที่รวบรวมได้นั้นต้องนำไปกำจัดให้ถูกหลักสุขาภิบาลทุกวัน
 - 2.5 การกำจัดน้ำทิ้ง สถานศึกษาควรมีระบบระบายน้ำ ทิ้งและระบบบำบัดน้ำทิ้งที่ถูกหลักสุขาภิบาล

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

2.6 การควบคุมแมลงและพาหะนำโรค สถานศึกษาควรมีวิธีการควบคุมและป้องกันแมลง และสัตว์นำโรคด้วย เช่น จัดบริเวณสถานศึกษาให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รักษาความสะอาด อาคาร สิ่งก่อสร้างและบริเวณโดยรอบ เพื่อมิให้เป็นแหล่งที่พักอาศัยของพาหะนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ หนู และอย่าให้มีน้ำ ขังบริเวณสถานศึกษาจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงได้

3. ความร่มรื่นสวยงาม และความสะอาดสบาย จะมีส่วนช่วยส่งเสริมทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิตของเด็ก ซึ่งการจัดให้สถานศึกษามีความร่มรื่น สวยงามและความสะอาดสบาย สามารถดำเนินการโดย มีการจัดตกแต่งอาคารเรียน บริเวณ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เกิดความร่มรื่น สวยงาม โดยการจัดทำสนามหญ้า สวนหย่อม ปลูกไม้ยืนต้นไม้ดอกไม้ประดับให้มีร่มเงา สวยงาม นอกจากนี้ สถานศึกษาควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เด็กพอสมควร เช่น มีแสงสว่าง มีสนามเด็กเล่น สนามกีฬา ห้องพยาบาล ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่นั่งพักผ่อน เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กคลายความเคร่งเครียด และเด็กจะได้รับความสะดวกสบายและมีสุขภาพจิต

4. ความเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ซึ่งดำเนินการโดยจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก เช่น การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ให้พอดีกับขนาดร่างกายของเด็กนักเรียน จัดให้มีแสงสว่างและการระบายอากาศที่พอเพียงในแต่ละห้องเรียน จัดให้มีการเล่นกีฬา การออกกำลังกาย และมีเครื่องกีฬาที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละวัย

สุปรีชา หิรัญโร (2548) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพไว้ว่าควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. สถานที่ตั้งต้องพิจารณาถึงความสะดวกในการติดต่อและมีบรรยากาศที่ดีในระยะยาว
2. ลักษณะพื้นที่ตั้งอาคาร สถานที่ควรเป็นที่ราบหรือที่ราบสูง น้ำท่วมไม่ถึงและไม่เป็นที่สูงเกินไปจนเป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ
3. ขนาดและเนื้อที่ควรมีขนาดกว้างพอที่จะสร้างตึกเรียน อาคารประกอบ และมีที่ว่างสำหรับการเรียนพละนันทรม มีที่โล่งเป็นสนามเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
4. ควรพิจารณาถึงการคมนาคมไม่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนมากนัก
5. ควรตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียน เช่น โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม แหล่งการพนัน

สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งของ วัตถุ อาคารสถานที่ อาคารประกอบ และบริเวณสถานศึกษา

2.1.4.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

วินัย วีระวัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันผ่อง (2539) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนควรผ่านเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีการแสวงหาหรือให้ข้อมูลที่เป็นความจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ไม่ควรยึดตำราเล่มใดเล่มหนึ่ง

2. มโนทัศน์ (Concept) เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลทางสิ่งแวดล้อมมากพอ จะทำให้เกิดความเข้าใจขึ้นมาทันที เมื่อได้ไปพบเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ขึ้นอีก จัดเป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน

3. การวิเคราะห์ เป็นความสามารถที่ผู้เรียนเมื่อไปพบสิ่งแวดล้อมใหม่ สามารถแยกแยะปัญหามาไปสู่ต้นเหตุ ตลอดจนรู้จักแนวทางแก้ปัญหาที่นั้น ๆ

4. ความตระหนักและการตัดสินใจ เมื่อผู้เรียนเข้าใจปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่าง ๆ และทำให้มองเห็นอันตรายของปัญหา ทำให้เกิดความพยายามที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ลงไปในสิ่งแวดล้อม ย่อมกระทำอย่างระมัดระวังและมีหลักการ ซึ่งเป็นจุดของการอนุรักษ์ที่ดี เพราะในแต่ละขั้นความเข้าใจได้ถูกพัฒนาขึ้นทีละน้อย ทศนคติ รวมทั้งการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลย่อมมี

นิพนธ์ อักษรนา (2541) กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ต้องเน้นให้ผู้เรียนตระหนักว่า ตนเองมีบทบาทต่อสังคมและท้องถิ่นของตน ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและตระหนักว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีผลกระทบต่อตัวผู้เรียนอย่างไรหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. ต้องเน้นการจัดประสบการณ์ทางสังคม โดยยึดสังคมเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาและมุ่งให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาในสังคมของตนได้

3. ต้องให้ความสำคัญกับสาระความรู้ที่จะนำมาสอน โดยเน้นสาระความรู้ที่ตอบสนองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

4. กระบวนการเรียนการสอนใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยเน้นการสืบสวน (investigation) การสังเกต (observation) และการวิเคราะห์ (analysis) ความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในระบบนิเวศบนชีวาลัย สามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาสิ่งแวดล้อม สามารถเข้าถึงที่มาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างแท้จริง

5. ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและมนุษยธรรมในการที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีเจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในระบบนิเวศของโลก

6. แสวงหาแนวคิดหรือเทคนิคใหม่ ๆ สำหรับที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการแสวงหาแนวทางในลักษณะของสหสัมพันธ์วิทยาการ (interdisciplinary approach)

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์ (2546) กล่าวถึงแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ควรจัดให้ครูอาจารย์มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เชิญวิทยากรมาบรรยาย แนะนำวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชา มีการจัดตารางสอน/ตารางเรียน การจัดครูเข้าสอนในแต่ละรายวิชาควรจัดตามความเหมาะสม ฯลฯ
2. ควรจัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา โดยจัดให้มีบริการทางด้านวิชาการ การจัดบรรยากาศในห้องเรียน การจัดทัศนศึกษาของครู การจัดบรรยากาศในห้องอื่น ๆ ของสถานศึกษา
3. งานด้านหลักสูตร ควรจัดให้มีการรวบรวมเอกสารหลักสูตรทุกประเภทให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม มีการจัดแผนการเรียนหลากหลายให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการมอบหมายให้หมวดวิชาจัดทำแผนการสอน มีสมุดประเมินผล จัดให้มีคาบแนะแนวสอนซ่อมเสริมและมีกิจกรรมครบตามหลักสูตร
4. การจัดแผนการเรียน ควรจัดให้มีแผนการเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่หลากหลาย เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และศักยภาพของสถานศึกษา
5. การสอนซ่อมเสริม ควรจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมทั้งแบบไม่เป็นทางการตามความสะดวกของครูและนักเรียน และแบบเป็นทางการตามความเหมาะสม หรือเชิญวิทยากรมาบรรยายในรายวิชาหลักเพื่อเตรียมตัวสอบแข่งขัน เป็นต้น
6. การวัดและประเมินผล ควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด การจัดสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อ จัดสอบซ่อม การมอบรางวัลดีเด่นแก่นักเรียนประจำปีการศึกษา การวิเคราะห์ข้อสอบ การลงทะเบียนเรียน การแจ้งผลการสอบ การประกาศรายชื่อนักเรียนที่ไม่มีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาค
7. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจัดให้มีกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย อดทน กล้าแสดงออก ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และพบความแปลกใหม่ตามลักษณะของกิจกรรม เสียสละ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมรู้จักทำงานร่วมกัน มีสุขภาพแข็งแรง
8. การจัดแหล่งเรียนรู้ ควรจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการ แปลงสาธิต แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา และทุกโอกาสที่ผู้เรียนจะเรียนรู้

14476835

VRU -Thesisis 59B54650105 thesisis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

9. มีการบริหารสิ่งแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล โดยผู้บริหารควรทำความเข้าใจในพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ของบุคคล เพื่อนำไปสู่การบริหารสิ่งแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ดังนี้

9.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษา

9.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์กับนักเรียนนักศึกษา

9.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนนักศึกษากับนักเรียนนักศึกษา

ณัฐยานี พลศรีเมือง (2550) เสนอรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาและแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับแนวการบริหารสถานศึกษาตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 และ มาตรา 40 ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยบูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์กลุ่มวิชา หรือสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีกิจกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. แนวการดำเนินการ โรงเรียนกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งปรากฏในธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

2. วิธีการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา

3. ยุทธศาสตร์หลักของการจัดการเรียนการสอนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. การดำเนินงานเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเข้าสู่เป้าหมายของการพัฒนาจำเป็นจะต้องอาศัยยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ที่เหมาะสม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและคำนึงถึงการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์นี้เรียกว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้บูรณาการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

4.1 ความต่อเนื่อง หมายถึง การดำเนินงานหรือการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมเข้าสู่วิถีชีวิตของผู้ปฏิบัติ โดยให้บูรณาการอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา

4.2 การเรียนรู้ หมายถึง การรับรู้ข้อมูล การเข้าใจภาพรวมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจนเกิดการปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตผู้เรียน

4.3 การบูรณาการ หมายถึง การสอดแทรก เชื่อมโยงและผสมผสานเรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้าไปในการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งระบบและในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.4 การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

4.5 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรม วิธีการ หรือเทคนิค ในการสนับสนุนการเพิ่มพูนความตระหนักซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยดังนั้น กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของด้านการบริหารจัดการ

เสถียร เลิศอาวาส (2550) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมการพัฒนา และการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

สมฤทัย รอดพูนพงศ์ (2553) สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ครู อาจารย์ ผู้สอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีได้ทั้งด้านความรู้ความสามารถและบุคลิกลักษณะ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนและเป็นส่วนสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่ทำให้การสอนเกิดประสิทธิผลตามความตั้งใจก็คือ อุปกรณ์การสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตต่อไป

สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ดำเนินงาน และการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยงานย่อยหน่วยงานหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจะนำเสนอบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และขอบข่ายการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดังนี้

2.4.1 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ได้บัญญัติสิทธิและเสรีภาพด้านการศึกษาของปวงชนชาวไทยไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และในบทเฉพาะกาลมาตรา 335(3) ได้กำหนดให้รัฐธรรมนูญประกาศใช้ ดังนั้น รัฐจะต้องดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้และต้องเตรียมการให้พร้อมที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึง

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

มีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมาย การศึกษาฉบับแรกของไทยที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนชาวไทยให้ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญกล่าวคือ มาตรา 10 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาส เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย” เพื่อเป็นการตอบสนองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และจึงเป็นหน่วยงานที่จะต้องมารวมกันเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

2.4.1.1 ที่ตั้ง

ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 สายด่วนกระทรวงศึกษาธิการ 1579, โทรศัพท์ 02-2885511

2.4.1.2 วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพ และมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

2.4.1.3 พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ คุณภาพการศึกษา

2.4.1.4 เป้าประสงค์

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมดุล และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และเสมอภาค
3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสมและมี วัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเป็นกลไก ขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล
5. บูรณาการการทำงานเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจและความ รับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

6. พื้นที่พิเศษได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของเขตพื้นที่การศึกษา (Educational Service Area) เป็นระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษารูปทรงที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น เดิมมีสำนักงานประจำแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ใช้ชื่อว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือ สพท. และต่อมาได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต ดังตารางที่ 4 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ตารางที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนเขต
1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย	4
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่	6
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน	2
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา	2
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่	2
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน	2
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง	3
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน	2
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์	2
10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์	3
11. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น	5
12. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ	3
13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม	2
14. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา	7
15. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	1
16. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์	4
17. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม	3
18. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร	1

144767835

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนเขต
19. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร	2
20. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด	3
21. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย	2
22. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ	4
23. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร	3
24. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์	3
25. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย	2
26. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู	2
27. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ	1
28. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี	4
29. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี	5
30. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี	4
31. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก	2
32. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์	2
33. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี	2
34. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี	2
35. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี	2
36. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา	2
37. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี	3
38. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด	1
39. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี	2
40. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง	2
41. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว	2
42. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	1
43. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร	2
44. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท	1
45. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก	1

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนเขต
46. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม	2
47. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์	3
48. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี	2
49. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี	2
50. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา	2
51. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร	2
52. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก	3
53. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์	3
54. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี	2
55. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ	2
56. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม	1
57. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร	1
58. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี	2
59. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี	1
60. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย	2
61. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี	3
62. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง	1
63. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี	2
64. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่	1
65. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร	2
66. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง	2
67. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช	4
68. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา	3
69. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี	3
70. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา	1
71. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง	2
72. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต	1

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนเขต
73. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา	3
74. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง	1
75. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	3
76. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	1
77. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี	3
รวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	183
78. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-42	42
รวมทั้งสิ้น	224

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้นำหนดขอบเขตเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางเท่านั้น

2.4.3 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 37 ระบุว่า การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, 2553) โดยมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

2.4.4 ขอบข่ายการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีขอบข่ายการบริหารงานตามที่ระบุไว้ในมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546, 2546)

1. มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา
3. รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำในศตวรรษที่ 21 และการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

กิตติพัทธ์ จงจินากุล (2556) ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายท่าขนุน-สหกรณ์นิคม-หินดาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์ทำงาน ตามขนาดของสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายท่าขนุน-สหกรณ์นิคม-หินดาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 152 คน จากสถานศึกษา 12 แห่ง ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ 2) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กนกพร บัวแก้ว (2557) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 217 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพปัญหาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และด้านนโยบายและการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัย

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ส่วนบุคคล ด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับที่ปฏิบัติการสอน พบว่า ระดับที่ปฏิบัติการสอน ด้านนโยบายและการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิชญ์สินี จิตต์ว่องไว (2557) ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ขนาด ของสถานศึกษาที่สังกัดและทำเลที่ตั้ง และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 317 คน และผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและรายด้าน 2) ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด และทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยส่งเสริมให้ สิ่งแวดล้อม มีความเพียงพอและเหมาะสมกับสถานศึกษา สร้างบรรยากาศทางการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

พัชรินทร์ เนตรใสว (2559) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อเปรียบเทียบการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 166 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน และด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 2) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตาม

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศิธร สารทะกุล (2559) ศึกษาผลการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหาร พนักงานครู และคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหาร พนักงานครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหาร พนักงานครูและคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย บริเวณที่อยู่อาศัย และการกำจัดขยะสิ่งปฏิกูลของที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร พนักงานครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี เป็นผู้บริหาร 15 คน ครูจำนวน 193 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 150 คน รวม 358 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหาร พนักงานครูและคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย และพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประกอบจากน้อยไปมาก คือ การกำหนดนโยบาย การทบทวนการจัดการ การดำเนินการ การตรวจสอบและแก้ไข ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดรายข้อ ลำดับแรก คือ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน มีทัศนคติซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่ลำดับสุดท้าย เมื่อจำแนกตามเพศ บริเวณที่อยู่อาศัย กำจัดขยะ/สิ่งปฏิกูลของที่อยู่อาศัยไม่แตกต่างกัน 2) การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และวิชยฐานะ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และ ขนาดครอบครัว และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามเพศและอายุ

ธิดารัตน์ ใจชุ่ม (2559) ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาเครือข่ายหนองลู-ไลโว่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา และเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในเครือข่ายหนองลู-ไลโว่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร และครูของสถานศึกษา ในเครือข่ายหนองลู-ไลโว่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 155 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาเครือข่ายหนองลู-ไลโว่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

144767835

VRU -Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และปานกลาง 2 ด้าน ตามลำดับ ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของสถานศึกษา การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา การบริหารสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ส่วนการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2) บทบาทของผู้บริหารในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครื่องข่ายหนองลู-ไลโว่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อติยา สุขโพธิ์เพชร (2559) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 314 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านคุณภาพนักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ ส่วนด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารและครูที่ได้รับการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน และตำแหน่งที่ต่างกันมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากรให้กับโรงเรียน ปัญหาการบริหารงานบุคคล ควรมอบหมายงานด้านสิ่งแวดล้อมให้กับบุคลากรคนใดคนหนึ่งเป็นการเฉพาะ และส่งบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานด้านสิ่งแวดล้อมไปฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ปัญหาการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ควรจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และปัญหา นักเรียนขาดความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

เกศรา สิทธิแก้ว (2560) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 160 คน ได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ ทั้งสิ้นจำนวน 60 ข้อ มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือในส่วนของการวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารเท่ากับ 0.979 และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เท่ากับ 0.974 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ รองลงมา ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร ด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมในการควบคุมองค์การให้สมดุล และด้านการคิดเชิงปฏิบัติ ร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี ได้ร้อยละ 67.00

คมกริช พรหมฉิน (2560) ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) การสร้างกรอบแนวคิดโดยการศึกษาจากเอกสารและร่างองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี 2) การทดสอบเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ครูจำนวน 400 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรีโดย

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แบบชั้นภูมิเป็นรายอำเภอและนำมาสุ่มแบบง่ายเลือกกลุ่มตัวอย่างจากอำเภอตามสัดส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลตามสภาพจริงโดยใช้แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 75 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .55 ถึง .87 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสร้างโมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยโปรแกรม LISREL Version 9.2 for Student ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบ (ตัวแปรแฝง) 4 องค์ประกอบ และ ตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ คือ การสร้างสมรรถนะหลัก การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์ร่วม และการริเริ่มสร้างสรรค์ 2) ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีสอดคล้องกับข้อมูลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-Square = 24.27 ค่า $p = 0.38908$ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.97 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังที่สองเฉลี่ย (RMSEA) = 0.012

ผ่องพรรณ พลราช (2560) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน ครูผู้สอน จำนวน 335 คน รวมทั้งสิ้น 458 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และ F ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาด

144767835

VRU -Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

สถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน มีนโยบายที่ชัดเจน มีระเบียบแบบแผนในการปกครองโดยยึดหลักธรรมาภิบาล นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์โดยสร้างฉันทามติร่วมกับชุมชน กำหนดบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจนเป็นระบบตรงกับความสามารถของบุคลากร ไม่ยืดหยุ่นเกินไป หรือเข้มงวดเกินไป มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน ตลอดจนมีความเมตตา เสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารองค์กรให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

อรสา มาสิงห์ (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา 2) เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 365 คน และหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ 365 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย 1. ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการวางแผน ทักษะการสร้างทีมงาน เลขทักษะการแก้ปัญหา ตามลำดับ ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมี 2 ทักษะ คือ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการจูงใจ นอกจากนี้คุณการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจมากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก ผู้วิจัยจึงนำทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจมาศึกษาหาแนวทางการพัฒนา 2. การสร้างแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา สรุปได้จาก 2.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา จำนวน 14 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับ เรื่องทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่พัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจ โดยการฝึกฝนด้วยตนเอง 2.2 ผู้วิจัยระบบพฤติกรรมที่แสดงพฤติกรรมทักษะการสื่อสารและทักษะการจูง

14476835

VRU -Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ใจโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติหน้าที่ปกติ ในการบริหารสถานศึกษาและไม่เป็นการเพิ่มภาระในการปฏิบัติตามพฤติกรรม พบว่า ได้รายการพฤติกรรมที่แสดงทักษะการสื่อสาร จำนวน 24 รายการ และทักษะการจูงใจ จำนวน 23 รายการ 2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน และผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 คน ประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ของรายการพฤติกรรมทั้ง 2 ทักษะ พบว่า รายการพฤติกรรมที่แสดงทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจ ส่วนใหญ่มีความเป็นไปได้ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ในระดับมากที่สุด และมีข้อเสนอแนะให้ตัดรายการพฤติกรรมที่แสดงพฤติกรรมทักษะการสื่อสารออก 1 รายการ เนื่องจากเป็นรายการพฤติกรรมที่แสดงทักษะอื่นมากกว่าทักษะการสื่อสาร ดังนั้น แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษา จึงใช้วิธีการพัฒนาด้วยตนเองโดยใช้พฤติกรรมทักษะการสื่อสาร 23 รายการ และทักษะการจูงใจ 23 รายการ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจเป็นรูปเล่ม 3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา จัดการให้บริหารสถานศึกษาจำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์มาตรฐานการศึกษาหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 ทดลองใช้แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจ แล้วประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา มีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

การตี อนันต์นาวิ (2562) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาและตรวจสอบตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวิธีดำเนินการ วิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน 2) ตรวจสอบ ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสนทนากลุ่มจากกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

วิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เป้าหมายของโรงเรียน 2) วิสัยทัศน์การเรียนรู้ของนักเรียน 3) พันธกิจการเรียนรู้ของนักเรียน 4) กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของนักเรียน มี 22 ประเด็น

2. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ สร้างวัฒนธรรมและส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของครูและนักเรียน 3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของครูและนักเรียน มี 17 ประเด็น

3. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการเรียนการสอนของครู มี 9 ประเด็น

4. ด้านการนิเทศและประเมินการสอน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การนิเทศการสอนของครู 2) การประเมินผลการสอนของครู มี 7 ประเด็น

5. ด้านการสื่อสารความคาดหวังสูงสำหรับนักเรียน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การสื่อสารความคาดหวัง การเรียนรู้ของนักเรียน 2) ความคาดหวังผู้เรียนสูงคุณลักษณะของผู้เรียน มี 7 ประเด็น

6. ด้านการบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการการเรียนรู้ของนักเรียน 2) การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร 3) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางอาชีพของผู้บริหารมี 12 ประเด็น

7. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ 2) การไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้ มี 11 ประเด็น

8. ด้านการส่งเสริมนวัตกรรมและการทำงานวิจัย มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การสร้างและการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ 2) การส่งเสริมการทำวิจัย และนำผลไปใช้ในการเรียนการสอน มี 10 ประเด็น

2. ผลการตรวจสอบ ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ใน การนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับผลการวิจัย

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

นีโอสค์ (Neoske, 1998) ศึกษาผลการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนระดับ 5 ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการเรียนที่แตกต่างกันคือ เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองและเรียนโดยไปศึกษานอกสถานที่ พบผลการศึกษาว่า นักเรียนที่เรียนโดยไปศึกษานอกสถานที่มีเจตคติทางบวกต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

อูลเลอร์ (Euler, 1999) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีต่อความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับ 6 ทั้งนี้ศึกษากับนักเรียนระดับ 6 จำนวน 267 คน จาก 9 ห้องเรียน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่เรียนโดยการศึกษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (E1) กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองเรียนที่ศูนย์สิ่งแวดล้อม (E2) กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมที่เรียนในห้องเรียนตามปกติ (C) พบผลการวิจัยว่า 1) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 ใน 3 ประเด็น คือ ศูนย์ศึกษา

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ธรรมชาติ ต้นไม้ และสัตว์ป่า นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มที่ 1 มีคะแนนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม สูงกว่ากลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 และมีเจตคติเกี่ยวกับต้นไม้และสัตว์ป่าสูงกว่ากลุ่มที่ 3 สำหรับกลุ่มที่ 2 พบว่า มีเจตคติเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาธรรมชาติสูงกว่ากลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 และมีเจตคติเกี่ยวกับ ต้นไม้และสัตว์ป่าสูงกว่ากลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม

ฟอร์ด (Ford, 1999) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่สอนศาสนาคริสต์ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญที่สุด คือ ความสามารถในการสื่อสาร ร้องลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ นอกจากนี้ ยังพบผลการศึกษาว่า ระดับความสามารถหรือศักยภาพขององค์กรมีผลต่อผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาอีกด้วย

เบคเกอร์ (Becker, 2000) ได้ศึกษาผลการใช้ประสบการณ์นอกห้องเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมกับนักเรียนระดับ 6 จำนวนสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง โดยเรียนในห้องเรียนตามปกติและเรียนจากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม โดยเรียนในห้องเรียนตามปกติ ทั้งนี้ เจตคติต่อสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยเนื้อหา 5 ประเด็น ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ความเป็นอิสระ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มลภาวะ และผลกระทบจากมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในสองประเด็น คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบจากมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และไม่มีมีความแตกต่างนักเรียนชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ระหว่างนักเรียนชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในสองประเด็น คือ มลภาวะ และผลกระทบจากมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

บาดาวู้ด (Badawood, 2003) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในเมืองเจ็ดดา ประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณภาพผู้นำอยู่ในระดับสูง มีความเป็นผู้นำทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการผู้ใต้บังคับบัญชาและในเรื่องของการทำงานเพื่อให้ผลผลิตออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ภาวะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การบริหารเวลา การวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจ การวัดและประเมินผล การพูด การแก้ปัญหา การนิเทศ การสื่อสาร การบริหารจัดการทีมงาน การเป็นผู้นำในการประชุม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้เสนอแนะว่า ภาวะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวมา ต้องการได้รับการฝึกฝนและมีที่ปรึกษาที่ดี

เพียช (Pierce, 2005) ศึกษาถึงผลของสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่มีต่อการพัฒนาการของนักเรียนระดับไฮสคูล เมมโมเรียลไฮสคูล รัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีคำถามวิจัยว่า สิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนจะมีผลต่อการพัฒนาการของนักเรียนอย่างไร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

สิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมมีความสัมพันธ์และมีผลต่อนักเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้หากเป็นสิ่งแวดล้อมในทางบวก แต่จะยับยั้งพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียนหากเป็นสิ่งแวดล้อมในทางลบ โดยเฉพาะผลต่อสภาพจิตใจของนักเรียน นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อนักเรียนมากที่สุด และผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ครูผู้สอนควรร่วมมือกับนักเรียนจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้ดีที่สุด เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

แม็คคอล (McCall, 2013) ศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับการใช้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 36 แห่ง ในเขตตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐหลุยส์เซียน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบประเมินภาวะผู้นำของ NASSP จำนวน 2 ฉบับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย องค์ประกอบจำนวน 4 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำตามบทบาทหน้าที่ ภาวะผู้นำด้านการสื่อสาร และภาวะผู้นำด้านการพัฒนาตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังได้คำตอบด้วยว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครูตระหนักดีว่า ภาวะผู้นำด้านการสื่อสาร เป็นภาวะผู้นำที่ถูกนำมาใช้บ่อยที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการใช้ภาวะผู้นำทั้ง 4 องค์ประกอบ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีการรับรู้ไม่แตกต่างกันทั้ง 4 องค์ประกอบ แต่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรับรู้ที่แตกต่างกันในภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนอีก 3 องค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

เรยิน (Regind, 2016) ศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศเคนยา โดยศึกษาเป็นรายกรณี (case study) จำนวน 3 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบผลการศึกษาว่า ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นต้องมี คือ การทำงานเป็นทีม การจูงใจครู บุคลากร และนักเรียน การประสานงานกับชุมชน การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับครู บุคลากร และนักเรียน การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การตัดสินใจ ศักยภาพในการนำผลจากการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ ความเป็นประชาธิปไตย การสื่อสาร การสร้างนวัตกรรม การสร้างเครือข่าย การใช้ช่องทางที่หลากหลายในการติดต่อสื่อสาร การเข้าพบได้ง่าย เป็นบุคลากรที่ได้ชื่อว่าเป็นครูดี การปฏิบัติงาน และการตรงต่อเวลา

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหาร สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5,520 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 373 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1.2.1 สํารวจจำนวนสถานศึกษาโดยจำแนกตามจังหวัดต่าง ๆ ที่ตั้งในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ซึ่งมีทั้งหมด 22 จังหวัด

3.1.2.2 สุ่มจังหวัดที่ตั้งในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมาร้อยละ 50 ได้จำนวน 11 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร นครปฐม นครสวรรค์ ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พิจิตร เพชรบูรณ์ ลพบุรี สมุทรปราการ สุพรรณบุรี และอุทัยธานี

3.1.2.3 สุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาจากจังหวัดที่สุ่มได้มา จังหวัดละ 1 แห่ง

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

3.1.2.4 สุ่มผู้บริหารสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สุ่มได้ในข้อ 3 ตามสัดส่วนของประชากร ได้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 373 คน ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัด	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา	สพป. ที่สุ่มได้	จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง
กำแพงเพชร	396	เขต 2	190	45
นครปฐม	251	เขต 1	123	29
นครสวรรค์	525	เขต 3	205	49
ปทุมธานี	170	เขต 1	103	24
พระนครศรีอยุธยา	352	เขต 2	164	39
พิจิตร	314	เขต 1	160	38
เพชรบูรณ์	512	เขต 3	198	47
ลพบุรี	322	เขต 2	141	34
สมุทรปราการ	143	เขต 2	71	17
สุพรรณบุรี	406	เขต 3	128	30
อุทัยธานี	215	เขต 1	87	21
รวม	3,606	11	1,570	373

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในดำรงตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำและการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อนิยามศัพท์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์

3.3.3 กำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3.4 เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่อประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาและความชัดเจนของข้อความ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความหรือข้อความนั้นวัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความหรือข้อความนั้นไม่วัดคุณลักษณะตรงตามนิยาม

โดยค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อความในแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า จากข้อความทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 จำนวน 2 ข้อ และมีค่าดัชนีความ

สอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 48 ข้อ แสดงว่า แบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

3.3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามไว้ว่า ต้องมีค่า 0.80 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) จึงจะถือว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.88 และ 0.92 ตามลำดับ แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.3.8 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและซองเปล่าติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม แล้วส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้ในการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

144767835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้ (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2554)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .80 - .99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .60 - .79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .40 - .59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .20 - .39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .01- .19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การแปลความหมายทิศทางของความสัมพันธ์

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมาย + แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์

กันในทางบวก

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีเครื่องหมาย - แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์
กันในทางลบ

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

การทดสอบความสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's
Product Moment Correlation Coefficient)

1447676835

VRU :Thes1s 59B54650105 thes1s / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

GRAD VRU

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหาร สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
p	แทน	ความน่าจะเป็น (probability)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
X	แทน	ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21
X ₁	แทน	การสื่อสาร
X ₂	แทน	วิสัยทัศน์
X ₃	แทน	ความคิดสร้างสรรค์
X ₄	แทน	คุณธรรม จริยธรรม
Y	แทน	บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
Y ₁	แทน	การบริหารจัดการ
Y ₂	แทน	กายภาพ
Y ₃	แทน	การจัดการเรียนการสอน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ตอนที่ 3 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง และตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมใน

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

GRAD VRU

สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	281	75.34
หญิง	92	24.66
รวม	373	100.00
อายุ		
30 – 40 ปี	18	4.83
41 – 50 ปี	114	30.56
51 – 60 ปี	241	64.61
รวม	373	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	343	91.96
ปริญญาเอก	30	8.04
รวม	373	100.00
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 5 ปี	14	3.75
5 – 10 ปี	179	47.99
มากกว่า 10 ปี	180	48.26
รวม	373	100.00

จากตารางที่ 6 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 373 คน เป็นเพศชาย จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 75.34 และเพศหญิง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.66 มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.83 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ

30.56 และอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 64.61 มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 91.96 และการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.04 มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 47.99 และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 48.26

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ปรากฏดังตารางที่ 7-12

ตารางที่ 7 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการสื่อสาร	4.48	0.49	มาก
ด้านวิสัยทัศน์	4.54	0.37	มากที่สุด
ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.47	0.40	มาก
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.56	0.38	มากที่สุด
ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร	4.35	0.45	มาก
โดยรวม	4.49	0.32	มาก

จากตารางที่ 7 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.38) ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.45)

ตารางที่ 8 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษาภาคกลางด้านการสื่อสาร

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ใช้ความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนในการสรุปข้อมูลได้อย่างตรงประเด็น	4.61	0.53	มากที่สุด
2. สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร	4.49	0.61	มาก
3. ใช้วิธีการพูดเจรจา ต่อรอง โน้มน้าวเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	4.47	0.61	มาก
4. มีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานเป็นทีม	4.46	0.69	มาก
5. สามารถนำการประชุมนำเสนอในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	0.73	มาก
6. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้ทันต่อเวลาและเป็นปัจจุบัน	4.63	0.52	มากที่สุด
7. นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์	4.32	0.52	มาก
รวม	4.48	0.49	มาก

จากตารางที่ 8 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายการ และระดับมาก 5 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้ทันต่อเวลาและเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รายการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.52)

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ตารางที่ 9 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคกลางด้านวิสัยทัศน์

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านวิสัยทัศน์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.81	0.39	มากที่สุด
2. สามารถปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ที่เปลี่ยนแปลง	4.73	0.47	มากที่สุด
3. ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและ เป้าหมายในการปฏิบัติงาน	4.30	0.55	มาก
4. บริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมตามวิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา	4.25	0.57	มาก
5. เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย	4.53	0.57	มากที่สุด
6. บริหารงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์มีผลสำเร็จของงาน บริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์	4.52	0.62	มากที่สุด
7. มีการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการ ตัดสินใจร่วมกันกับบุคลากรอย่างเหมาะสม	4.65	0.51	มากที่สุด
รวม	4.54	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านวิสัยทัศน์ในภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 รายการ และระดับมาก 2 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.39) รายการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 10 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคกลางด้านความคิดสร้างสรรค์

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความคิดสร้างสรรค์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีการคิดเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่	4.43	0.60	มาก
2. มีการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.38	0.73	มาก
3. สามารถคิดสร้างสรรค์โดยไม่ยึดติดกับหลักการหรือข้อจำกัดเดิม ๆ	4.59	0.52	มากที่สุด
4. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ได้ มาประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.34	0.53	มาก
5. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้แก้ปัญหาอย่างได้ผลก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการศึกษา	4.62	0.48	มากที่สุด
รวม	4.47	0.40	มาก

จากตารางที่ 10 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความคิดสร้างสรรค์ในภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายการ และระดับมาก 3 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้แก้ปัญหาอย่างได้ผลก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.48) รายการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ได้มาประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.53)

GRAD VRU

ตารางที่ 11 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคกลางด้านคุณธรรม จริยธรรม

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่น	4.67	0.47	มากที่สุด
2. ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา	4.64	0.48	มากที่สุด
3. นำจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	4.40	0.59	มาก
4. ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.61	0.57	มากที่สุด
5. ให้ความเคารพศรัทธาในเกียรติของตนและผู้อื่น	4.46	0.58	มาก
6. มีความเป็นผู้นำกล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง	4.60	0.54	มากที่สุด
7. ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด	4.51	0.58	มากที่สุด
รวม	4.56	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณธรรม จริยธรรมในภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 รายการ และระดับมาก 2 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) รายการนำจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.59)

GRAD VRU

ตารางที่ 12 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคกลางด้านความมุ่งมั่น พากเพียร

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อนักที่	4.35	0.57	มาก
2. ทุ่มเท กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	4.65	0.48	มากที่สุด
3. มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง อย่างมีเหตุผล	4.20	0.58	มาก
4. มุ่งมั่นในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพ	4.19	0.76	มาก
รวม	4.35	0.45	มาก

จากตารางที่ 12 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความมุ่งมั่น พากเพียรในภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 รายการ และระดับมาก 3 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการทุ่มเท กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48) รายการมุ่งมั่นในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.76)

ตอนที่ 3 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ปรากฏดังตารางที่ 13 - 16

GRAD VRU

ตารางที่ 13 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ	4.51	0.43	มากที่สุด
ด้านกายภาพ	4.53	0.41	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.55	0.39	มากที่สุด
โดยรวม	4.53	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.39) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.43)

ตารางที่ 14 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางด้านการบริหารจัดการ

การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	4.59	0.54	มากที่สุด
2. มีการวางแผนการควบคุม การแก้ไขและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	4.50	0.61	มาก
3. ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา	4.47	0.61	มาก
4. ดำเนินงานตามนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	4.38	0.74	มาก
5. เปิดโอกาสให้บุคลากร นักเรียน ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา	4.61	0.53	มากที่สุด
6. ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียง	4.35	0.53	มาก
7. มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	4.66	0.47	มากที่สุด
รวม	4.51	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการในภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 รายการ และระดับมาก 4 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.47) รายการได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 15 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางด้านกายภาพ

การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ดำเนินการจัดหาสิ่งของ วัสดุที่ใช้ในสถานศึกษา	4.72	0.46	มากที่สุด
2. จัดให้มีอาคารเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	4.39	0.54	มาก
3. จัดให้มีอาคารประกอบเหมาะสมตามลักษณะการใช้งาน	4.35	0.55	มาก
4. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพใช้งานได้ดีอยู่เสมอ	4.56	0.53	มากที่สุด
5. จัดบริเวณสถานศึกษาให้มีความเป็นระเบียบและปลอดภัย	4.53	0.60	มากที่สุด
6. ตกแต่งบริเวณสถานศึกษาให้ดูสวยงามร่มรื่น	4.66	0.49	มากที่สุด
7. มีการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ	4.52	0.64	มากที่สุด
รวม	4.53	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพในภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 รายการ และระดับมาก 2 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการดำเนินการจัดหาสิ่งของ วัสดุที่ใช้ในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.46) รายการจัดให้มีอาคารประกอบเหมาะสมตามลักษณะการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 16 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางด้านการจัดการเรียนการสอน

การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา	4.62	0.51	มากที่สุด
2. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษาในแต่ละกลุ่มประสบการณ์	4.43	0.72	มาก
3. ส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียน การสอนด้านสิ่งแวดล้อม	4.65	0.49	มากที่สุด
4. สนับสนุนให้ดำเนินการตามนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่กำหนด	4.40	0.53	มาก
5. กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เรื่องสิ่งแวดล้อมตามสภาพจริง	4.64	0.51	มากที่สุด
6. ได้รายงานผลการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม ต่อชุมชน	4.54	0.55	มากที่สุด
รวม	4.55	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และระดับมาก 2 รายการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละรายการพบว่า รายการส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.49) รายการสนับสนุนให้ดำเนินการตามนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.53)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลาง ปรากฏดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลาง

ตัวแปรที่ศึกษา	การบริหารจัดการ (Y ₁)	กายภาพ (Y ₂)	การจัดการเรียนการสอน (Y ₃)	บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อม (Y)
การสื่อสาร (X ₁)	0.96**	0.79**	0.72**	0.92**
วิสัยทัศน์ (X ₂)	0.71**	0.93**	0.67**	0.85**
ความคิดสร้างสรรค์ (X ₃)	0.91**	0.65**	0.60**	0.81**
คุณธรรม จริยธรรม (X ₄)	0.32**	0.30**	0.51**	0.40**
ความมุ่งมั่น พากเพียร (X ₅)	0.41**	0.43**	0.44**	0.47**
ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 (X)	0.90**	0.84**	0.80**	0.94**

จากตารางที่ 17 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 (X) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.94$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Y₁) บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ (Y₂) และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน (Y₃) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.92, 0.84, 0.80$ ตามลำดับ)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร (X₁) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.92$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = 0.96$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Y₁) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ (Y₂) และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน (Y₃) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.79, 0.72$ ตามลำดับ)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.85$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = 0.93$) กับและบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Y_1) และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.71, 0.67$ ตามลำดับ)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_3) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.81$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = 0.91$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ (Y_2) และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.65, 0.60$ ตามลำดับ)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (X_4) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.40$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.51$) กับและบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Y_1) และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.32, 0.30$)

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร (X_5) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.40$) กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Y_1) บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ (Y_2) และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.41, 0.43, 0.44$ ตามลำดับ)

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 373 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่น ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.88 และ 0.92 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.1.2 ผลการศึกษาบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางพบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 (X) ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทาง

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

สถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ (Y_1) บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ (Y_2) และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามผลการวิจัยที่พบและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยข้อนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของผ่องพรรณ พลราช (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางทราบและตระหนักดีว่า โลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง เรียกได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด อาทิ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน การดำเนินงานในรูปแบบดิจิทัล อันเนื่องจากการเชื่อมต่อข้อมูลสารสนเทศ ทำให้ระบบดิจิทัลมีบทบาทในการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการเงิน การสื่อสาร หรือการปฏิบัติงาน ผู้คนสามารถปฏิบัติงานหรือทำธุรกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนเวลาใด เพียงแค่สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้เท่านั้นเอง ความสัมพันธ์ในระหว่างบุคคลอยู่ในรูปแบบความสัมพันธ์เสมือนมากยิ่งขึ้น ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถขวางการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ เพราะเป็นการสื่อสารทำให้เกิดความสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือแม้แต่การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเรียนรู้ที่ไม่มีขอบเขตข้อจำกัด ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายผ่านเครื่องมือที่หลากหลาย ในขณะที่เกี่ยวกับแหล่งข่าวก็สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางย่อมทราบดีว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมทางการศึกษาด้วยเช่นกัน โดยอาจจะพิจารณาจากนานาอารยประเทศต่างเตรียมความพร้อมทางการศึกษายกตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการพัฒนาแนวคิดเรื่องทักษะแห่งอนาคตใหม่สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ประกอบด้วย บริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็น

14476835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า เครือข่าย P21 ขึ้น ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้คนในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่เพิ่มเติมจากคนในศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยเครือข่าย P21 เห็นว่า เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 3R4C คือ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน) การเขียน (Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์) Communication (การสื่อสาร) Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ทักษะสำคัญสำหรับคนยุคศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวจะเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการศึกษาในรูปแบบเดิมไม่สามารถใช้การสอนแบบเดิม ๆ ที่เน้นการถ่ายทอดจากครูผู้สอนได้อีกต่อไป ดังนั้น จึงการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยแล้ว จำเป็นต้องมีการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ เช่นกัน ผลจากการทราบและตระหนักดีว่า โลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปมากของผู้บริหารสถานศึกษาดังได้กล่าวมาจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีภาวะผู้นำที่พร้อมกับโลกยุคศตวรรษที่ 21 อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์อย่างดียิ่งเป็นไปตามแนวคิดของชัยยนต์ เพาพาน (2559) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมีภาวะผู้นำอย่างหนึ่งคือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการที่จะทำให้โรงเรียนเตรียมความพร้อมที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนไปสู่อนาคตที่ต้องการ และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไปพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันได้ด้วย รวมทั้งเป็นไปตามผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านวิสัยทัศน์ในภาพอยู่ในระดับมากที่สุดอีกด้วย

5.2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชญ์สินี จิตต์ว่องไว (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและรายด้าน ผลการวิจัยข้อนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางเล็งเห็นถึงความสำคัญอย่างยิ่งของการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาว่า ก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย อาทิ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจะพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน ส่งเสริมด้านการเรียน

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

การสอน ส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ในห้องเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นได้ทั้งผู้นำ และเป็นได้ทั้งผู้ตามที่ดี และเป็นการเสริมสร้างครูให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ รวมทั้งสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน หรือนักเรียนกับนักเรียนอีกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สถานศึกษาเปรียบเสมือนบ้านแห่งที่สองของนักเรียน ซึ่งในแต่ละวันนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาเป็นเวลาหลายชั่วโมง นักเรียนจึงควรได้รับการเอาใจใส่ ควรได้รับการดูแลใส่เป็นพิเศษ สถานศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้ใกล้เคียงหรือดีกว่าที่บ้าน โดยตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ทั้งนี้ การสอนสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ และสำนึกในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม มุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีความชำนาญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคมทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อมนุษย์ อันเป็นการสร้างเจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดของสุปรีชา หิรัญโร (2548) กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาว่า สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความเจริญของกายภาพ จิตใจ สติปัญญา และสังคมของนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึที่ดีต่อการเรียน ก่อให้เกิดความจงรักภักดีและความภาคภูมิใจต่อสถาบัน ซึ่งจะมีผลไปถึงความพยายามที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้กับตนเองและสถาบันได้อีกด้วย นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษายังมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทัศนคติ ค่านิยม สติปัญญาและสังคมของนักเรียนและครูอีกด้วย

5.2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ และบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญชญา ถิ่นมาบแค (2545) ที่ศึกษาถึงปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยพบผลการวิจัยประการหนึ่งว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการวิจัยข้อนี้ แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ อาจ

144767835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างหนึ่งในยุคของศตวรรษที่ 21 และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 คือผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่จะต้องเป็นตัวอย่างของการปฏิรูปปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้และการบริหารให้กับคณะครู และนักเรียน รวมถึง ผู้ปกครองและชุมชน ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความมุ่งมั่น ไม่มีความจริงจัง ไม่เอาใจใส่ ไม่ตั้งใจบริหารงาน ไม่มีทักษะในการบริหาร หรือทำงานไม่เป็นระบบแล้ว การปฏิรูปสถานศึกษาก็คงจะประสบผลสำเร็จได้ยาก แต่หากผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น จริงจัง เอาใจใส่ ตั้งใจบริหารงาน มีทักษะในการบริหาร และทำงานไม่เป็นระบบแล้ว ย่อมทำให้การปฏิรูปสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้ไม่ยาก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ความสำเร็จของการพัฒนาดังกล่าวจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมแบบไทย ๆ มักจะมองที่ตัวผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำก่อนเป็นลำดับแรกกว่าเป็นที่ยอมรับศรัทธาเพียงใด ทั้งใน ทั้งเชิงการบริหารและเชิงวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้และเข้าใจในหลักการแล้วนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำที่สอดคล้องกลมกลืนและเหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง อาทิ จะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดที่หลากหลาย แยกแยะ รวมถึงการครองตนที่เป็นตัวอย่างคนอื่นได้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จทั้งสิ้น เป็นไปตามแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2552) ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องประกอบด้วยการมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ มีทักษะในการเรียนรู้ มีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) กล่าวถึงภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ประกอบด้วยทักษะในการสร้างวิสัยทัศน์ ทักษะในการสร้างแรงจูงใจ ทักษะในการสร้างทีมงาน ทักษะในการสื่อสาร และทักษะในการคิด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านความมุ่งมั่น พากเพียรต่ำที่สุดนั้น ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางควรสร้างความตระหนักในการบริหารจัดการศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ได้แก่ กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการตั้งเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายในการบริหารจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน กระตุ้นเตือนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นและเพียรพยายามที่จะก้าวไปสู่จุดมุ่งหมาย

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ในการทำงาน สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาสนใจใฝ่หาความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อนำมาพัฒนางานอาชีพ และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพยายามศึกษาแบบอย่างพร้อมทั้งปฏิบัติตามจากผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งให้กำลังใจในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาว่าต้องมีความอดทนไม่ย่อท้อในอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาความมุ่งมั่น พากเพียรของผู้บริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

5.3.1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางมีค่าเฉลี่ยบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการ บริหารจัดการต่ำที่สุดนั้น ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลางควร ดำเนินการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดมีวิธีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้ ดียิ่งขึ้น โดยให้เทคนิคในการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การให้ความสำคัญกับเตรียมตัวและวางแผน ล่วงหน้า ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนในเชิงกลยุทธ์หรือการวางแผนในเชิงยุทธวิธี การวางระเบียบการ จัดการองค์กรในสถานศึกษาให้รัดกุมโดยการทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นรากฐานสำคัญของสถานศึกษา การใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการปรับตัวตามยุคสมัยด้วยการใช้เทคโนโลยี เข้าร่วมบริหารจัดการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการสูงขึ้น

5.3.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นและสร้างความตระหนักให้แก่ครูผู้สอนใน การนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานของตน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

5.3.2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

GRAD VRU

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

บรรณานุกรม

- กนกพร บัวแก้ว. (2557). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กมล สุดประเสริฐ. (2550). รายงานวิจัยเรื่องทักษะภาวะผู้นำในการปรับปรุงสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- กรมวิชาการ. (2545). วัฒนธรรมสภาพแวดล้อมและค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ความดีและความสุขของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมอนามัย. (2546). สถานศึกษาของเราน่าอยู่: กรณีตัวอย่างสถานศึกษาส่งเสริมสุขภาพด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและครุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). ความรู้ด้านพฤติกรรมมนุษย์และทักษะการครองตน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการตรวจสอบและประเมินสถานศึกษาเกณฑ์คุณภาพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2545). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- [กิตติพัทธ์ จงจินากุล](#). (2556). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายท่าขนุน-สหกรณ์นิคม-หินดาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). การคิดเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). สุดยอดภาวะผู้นำ Super Leadership. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- เกศรา สิทธิแก้ว. (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คมกริช พรหมฉิน. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

- ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. (2551). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจริญ ภูวิจิตร. (2559). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในอาเซียน** (เอกสารอัดสำเนา).
กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2546). **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21. **วารสารบริหารการศึกษา**. 12(1), 1-9.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2560). **การบริหารการศึกษาและทรัพยากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ:
สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2558). **เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.
- ฐาปนา ฉันทไพศาล. (2559). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์
- ณัฐธยาน์ พลศรีเมือง. (2550). **การบริหารงานสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย
ศึกษา ตำบลเวียงเชียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่. (2540). **สุขภาพสิ่งแวดล้อมชุมชน**. กรุงเทพฯ: โอเอสพรีนติ้งเฮ้าส์.
- เดชาอนุชิต กัตถัญญูทวีทิพย์. (2548). **การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพฯ: มณฑล
การพิมพ์.
- ถวิล อรัญเวศ. (2544). นักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา. **วารสารวิชาการ**. 4(2), 15-19.
- ทองคำ ผดุงสุข. (2544). **คู่มือการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ทองใบ สุดซารี. (2552). **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2547). **ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แชนโพร่ พรีน
ติ้ง.
- เทียน ทองแก้ว. (2550). **สมรรถนะ : หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวน
ดุสิต.
- ไทยทรินูน. (2559). **รัฐบาลกระตุ้นคนไทยใส่ใจทรัพยากรธรรมชาติเนื่องในวันสิ่งแวดล้อมไทย**. สืบค้น
จาก http://thaitribune.org/contents/detail/308?content_id=24354&rand=1480854849

144767835

VRU :Thesis 5954650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ชเนศ ข้าเกิด. (2544). **รวมบทความทางวิชาการ**. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

[ธิดารัตน์ ใจชุ่ม](#). (2559). **บทบาทของผู้บริหารในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาเครือข่าย
หนองลู-ไลโว่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3**.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ธีระ รุญเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: แอล เฟลส.

ธีระ รุญเจริญ. (2549). **สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ธีระ รุญเจริญ ปราชญา กล้าผจญ และสัมมนา ธนินทรีย์. (2545). **การบริหารเพื่อการปฏิรูป
การเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาโชโรจน์. (2546). หน่วยที่ 9 การบริหารสภาพแวดล้อมสถานศึกษา.

ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา**. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นิติพล ภูตะโชติ. (2556). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ: วี. พรินต์.

นิพนธ์ อักษรนำ. (2541). **การศึกษาความคิดเห็นและสถานการณ์จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3 กรมสามัญ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
สิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2548). **मुखบริหารสู่การเป็นผู้นำเล่ม 1**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

ประภาศรี สีหาไพ. (2540). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

[ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง](#). (2545). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ:
[โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง](#).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ผ่องพรรณ พลราช. (2560). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พัชรินทร์ เนตรไสว. (2559). **การศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอ
เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พิชญาภา ชันทอง. (2554). **กระบวนการบริหารของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามุพร เขต 2 จังหวัดชุมพร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

144767835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

- พิชญ์สินี จิตต์ว่องไว. (2557). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พิชาย รัตนดิถ ฌ ฎเก็ต. (2552) **องค์การและการบริหารจัดการ**. นนทบุรี: ฌงค้บยอนด์บู้คส์.
- พิชาย รัตนดิถ ฌ ฎเก็ต. (2562). **การพัฒนาในศตวรรษที่ 21: การเติบโตสีเขียว หรือ การลดการเติบโต**. สืบค้นจาก: <https://mgronline.com/daily/detail/9620000114329>.
- พรทิพย์ อัยยิม่าพันธ์. (2547). Leadership for Organizational Effectiveness. **วารสารการบริหารคน**. 3 (24): 68-69.
- พรรณณี ลีกิจวัฒน์. (2557). **การวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พระมหาสมบูรณ สุธัมโม. (2557). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. **วารสารครูศาสตร์ปริทรรศน์**. 1(1), 89-102.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 2, 28.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. (2546, 6 กรกฎาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก. หน้า 12.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). **ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มนตรี.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2562). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก**. **วารสารศึกษาศาสตร์**. 30 (2), 41-53.
- ระวีวรรณ ชันธาโรจน์. (2540). **สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครเขตปทุมวัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 13, 15.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

เรวัตติ ชาตรีวิศิษฐ์. (2548). นักบริหารมืออาชีพตามแนวความคิดของเรวัตติ ชาตรีวิศิษฐ์. ใน **การบริหาร**

การศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ. หน้า 53-54. นนทบุรี: พินิจพันธ์การพิมพ์.

รุจิรัฐ ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2545). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ:

บุ๊คพอยท์.

เรืองวรรณ เสวกวรรณ. (2544). **การบริหารการศึกษา**. เพชรบุรี: ม.ป.ท.

ลักขณา สริวัฒน์. (2549). **การคิด**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.

วาสนา เต่าพาลี. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการ

ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. **วารสารวิชาการ**

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 6(1), 275-284.

วัฒนธรรม สุวัฒน์สังข์. (2555). **การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม**. สืบค้นจาก

<https://sites.google.com/site/miiangbangkok/kar-xnuraks-sing-waedlxm>.

วิจารณ์ พานิช. (2552). **การศึกษาไทย 2552-2553 สู่เส้นทางแห่งจรรยาวิชา “ครูเพื่อศิษย์”**.

กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

วิทยา ด้านธำรงกุล. (2546). **การบริหาร**. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

วินัย วีระพัฒนานนท์ และบานชื่น ศรีพันพ้อง. (2539). **สิ่งแวดล้อมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ส่องสยาม.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). **การบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.

วิโรจน์ สารรัตนะ และคณะ. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21. **วารสารศึกษาศาสตร์**

มหาวิทยาลัยนเรศวร. 20(1), 261-271.

วิโรจน์ สารรัตนะ และสัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. (2545). **ผู้บริหารใหม่ในโรงเรียนประถมศึกษาและ**

โรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยเพื่อการวิพากษ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.

วีณา ประชากุล. (2549). การวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบทีซีที – ดีพี (TCT – DP),

วารสารวิชาการ. 9(3), 14 – 21.

ศศิธร สารกุล. (2559). **การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร พนักงาน**

ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทพสตรี.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). ประสิทธิภาพภาวะผู้นำ ของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารยุคโลกาภิวัตน์, **วารสารวิชาการ**. 5(8), 12-13.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2548). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

เศวต ตันพลรัตน์. (2547). เรื่องของวิศวกรนักบริหาร. **วารสารคณะวิศวกรรมศาสตร์**. 2(4), 4.

14476835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2553). **กรณีศึกษา: ภาวะผู้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เรดเพิร์น ครีเอชั่น.
- สนอง เครือมาก. (2544). **คู่มือสอบปฏิบัติการ**. นครสวรรค์: เรียนดี.
- สมคิด บางโม. (2555). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมชาย เทพแสง. (มิถุนายน-กรกฎาคม, 2543). **นักบริหารมืออาชีพ**. วารสารข้าราชการครู. 20(5), 20-23.
- สมทรง อินสว่าง. (2546). **การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน**. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการ **สิ่งแวดล้อมสำหรับโรงเรียนและชุมชน หน่วยที่ 8-15**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมศักดิ์ ภูวิดาวรรณ. (2542) **เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมฤทัย รอดพูนพงศ์. (2553). **การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). **รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สัมมา รณิธย์. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2542). **ทฤษฎีสังคมวิทยา: การสร้าง การประเมินค่า และการใช้ประโยชน์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะเยา. (2549). **สิ่งแวดล้อมศึกษา**. ยะเยา: นครนิเวศการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **สารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และ สารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สืบค้นจาก <http://www.obec.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แนวการดำเนินการโครงการสิ่งแวดล้อมน้อยเกล้าฯ ตามพระราชเสาวนีย์ ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม แห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

144767835

VRU_1Thesis_59B54650105_thesis / recv: 07052565_13:16:27 / seq: 33

- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษาในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://data.go.th/dataset/thailand-school>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุปรีชา หิรัญโร. (2548). การวางแผนการพัฒนาโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. (2545). เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเทพ พงศ์ศรีรัตน์. (2544). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- สุรพล วังสินธ์. (2545). ผู้บริหารคือผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- สุวพร ตั้งสมวรวงษ์. (2542). รายงานวิจัยเรื่องการใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครนายก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวรรณ เพ็งเที่ยง. (2559). บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เสถียร เลิศอวาส. (2550). การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อติยา สุขโพธิ์เพชร. (2559). บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- อรสา มาสิงห์. (2560). การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2542). คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2555). ความคาดหวังของผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษาต่อบทบาทการส่งเสริมการบริหารงานเอกสาร ข้อมูลทางวัฒนธรรมของสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อัญชญา ถิ่นมาบแค. (2545). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาคม วัดไธสง. (2547). หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อารี พันธมณี. (2545). ฝึกให้คิดเป็นคิดให้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ไยไหมครีเอทีฟกรุ๊ป.
- อำนาจ ไชยปิ่น. (2550). บทบาทของผู้บริหารชั้นพื้นฐานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษากรรณศึกษา: โรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนาอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อำภา บุญช่วย. (2542). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546, มิถุนายน-ธันวาคม). ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต. 1(1), 23-32.
- อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. (2545). ฝึกเด็กให้เป็นนักคิด. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรี-สตรีศึกษา.
- Andrew, D. M. (1987). The Interrelationship among the Cognitive, Affective and Behavioral Domain in an Outdoor Environmental Program. *Dissertation Abstracts International*. 39 (6): 3493-A.
- Badillo. (2013). 21st Century Leadership Skills January: Ten skills for the future workforce. Retrieved from <http://www.annbadillo.com/leadership/2013/01/>
- Becker, L. M. (2000). The effect of the resident outdoor experience on attitudinal change environment issues. *Dissertation Abstract International*. 38: 4566-A.
- Dubrin, A. J. (2006). *Leadership: 2nd Asia-pacific Edition*. Boston: Houghton Mufflin Company.

14476835

VRU :Thesis 59554650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

- Euler, A. (1999). A comparative study of the effectiveness of a formal vs non-formal environmental education program for male and female sixth-gradestudent's environmental knowledge and attitudes. **Dissertation Abstracts International**. 49: 1682-A.
- Ford, R. (1999). Perception of superintendents on leadership skills and traits of school leader for the twenty-one century. **The Leadership Quarterly**. 11(1), 11-35.
- Hersey, P., Blanshard, K. H. and Johnson, D. E. (2001). **Management of Organizational Behavior: Leader Human Resources**. New Jersey: Prentice.
- Hoyle, J., F. English, & B. Steffy. (2005). **Skills for Successful 21st Century School Leadership**. February 25, 2014, Library of Congress Catalog Card No.97-78468
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2001). **Educational Administration: Theory, Rresearch, and Practice**. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Hatch, T. (2009). **The Outside-Inside Connection: Educational Leadership**. New York: McGraw-Hill.
- Matlin, M. W. (1992). **Psychology**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- McCall, M. W. (2013). **Developing leaders through experience: The state of the art San Diego: School of Management Executive Development Roundtable**, oston University.
- Moore, K. D. (2005). **Effective Instructional Strategies**. Thousand Oaks, CL: Sage Publication.
- NASSP. (2013). **Breaking Ranks: 10 Skills for Successful School Leaders**. Retrieved from https://www.nassp.org/Content/158/BR_tenskills_ExSum.pdf
- Neoske, N. R. (1998). A comparative study of the effects of the different instructional treatments on elementary pupils attitudes toward the urban environment. **Dissertation Abstracts International**. 35: 4273-A.
- Pierce, K. M. (2005, December). Posing, pretending, waiting for the bell: Life in high School classrooms. **The High School Journal**. 89(2), 158- 167.
- Regind, K. M. (2016). **Administrative and leadership innovation in the 21st century s secondary school sub-sector perspective in Kenya South Easter**. Kenya: Kanya University.
- Ronald, L. C. and Daresh, J. C. (2001). **The School Administrator Internship**

1447676835

VRU 1Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

Handbook. California: Corwin.

Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G. and Richard, N. (2005). **Osborn Organization Behavior.**

9th ed. New York: John Wiley & Son.

Schermerhorn, J. R. (1996). **Management.** New York: John Wiley & Sons, Inc.

Shalom. (2014). **Leadership Skills for the 21st Century.** Retrieved From

<http://cfcoaching.org/?p=537>

Toastmaster. (2013). **Must have leadership skills for the 21st century.** Retrieved from

<http://westsidetoastmasters.com/article>

Williams, H. J. (2014). **Administrator Evaluation and Their in Relation to Effective**

School Leadership. Retrieved from

<http://www.lib.umi.com/dissertation/fullcit/30070714>

Yamane, T. (1967). **Elementary sampling theory.** Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

1447676835

VRU iThesis 5954650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

GRAD VRU

ภาคผนวก

GRAD VRU

1447676835

VRU iThesis 59B54650105 thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยและหนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

GRAD VRU

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

ลำดับ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1.	อาจารย์ ดร.สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม	รองคณบดีฝ่ายวิชาการบริการ วิชาการและงานวิจัย	ความเชี่ยวชาญด้านการ บริหารงานวิชาการและ การทำวิจัย
2.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษานวลศรี	อาจารย์คณะครุศาสตร์	ความเชี่ยวชาญในการสอน ด้านสถิติและการวิจัย
3.	ดร.นัยนา จันทะเสน	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามประเมินผล ศธจ.ปทุมธานี	ความเชี่ยวชาญด้านการ บริหารงาน การวิจัย การวัด และประเมินผล
4.	ดร.สมยศ พงษ์ศิริพัฒน์	ผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนพระแม่มาลีอุปถัมภ์	ความเชี่ยวชาญด้านการ บริหารสถานศึกษา
5.	ดร.ธัญนรัตน์ โชติวิวุฒิพงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสะแก	ความเชี่ยวชาญด้านการ บริหาร สถานศึกษาและ เทคโนโลยีสารสนเทศ

144767835

VRU :Thesis 5954650105 thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

LONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
ในพระบรมราชูปถัมภ์
GRAD VRU

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๓๕๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตูน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ ดร.สุภชฌาน ศรีเยี่ยม

ด้วยนางสาวมุกดา ลอยนภา รหัสนักศึกษา ๕๙B๕๔๖๕๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เป้าเงิน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ นางสาวมุกดา ลอยนภา เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๕ -๘๖๘๑๘๙๕ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๒๕๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษา นวลศรี

ด้วยนางสาวมุกดา ลอยนภา รหัสนักศึกษา ๕๙B๕๔๖๕๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ นางสาวมุกดา ลอยนภา เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๕-๘๖๘๑๘๙๕ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์อุทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๒๕๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์

จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ธัญรัตน์ โชติวิฑูฒิพงศ์

ด้วยนางสาวมุกดา ลอยนภา รหัสนักศึกษา ๕๙B๕๔๖๕๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ นางสาวมุกดา ลอยนภา เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๕-๘๖๘๑๘๘๕ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ชัย คลังพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๑๕๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.นัยนา จันตะเสน

ด้วยนางสาวมุกดา ลอยนภา รหัสนักศึกษา ๕๙B๕๔๖๕๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ นางสาวมุกดา ลอยนภา เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๕-๘๖๘๑๘๙๕ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันต์ฤทัย คลิ่งพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๑๕๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์

จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.สมยศ พงษ์ศิริพัฒน์

ด้วยนางสาวมุกดา ลอยนภา รหัสนักศึกษา ๕๙B๕๔๖๕๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ นางสาวมุกดา ลอยนภา เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๕-๘๖๘๑๘๘๕ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันต์กัญญ์ คลังพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ภาคผนวก ข
เอกสารรับรองโครงการวิจัย

GRAD VRU

1447676835

VRU iThesis 59B54650105 thesiss / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

COA No. 0026/2563

REC No. 0062/2563

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Research Ethics Committee

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP

ชื่อโครงการ	: ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง
Study Title	: THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP IN THE 21TH CENTURY AND ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS ON ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN SCHOOL UNDER THE CENTRAL PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
ผู้วิจัยหลัก	: นางสาวมุกดา คอยนภา
Principal investigator	: Miss Mukda Loynapa
สังกัดหน่วยงาน	: ครุศาสตร์
ผู้ร่วมวิจัย	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ช่อเพชร เบ้าเงิน
Co-investigators	: Assistant Professor Chopetch Boutgern
สังกัดหน่วยงาน	: ครุศาสตร์
ผู้ร่วมวิจัย	: รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรุงธรรม
Co-investigators	: Associate Professor Dr.Orasa Charoontham
สังกัดหน่วยงาน	: ครุศาสตร์
วิธีทบทวน	: แบบเร่งด่วน
รายงานความก้าวหน้า	: ส่งรายงานความก้าวหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี หรือ ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์หากดำเนินโครงการเสร็จสิ้นก่อน 1 ปี

GRAD VRU

เอกสารรับรอง

1. AF 01-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
2. AF 02-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
3. AF 03-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
4. AF 04-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
5. AF 05-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
6. AF 06-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
7. สรุปรองการเพื่อการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
8. โครงการวิจัยฉบับเต็ม เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
9. ประวัติผู้วิจัย เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563
10. เครื่องมือวิจัย เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2563

ลงนาม:

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรุงธรรม)

รองประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ประจำสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

วันที่รับรอง : 26 พฤศจิกายน 2563
Date of Approval : 26 November 2020
วันหมดอายุ : 26 พฤศจิกายน 2564
Approval Expire Date : 26 November 2021

ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ

นักวิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

15. ดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
16. ใช้เอกสารแนะนำอาสาสมัคร ใบยินยอม (และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัยหรือไปโฆษณาถ้ามี) แบบสัมภาษณ์ และหรือ แบบสอบถาม เฉพาะที่มีตราประทับของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมเท่านั้น และส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวที่ใช้กับผู้เข้าร่วมวิจัยจริงรายแรก (ถ้าเกี่ยวข้อง) มาที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน
17. รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมวิจัยใดๆ ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs)
18. ส่งรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับการร้องขอ
19. หากการวิจัยไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้นภายในกำหนด ผู้วิจัยต้องยื่นขออนุมัติใหม่ก่อน อย่างน้อย 1 เดือน
20. หากผู้วิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าหลังใบรับรองหมดอายุ และยังไม่ได้ใบรับรองฉบับใหม่ ผู้วิจัยจะต้องหยุดดำเนินการวิจัยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับอาสาสมัครใหม่ นับตั้งแต่หลังวันที่ใบรับรองหมดอายุจนกว่าจะได้รับใบรับรองฉบับใหม่
21. เอกสารทุกฉบับที่ได้รับการรับรองครั้งนี้ หมดอายุตามอายุของโครงการวิจัยที่ได้รับการรับรองก่อนหน้านี้ (หมายเลขโครงการ 0062/2563)

* รายชื่อของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ชื่อและตำแหน่ง) ที่เข้าร่วมประชุม ณ วันที่พิจารณารับรองโครงการวิจัย (หากร้องขอล่วงหน้า)

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ

GRAD VRU

1447676835

VRU iThesis 59B54650105 thesiss / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ ๕๕๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณ.ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๘๐

ฉันทวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วยนางสาวมุกดา ลอยนภา รหัสนักศึกษา ๕๙B๕๔๖๕๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่าง
ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน
เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถาม
ในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถาม โดยมอบให้ นางสาวมุกดา ลอยนภา เบอร์โทรศัพท์
๐๙๕-๘๖๘๑๘๙๕ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันตฤทัย คลังพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ภาคผนวก ง
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

GRAD VRU

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

ความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.876	30

ความเชื่อมั่นแบบสอบถาม บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.923	20

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูล

GRAD VRU

1447676835

VRU :iThesis 59B54650105 :thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๒๕๖๓/๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

พ.ศ. ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วยนางสาวมุกดา ลอยนภา รหัสนักศึกษา ๕๙B๕๔๖๕๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาโท-
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่าง
ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน
เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงาน
ของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ นางสาวมุกดา ลอยนภา หมายเลขโทรศัพท์
๐๙๕ -๘๖๘๑๘๙๕ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาทิพย์ คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐- ๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ภาคผนวก ช
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

GRAD VRU

1447676835

VRU iThesis 59B54650105 thesiss / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21
กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

คำตอบที่ได้จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแต่ประการใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อประโยชน์และคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

มุกดา ลอยนภา

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

GRAD VRU

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่เป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
 - 1.1 ชาย
 - 1.2 หญิง
2. อายุ
 - 2.1 30 – 40 ปี
 - 2.2 41 – 50 ปี
 - 2.3 51 – 60 ปี
3. ระดับการศึกษา
 - 3.1 ปริญญาตรี
 - 3.2 ปริญญาโท
 - 3.3 ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง
 - 4.1 ต่ำกว่า 5 ปี
 - 4.2 5 – 10 ปี
 - 4.3 มากกว่า 10 ปี

GRAD VRU

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / rev: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ตามความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1) ด้านการสื่อสาร						
1	ท่านใช้ความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนในการสรุปข้อมูลได้อย่างตรงประเด็น					
2	ท่านสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร					
3	ท่านใช้วิธีการพูดเจรจา ต่อรอง โน้มน้าวเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน					
4	ท่านมีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานเป็นทีม					
5	ท่านสามารถนำการประชุมนำเสนอในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
6	ท่านเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้ทันต่อเวลาและเป็นปัจจุบัน					
7	ท่านนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสาร เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์					
2) ด้านวิสัยทัศน์						
8	ท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
9	ท่านสามารถปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง					
10	ท่านใช้หลักการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน					
11	ท่านบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
12	ท่านเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย					
13	ท่านบริหารงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์มีผลสำเร็จของงานบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์					
14	ท่านมีการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจร่วมกับบุคลากรอย่างเหมาะสม					
3) ด้านความคิดสร้างสรรค์						
15	ท่านมีการคิดเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่					
16	ท่านมีการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
17	ท่านสามารถคิดสร้างสรรค์โดยไม่ยึดติดกับหลักการหรือข้อจำกัดเดิมๆ					

ข้อ	ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3)ด้านความคิดสร้างสรรค์(ต่อ)						
18	ท่านนำข้อมูลต่างๆที่วิเคราะห์ได้ มาประยุกต์เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
19	ท่านส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้แก้ปัญหาอย่างได้ผลก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการศึกษา					
4)ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
20	ท่านปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้อื่น					
21	ท่านใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา					
22	ท่านนำจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง					
23	ท่านให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม					
24	ท่านให้ความเคารพศรัทธาในเกียรติของตนและผู้อื่น					
25	ท่านมีความเป็นผู้กล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง					
26	ท่านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด					
5)ด้านความมุ่งมั่น พากเพียร						
27	ท่านปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่					
28	ท่านทุ่มเท กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง					
29	ท่านมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล					
30	ท่านมุ่งมั่นในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพ					

GRAD VRU

144767835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ตอนที่ 3 บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “การปฏิบัติ” ตามความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 5 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีบทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1) ด้านการบริหารจัดการ						
1	ท่านมีการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
2	ท่านมีการวางแผนการควบคุม การแก้ไขและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
3	ท่านส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา					
4	ท่านดำเนินงานตามนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
5	ท่านเปิดโอกาสให้บุคลากร นักเรียน ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา					
6	ท่านได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียง					
7	ท่านมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
2) ด้านกายภาพ						
8	ท่านดำเนินการจัดหาสิ่งของ วัสดุที่ใช้ในสถานศึกษา					
9	ท่านจัดให้มีอาคารเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
10	ท่านจัดให้มีอาคารประกอบเหมาะสมตามลักษณะการใช้งาน					
11	ท่านกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพใช้งานได้คืออยู่เสมอ					
12	ท่านจัดบริเวณสถานศึกษาให้มีความเป็นระเบียบและปลอดภัย					
13	ท่านตกแต่งบริเวณสถานศึกษาให้ดูสวยงามร่มรื่น					
14	ท่านมีการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ					

ข้อ	บทบาทการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3)ด้านการจัดการเรียนการสอน						
15	ท่านกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
16	ท่านส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการสิ่งแวดล้อมศึกษาในแต่ละกลุ่มประสบการณ์					
17	ท่านส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม					
18	ท่านสนับสนุนให้ดำเนินการตามนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กำหนด					
19	ท่านกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมตามสภาพจริง					
20	ท่านได้รายงานผลการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน					

GRAD VRU

1447676835

VRU :Thesis 59B54650105 thesis / recv: 07052565 13:16:27 / seq: 33

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวมุกดา ลอยนภา
วัน เดือน ปี เกิด	30 มีนาคม 2510
สถานที่เกิด	จังหวัดปทุมธานี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2548 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 36 หมู่ 1 ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
รางวัลที่ได้รับ	พ.ศ. 2542 รางวัลครูตัวอย่างประจำปีการศึกษา 2541 จากคุรุสภาอำเภอ ลาดหลุมแก้ว พ.ศ. 2544 รางวัลผู้บริหารสถานศึกษาตัวอย่าง ประจำปี 2544 จากอำเภอลาดหลุมแก้ว พ.ศ. 2562 รางวัลครูโรงเรียนเอกชนดีเด่น จากกระทรวงศึกษาธิการ

GRAD VRU

144767835

VRU :Thesis 5954650105 thesis / recv : 07052565 13:16:27 / seq : 33